

**Blogissa toimittajan tollot eivät vääristele sanoja:
sosiaalisen median vaikutuksia politiikan journalismiin ja
uutisointiin**

Jaana Kivi

Journalistiikan pro gradu - tutkielma

Kevät 2014

Viestintätieteiden laitos

Jyväskylän yliopisto

TIIVISTELMÄ

Pro gradu-tutkielmani käsittelee ajankohtaista sosiaalista mediaa politiikan toimittajien uutena työkaluna. Sähköisen median vaatiman nopeuden ja sosiaalisen median mukaan tulon myötä toimittajien työskentelytavat ovat muuttuneet. Tutkielmallani pyrin selvittämään, miten toimitukset luovat politiikan uutisia sosiaalisesta mediasta, millaisia uutisia sosiaalisesta mediasta nostetaan ja miten politiikan toimitukset kokevat politiikan journalismin muuttuneen. Lisäksi tarkastelen diskurssianalyysin avulla sitä, millaisia nämä sosiaalisesta mediasta nostetut uutiset ovat. Lisäksi arvioin, kuinka sosiaalinen media ja verkkojournalismi ovat muuttaneet politiikan journalismia ja miten näiden tekijöiden yhteissumma vaikuttaa journalismin laatuun. Lähestyn tutkimuskysymystäni kvalitatiivisen eli laadullinen tutkimuksen näkökulmasta diskurssianalyysiä ja sisällönanalyysia apuna käyttäen. Tutkielmani tarkoituksena on havainnoillistaa sosiaalisen median ilmiötä osana politiikan journalismia.

Koska sosiaalinen media on tutkimusalustana hyvin laaja ja luonteeltaan jatkuvasti muuttuva, lähestyn sen vuoksi tutkimuskysymystäni laajasti ja avoimesti. Tutkielmani aineisto on kerätty verkkouutisista sekä politiikan toimittajien haastatteluista. Lähestyn verkkouutisista koostettua aineistoa diskurssianalyysin avulla. Haastatteluissa käytän tutkimusmetodina sisällönanalyysia. Haastattelujen avulla pyrin selvittämään miten toimitukset luovat politiikan uutisia sosiaalisesta mediasta, millaisia uutisia sosiaalisesta mediasta nostetaan ja miten politiikan toimitukset kokevat politiikan journalismin muuttuneen. Verkkoaineistoa tarkastelemalla pyrin selvittämään millaisia nämä sosiaalisesta mediasta nostetut uutiset ovat.

Oletukseni on, että sosiaalinen media on osaltaan vaikuttanut toimittajan työhön helpottavalla tavalla, mutta samalla se on lisännyt lähdekritiikkittömyyttä ja skandaalihakuisuutta journalismissa. Lisäksi sosiaalinen media herättää kysymyksiä journalismin objektiivisuudesta ja riippumattomuudesta, sekä siitä, kuinka näitä arvoja tulisi tarkastella uudenlaisten työtapojen valossa, erityisesti politiikan journalismissa.

Koska sosiaalinen media on kaikkien ulottuvilla, se tuo julkisen poliittisen keskustelun lähemmäs kansaa ja lisää kansalaisten mahdollisuuksia osallistua keskusteluun. Näin olleen sosiaalinen media onkin ensimmäinen aidosti demokraattinen media. Tiedonvälityksen suhteen toimitukset, niin lehdistö kuin myös sähköinen media, ovat joutuneet käymään läpi muutoksen ajatusmaailmassaan ja toiminnassaan. Medialle tyypille ajattelumalli itsestään korvaamattomana tiedonvälittäjänä ja vallan vahtikoirana, on muuttumassa. Poliitiikan journalismi heijastaa tätä muutosprosessia vahvimmin ja selkeimmin.

Sosiaalisen median ilmiö osoittaa, kuinka yksittäisten poliitikkojen lausumia tuodaan julki heidän henkilökohtaisista näkökulmistaan. Näitä hyvin subjektiivisia poliittisia näkökulmia tuodaan nyt osaksi uutiskielen diskurssia herkemmin kuin aikaisemmin. Poliitiikan journalismi onkin ottanut suuren harppauksen henkilöitymispolitiikan suuntaan, jossa objektiivisuuden ja puoluepoliittisten linjausten kanssa saa olla erityisen tarkkana. Tutkimuksessa ilmenee varsin selkeästi, että poliitikot hyötyvän median huomiosta, ja siksi myös tarkoitushakuisesti haluavat aika ajoin provosoida mediaa.

Tutkimuksen avainsanastoa ovat: sosiaalinen media, blogi, Facebook, politiikka, politiikan uutinen, politiikan journalismi, puoluepolitiikka, henkilöpolitiikka, ideologia

SISÄLLYSLUETTELO

JOHDANTO	4
1 SOSIAALISEN MEDIAN KÄSITE JA PARADIGMA	7
1.1 Paradigmat muuttuvat	7
2 POLITIIKAN JOURNALISMIN HISTORIA	10
2.1 Kekkoesta Koivistoon	11
2.2 Kritiikki osaksi politiikan journalismia	13
2.3 Skandaalijulkisuus 1990-luvulla	14
2. 4 Iltapäivälehdet moraalinvartijoina	16
3 POLITIIKAN UUTISOINNIN MUUTOKSET JA UUTISKRITEERIT	19
3.1 Poliittisen uutisoinnin objektiivisuus	19
3.2 Sensaation tekeminen on helpompaa	21
3.3 Poliitiikan uutisoinnin vaikutteita	24
4 BLOGIT OSAKSI POLITIIKKA	27
4.1 Sosiaalinen media vaalikampanjoinnissa	27
4.2 Kansalaisjournalistinen bloggaaminen	29
5 TUTKIMUSMETODIT JA SOVELLUS	33
5.1 Tutkimuskysymyksen lähestyminen	33
5.1.1 Faircloughilainen kriittinen diskurssianalyysi lähtökohtana	35
5.1.2 Diskurssianalyysin analyysikehikko tutkimuksessa	37
5.2 Sisällönanalyysi tutkimusmetodina	39
6 TULOSTEN ANALYSOINTIA	42
6.1 Helsingin Sanomien aineisto	42

6.1.1 Esimerkkejä Helsingin Sanomien aineistosta	44
6.2 Yleisradion aineisto	49
6.2.1 Esimerkkejä Yleisradion aineistosta	50
6.3 Ilta-Sanomien aineisto	53
6.3.1 Esimerkkejä Ilta-Sanomien aineistosta	54
6.4 Iltalehden aineisto	57
6.4.1 Esimerkkejä Iltalehden aineistosta	59
6.5 Haastattelujen sisällönanalyysi	64
7 YHTEENVETO JA POHDINTA	68
7.1 Yhteenveto tutkimustuloksista	68
7.1.1 Ei mitään perusuutisia perussuomalaisista	69
7.1.2 Henkilöitymisen kautta kauemmas objektiivisuudesta	71
7.2 Tulevaisuuden suunta kohti kansalaisjournalismia	74
AINEISTOLUETTELO	78
LÄHTEET	82

JOHDANTO

Politiikan journalismin tekeminen on muuttunut. Myös politiikka itsessään on muuttunut. Nämä kaksi muutosta vaikuttavat väistämättä tosiinsa. Journalismin tekeminen on verkkojournalismin myötä muuttunut sähköisemmäksi, nopeammaksi, terävämmäksi ja ehdottomasti skandaalihakuisemmaksi. Tässä ei ole enää meille mitään uutta. Sen sijaan uutta on se, että toimittajat kaivavat esiin teräviä kärkiä, sähköisiä nopeita uutisaiheita ja skandaalihakuisia lausuntoja sosiaalisesta mediasta. Blogit, Facebook ja Twitter ovat nousseet journalistin työkaluiksi. Niiden kautta toimittajat saavat kommentit tuoreimpiin politiikan käännteisiin suoraan poliitikolta, nopeasti ja vaivattomasti. Sosiaalinen media tekee helposti yksityisestä julkista ja antaa journalistille uuden leikkikentän juttujen luomiselle. Pro gradu-tutkimukseni on ajankohtainen, koska sosiaalinen media on noussut ennennäkemättömän suureen rooliin poliittisessa keskustelussa sekä poliittisen uutisoinnin synnyttäjänä. Sosiaalisen median mukaantulon avulla poliittinen keskustelu on vilkastunut, ja koska sosiaalinen media on kaikkien ulottuvilla, se on tuonut julkisen poliittisen keskustelun lähemmäs kansaa.

Monen poliitikon tai poliittisen vaikuttajan räväkkä kielenkäyttö on nostanut useita lööppejä ja herättänyt uudenlaista poliittista keskustelua. Se, onko keskustelu laadukasta, tai missä määrin sitä voidaan edes kutsua poliittiseksi asiakeskusteluksi, on sitten kokonaan toinen juttu. Viime vuosina tiedotusvälineiden julkisuuskriteerit ovat selkeästi viihteellistyneet. Viihteellistyminen koskee myös politiikan uutisten kriteerejä. Koska viihteellistymisen trendi vaikuttaa voimakkaasti journalismiin, myös politiikan on sopeuduttava uuteen kehityssuuntaan, jotta puolueet ja poliitikot pysyvät julkisuudessa. *Tabloidisaatio, eli sensaatiohakuisuus*, on nostanut tunteiden herättämisen tärkeäksi uutiskriteeriksi. Tunteista on useassa tilanteessa tullut kaikkein tärkein journalistisen sisällön ominaisuus. Tabloidisaatiossa politiikan uutisten sisällöt saattavat monessa tapauksessa olla sisällöllisesti heikkoja. Uutisten laatu jää monesti uutiskilpailun, draaman tai yleisen viihteellisyyden varjoon. Aiemmassa politiikan journalismia käsittelevässä tutkimuksessa on kuitenkin havaittu, että viihteellinen uutistyyli saa uusia kansalaisryhmiä kiinnostumaan politiikasta. Tästä tutkijat ovat tehneet johtopäätöksen, että politiikan

uutisoinnista kiinnostuminen viihteen avulla saattaa joissain tapauksissa lisätä kiinnostusta myös oikeita poliittisia asiakysymyksiä kohtaan. (Pernaa & Borg, 2012, 29; McNair 2003, 68. Mattlar 2009, 69.)

Viihteellisyyden ja sensaatiohakuisuuden rinnalla mielenkiintoinen kysymys on se, provosoiko perinteinen media mediapersooniksi nousseita poliitikkoja ilmaisemaan itseään ja poliittista ideologiaansa sosiaalisessa mediassa tietyillä tavoilla, vai provosoivatko nämä mediapersoonat sosiaalisen median käytöksellään perinteistä mediaa?

Kansanedustaja James Hirvisaari (ps.) kiteytti, miksi sosiaalinen media on poliitikoille niin tärkeä. Hirvisaari kertoi blogissaan valitsevansa tarkoin julkisuutensa väylät ja kirjoittavansa blogiin, ”*missä kukaan toimittajan tollo ei pääse vääristelemään sanomisiani*”. Blogissaan Hirvisaari kutsuu koko toimittajien ammattikuntaa koulukiusaajiksi ja verenhimoisiksi hyeenoiksi.

Kuitenkin, olemme me toimittajat hyeenoja ja koulukiusaajia tai emme, meille on muodostunut pakottava tarve seurata poliitikkojen toimia sosiaalisessa mediassa. Poliitikot ja muut yhteiskunnalliset toimijat ovat löytäneet tämän perinteisestä mediasta täysin riippumattoman kommunikointiväylän. Tämän seurauksena joudumme pohtimaan uudestaan journalismin objektiivisuutta ja riippumattomuutta. Uutisdiskurssiin sisäänrakennetut paradigmat ja normikäytänteet tulevat uuden eteen, kun toimittajat laitetaan tarkastelemaan opittuja merkityksiä uudelleen. Kaikki tämä näyttäytyy erityisen mielenkiintoisena juuri politiikan journalismissa: kuinka toimittajien omat puoluekannat, sekä mediatalojen sisäänrakennetut käytänteet reagoivat uusien objektiivisuus- ja riippumattomuuskäsitteiden alla. Jokainen mediatalo määrittää omat journalistiset diskurssinsa. Vaikka journalismin normien mukaisesti pyritään aina objektiivisuuteen ja riippumattomuuteen, yleensä niihin kuitenkin pyritään jokaisen mediatalon omien käytänteiden kautta.

Mitä sosiaalisen median riippumattomuuteen tulee, paras tapa on tarkastella sitä demokratian kautta: Sosiaalinen media on ensimmäinen kaikille avoin, niin kutsuttu ”*demokraattinen media*”. Jo riippumattomuus itsessään mahdollistaa uudenlaisen

poliittisen retoriikan käytön ja uudenlainen retoriikka puolestaan nostaa uudenlaisia uutisia. Perinteinen media ei voi enää päättää kuka saa äänensä kuuluviin ja kuka ei. Lähtöolettamukseni kuitenkin on, että riippumattomuuden diskurssi näkyy pääasiassa *negatiivisena* uutisointina, jota nostetaan poliitikkojen kyseenalaisesta käytöksestä sosiaalisessa mediassa. Kuitenkin jos sosiaalisen median riippumattomuutta tarkastellaan kansalaisjournalistisesta näkökulmasta, huomataan, että sen vaikutukset kokonaisvaltaiseen demokratiaan näkyvät parhaiten juuri yksittäisten kansalaisten kohdalla.

Tutkimukseni yhteydessä sivuan poliittisen viestintäkulttuurin käsitettä, jolla tarkoitetaan kansalaisten, poliitikkojen ja toimittajien käytänteitä ja ajattelutapoja sekä yleisiä muutostrendejä, jotka liittyvät viestintäkulttuurissa median tapaan käsitellä politiikkaa. Käsitteen lanseerasi aikoinaan Pekka Isotalus, jonka mukaan *nykyisessä* poliittisessa viestintäkulttuurissa media on saanut keskeisen aseman äänestäjän ja poliitikon välisessä vuorovaikutuksessa. Isotaluksen mukaan, joskus 90-luvulla, media muuttui pelkästä politiikan raportoinnin roolista entistä enemmän politiikan vaikuttajaksi. (Isotalus, 1998, 8.)

Nykyään verkkojournalismin ja sosiaalisen median aikakaudella voidaan ehdottomasti puhua jälleen uudesta poliittisen viestintäkulttuurin muodosta, joten ehkä on aika todeta, että Isotaluksen käsitys poliittisesta viestintäkulttuurista tarvitsee hieman päivitystä.

1 SOSIAALISEN MEDIAN KÄSITE JA PARADIGMA

Tutkimukseni lähtee liikkeelle löyhästä sosiaalisen median käsitteen määritelmästä ja sosiaalisen median luonteen paradigmaisuudesta.

1.1 Paradigmat muuttuvat

Yleisesti sosiaalisella mediallyä tarkoitetaan useita eri verkkokanavia, kuten Facebook, Twitter, YouTube ja MySpace. Nämä kaikki edustavat verkon uusinta niin kutsuttua Web 2.0-kehitysvaihetta (O'Reilly 2005). Käytännössä tämä vaihe tarkoittaa sitä, että verkko ei enää ole pelkästään julkaisukanava, vaan pikemmin sosiaalisen osallistumisen ja intensiivisen vuorovaikutuksen kanava. Tunnusmerkkejä tälle vaiheelle ovat käyttäjien itse tuottamat sisällöt, niiden välittäminen sekä käyttäjien välinen suora kommunikaatio. Tämä vaihe korostaa poliittisten viestien luomista ja niiden välittämistä kansalaisille. (Carlson & Strandberg 2008, 160; Kushin & Yamamoto 2010, 613; O'Reilly 2005; Small 2008, Strandberg, 2012, 80.)

Sosiaalisen median paradigmalla tarkoitetaan kaikkien yhteisömedioittemme aikaansaamaa maailmankuvan muutosta. Kun tieteessä puhutaan paradigmasta ja sen muutoksesta, tarkoitetaan sillä auktoriteettiasemassa olevan teorian tai viitekehyksen vaihtumista uuteen. Toisin sanoen sosiaalisen median paradigma muuttaa perinteistä tieteen paradigmaa, koska sosiaalisen median myötä muuttuvat käsitykset reaaliaikaisesta tiedon keräämisestä ja käsittelystä. Sosiaalisen median paradigma muodostaa uutta paikatonta tapaa käsitellä tietoa sosiaalisen median innovaatioiden kautta. Näiden innovaatioiden verkostojen avulla tieto leviää nopeasti ja tapahtuu portaittaista vanhojen rakenteiden nopeaa ja reaaliaikaista muutosta. Kun kymmenet tuhannet ihmiset alkoivat koota ja jakaa tietoa, sekä käsitellä sitä reaaliaikaisesti ja vuorovaikutteisesti piittaamatta vanhoista tavoista, syntyi uusi paradigmainen tapa, joka otti käyttöön ajattoman ja paikattoman tiedonvälityksen osana arkielämän kokemusta. (Luostarinen, 2010, 2-5.)

Käsite sosiaalinen media alkoi vakiintua Suomessa samaan aikaan blogien ja Facebookin kanssa, ja nyt se tuntuu olevan esillä kaikkialla. Sosiaalisella medialla tarkoitetaan Internetissä yhteisöllisesti tuotettua ja jaettua mediasisältöä ja kaikkea siihen liittyvää. Sosiaalinen media eroaa perinteisestä mediasta siten, että jokainen meistä voi samaan aikaan olla sekä sisältöjen tuottaja että yleisö. Sosiaalinen media syntyy vapaasti ohjattavilla alustoilla, joiden ylläpitäjät eivät ohjaile julkaisutoimintaa. Sen tunnetuimpia sisältöjä ovat erilaiset verkostoitumispalvelut, kuten Facebook ja Twitter, sekä sisällönjulkaisupalvelut, kuten erilaiset blogit. (Luostarinen, 2010, 19–20, 303.)

Käsitteenä sosiaalinen media vakiintui Suomeen vasta vuonna 2006 ja sen vuoksi käsitteen määrittely on jäänyt melko vähäiselle huomiolle. Vuoteen 2010 mennessä Suomessa on tehty sosiaalista mediaa käsittelevää tutkimusta ainoastaan pro gradu -tasolla. Vuonna 2010 Facebook ylitti puolen miljardin käyttäjän rajan ja hakukone Google löysi lähes neljännes miljardia osumaa käsitteelle ”*social media*”. Vuonna 2010 pääosa suomalaisista Facebookin käyttäjistä oli myös aktiivisia blogien lukijoita. Ihmisten rohkea sosiaaliseen mediaan osallistuminen sai aikaan myös sen, että yritykset ja organisaatiot kiinnostuivat sosiaalisen median mahdollisuuksista. Syksyllä 2010 lähes jokainen suomalainen alle 40-vuotias aikuinen on aktiivinen sosiaalisen median kuluttaja. Bloggeja luki lähes joka toinen aikuinen ja noin 30 prosenttia kirjoitti keskustelupalstoille ja uutisryhmiin. Sosiaalisesta mediasta tuli Suomessa kansallismedia heti sen alkutaipaleella. Bloggeista on tullut myös Suomessa ehkä tutuin tapa kenen tahansa mahdollisuutena julkaista ajatuksiaan. Blogi on ehkä paras, ja tulevaisuudessa perinteikkäin verkkoidentiteetin perusta asiantuntijalle, joka haluaa puhutella omasta alastaan kiinnostuneita ihmisiä. (Luostarinen, 2010, 19–20, 303.)

Sosiaalisen median kasvaneesta suosiosta huolimatta tutkijat eivät ole vielä täysin varmoja siitä, miten sosiaalinen media tulisi määritellä. Tutkijat eivät Luostarisen (2010) mukaan ole myöskään varmoja siitä, miten sosiaalinen media vaikuttaa yhteiskunnalliseen, taloudelliseen, kulttuuriseen ja poliittiseen kehitykseen. Oletamme sosiaalisen median vain yleistyvän ja kasvavan ja sen olevan pian entistä suurempi osa omaa arkeamme.

Akateeminen tutkimus sosiaalisesta mediasta on niukkaa ja keskittyy vain tiettyyn osaan sen murtamasta tieteellisestä paradigmasta. Erityisen vaikeaa sosiaalisen median suhteen on vetää raja eri medioiden välille. Blogien tai Facebook-merkintöjen kirjoittajille harvemmin maksetaan palkkaa, toisin kuin esimerkiksi kolumnistille tai toimittajille. Näistä sosiaalisen median välineistä on kuitenkin tullut tärkeitä työkaluja toimittajille.

Media oli monessa tapauksessa itse aiheuttamassa itselleen kriisiä sosiaalisen median käyttämisen suhteen. Media alkoi käyttää ilmaisia sosiaalisen median alustoja tiedon jakamiseen ennen kuin ymmärsi niiden todellisen merkityksen ja hyödyn. Nyt kun mediatalot ymmärtävät hyödyn, on mahdotonta yrittää saada siitä taloudellista voittoa. (Luostarinen, 2010, 20.)

Blogien perustaminen on helppoa, mutta niiden tunnetuksi tekeminen ei kuitenkaan ole läheskään yhtä helppoa. Blogin pitäjän on oltava aktiivinen ja toimittava omassa verkostossaan jatkuvasti vuorovaikutteisesti, sekä tuotettava jatkuvasti uutta ja mielenkiintoista tietoa. Alun perin päiväkirjana ja viihteen välineenä syntynyt ilmiö on hetkessä noussut hyvin vakavasti otettavaksi mediaksi ympäri maailmaa. Blogien nousua voidaan pitää myös eräänlaisena journalistisena innovaationa. Journalismi ei enää ole vain tiedon välittämistä, vaan rinnalle on noussut vuorovaikutteinen uuden tiedon tuottaminen yhteisöllisen sosiaalisen median sisällä. Jos kyseessä on asiantuntijan ylläpitämä blogi, journalistisen innovaatioasteen ratkaisee ylläpitäjän tapa rakentaa tuotettaan ja löytää sille paikkansa blogiavaruudessa. Monien asiantuntijoiden ylläpitämiä blogeja seurataan enemmän kuin tieteellisiä aikakauskirjoja ja perinteisiä tieteen foorumeja yhteensä. (Luostarinen, 2010, 11, 29)

Sosiaalisessa mediassa raja amatöörin ja ammattilaisen välillä on hämärtynyt. Satojen ihmisten arkielämä, ideologiat ja maailmankuvan paradigmat muuttuivat yhdessä tieteen kanssa. Vaikka tiede liikkuu ja uusiutuu aina hitaammin kuin arkielämä, oli perinteinen media kuitenkin se, joka koki sosiaalisen median tulon myötä suurimman murroksen. Tieteen tutkijoille sosiaalisen median tulo merkitsi lähinnä uusia käsiteanalyseja, tiedon

keruuta, uuden tiedon omaksumista sekä tutkimusta. Perinteiselle medialle se puolestaan merkitsi oman ammattitaidon ylläpitämistä uudessa reaaliaikaisessa ympäristössä. Sosiaalinen media muutti ammattien, kuten toimittajien, käytänteitä aina koko matkalla tiedon keruusta julkaisufoorumeihin asti. (Luostarinen, 2010, 303.)

Sosiaalinen media, ja sen paradigma, on toiminut median ja demokratian välisen rajan hämärtäjänä. Sosiaalinen media on pakottanut perinteisen median itsekritiikkiin. Perinteinen media on joutunut katsomaan kriittisesti omaa elitististä tapansa tehdä uutisia osana samaa poliittista ja taloudellista ”*uutismarinadia*”. Sosiaalinen media on toiminut samaan aikaan sekä kansalaisen, tiedonvälittäjän eli toimittajan ja median kehittäjän rooleissa. Tämän uuden ilmiön paradigmaan ovat vaikuttaneet kansainväliset prosessit. Vanha printtimedia ja Yleisradio olivat 1960- ja 70-luvuilla umpipolitisoituneita. 70-luvun jälkeen niiden oli taisteltava itsensä irti poliittisesta riippuvuudesta ja otettava suunta joko kohti nuorekkaampaa ja puolueetonta journalismia. (Luostarinen, 2010, 25.)

2 POLITIIKAN JOURNALISMIN HISTORIA

Tunteakseen politiikan journalismin nykyistä tilaa, on syytä katsastaa sen menneisyyteen. Tutkimuksen kannalta on hyvä tuntea politiikan journalismin muutoksen vaiheita ja historiaa, sillä suomalaista politiikan journalismia ovat historian saatossa muovanneet monet asiat.

2.1 Kekkosesta Koivistoon

Eräänlaisena suurimpana politiikan journalismiin vaikuttaneena tekijänä voidaan pitää presidentti Urho Kekkonen terveyden tilan murenemistä. Poliitiikan tutkija Ville Pernaan mukaan (Pernaa & Pitkänen, 2006, 12) presidentin vanheneminen ja Kekkonen terveydentilasta uutisointi aiheuttivat tiedotusvälineille ison trauman. Pernaan mukaan sanotaankin, että politiikan journalismin murros alkoi siinä vaiheessa, kun Kekkonen heikentynyt terveydentila paljastui sisäpiirin politiikan toimittajille. Silloin tiedettiin, että eräänlainen poliittisen salailun kulttuurin on aika loppua. Kekkonen terveyttä yritettiin varjella julkisuudelta viimeiseen asti, mutta aikanaan politiikan toimittajien oli myönnettävä, ettei heikentynyttä terveyttä voinut enää pitää kansalta salassa.

Uuden politiikan journalismin ajan symboliksi nousi Helsingin Sanomien politiikan toimittajien Lauantai-seura-nimimerkillä kirjoitettu teos *”Tamminiemen pesänjakajat”*. Teoksessa Kekkonen seuraajaehdokkaat ruodittiin uudelleenlaiselle nykyjournalismille ominaisella tavalla eli julkisuuden henkilöinä kaikkine yksityiselämän luurankoineen. Poliitiikan tutkija Ville Perna nostaa esiin Helsingin Sanomien politiikan toimituksen esimies Arno Laitinen muistelman vuodelta 1982: *”Poliitikoille ei riittänyt se, että he hallitsevat radiota ja televisiota, laaja puoluelehdistö nauttii runsasta valtion tukea ja että loppu lehdistökin suhtautuu heihin suopeasti. Nuoret puoluesihteerit varoittelivat toimittajia, että Tammissaaren pesänjakajien tapainen journalismi on loppuva Suomesta”*. (Pernaa & Railo, 2006, 25.)

Poliitiikan toimittajien kriittisyys poliitikkoja kohtaan lisääntyi erityisesti 70- ja 80-lukujen taitteessa. Toimittajien uusi kriittisempi asenne johtui toimittajien entistä itsenäisemmäksi muuttuneesta roolista. Toimittajat eivät enää ”kaveeranneet” poliitikkojen kanssa, eivätkä enää osallistuneet puoluepolitiikkaan niin kuin ennen. Esiin astuivat enemmän epäilevämmät ja poliitikkoja vähemmän kunnioittavat jutut. 1980-luku voidaan nähdä eräänlaisena välietappina 1970-luvun poliitikkoja kunnioittavasta journalismista kohti 1990-luvun politiikan kulisseja kaatavaan journalismiin. 1980-luvun politiikan toimittajat

kertovat politiikan journalismin vapautuneen Kekkonen-Koivisto vallanvaihdon jälkeen. Presidentinvaihdoksen jälkeen politiikan journalismin kriittisyys kasvoi huomattavasti. Median kriittisen asenteen poliitikkoja kohtaan on nähty alkaneen tuolloin ja jatkuvan yhä. (Pernaa & Pitkänen, 2006, 17–18.)

Muutos politiikan journalismissa oli nähtävissä vuoden 1982 presidentinvaaleissa. Ero vuoden 1978 vaaleihin, joissa Urho Kekkonen uudelleen valittiin, oli huomattava. Vuoden 1978 vaalien aikaan esimerkiksi Helsingin Sanomat ei vaivautunut esittelemään presidentinvaalien ehdokkaita, mutta vuonna 1981 se julkaisi kaikista kahdeksasta ehdokkaasta yksityiskohtaiset haastattelut. Haastatteluissa kuvailtiin ehdokkaiden yksityiselämää kuten lapsuutta, aikaisempaa työtä ja merkittäviä tapahtumia elämän varrelta. Myös Iltalehti toi osaltaan vuoden 1982 vaalit lähelle kansalaisia. Iltalehti järjesti tilaisuuden, jossa kansalaisilla oli mahdollisuus soittaa toimitukseen ja esittää kysymyksiä ehdokkaille. Lehteen painetut kysymykset käsittelivät laidasta laitaan ehdokkaiden yhteiskuntapoliittisia mielipiteitä ja yksityiselämän asioita. Presidenttipeli kävi kuumana vuosien 1981 ja 1982 taitteessa. Välillä näytti siltä, että median suosiota nauttinut Mauno Koivisto sai tehdä median edessä mitä vain eikä hänen suosionsa horjunut. (Pernaa & Railo, 2006, 25–27)

Hallitusratkaisuilla, ja sillä kuka pääsee hallitukseen ja kuka ei, oli politiikan journalismissa korkea uutisarvo 1970-luvulla. Niihin liittyi tuolle ajalle tyypillistä poliittista mystiikkaa ja ”jargonia”. Esimerkiksi Helsingin Sanomien 1970-luvun lopulla julkaistuissa jutuissa käsiteltiin lähes tulkoon pelkästään sitä, kuka pääsee hallitukseen ja millä ansioilla. Helsingin Sanomissa julkaistut valtapoliittikkaa käsittelevät jutut antavat mielikuvan siitä, että politiikkaa pelattiin jossain kaukana tavallisen ihmisen ulottumattomissa. Kun 1970-luvun politiikan journalismi verhoutuu vaikeasti ymmärrettävään mystiikkaan, selittää se osaltaan sitä, miksi aikalaiset protestiliikkeet, kuten SMP:n (Suomen Maaseudun Puolue, suomalainen keskustapopulistinen puolue) kasvattivat kannatustaan. (Pernaa & Railo, 2006, 21)

2.2 Kritiikki osaksi politiikan journalismia

1970-luvulla politiikkaa käsittelevät uutiset kirjoitettiin hyvin vuoropuhelunomaisesti. Toimittajien kysymykset ja poliitikkojen vastaukset kirjoitettiin sanasta sanaan ja kirjaimellisesti auki uutisiin. Vielä 1980-luvun alussa tällainen kirjoitustyyli oli hyvin tyypillistä sanomalehdille. Tuon ajan politiikan journalismissa toimittajan tekemät luonnehdinnat tai suorat arviot poliitikoista olivat harvinaisia. Ainoastaan kirjoitusten otsikot ja ingressit antoivat toimittajille mahdollisuuden kommentoida varovaisesti politiikon näkemyksiä. Kuitenkin aina varsinaisessa haastattelussa poliitikko sai viimeisen sanan. (Pernaa & Pitkänen, 2006, 20)

Politiikan journalismi kuitenkin vapautui myöhemmin 1980-luvulla pakonomaisesta tarpeesta välittää kansalaisille poliitikon sanoma yhtä tarkasti ja kirjaimellisesti kuin poliitikko oli sen esittänyt. Tämä antoi toimittajille mahdollisuuden kirjoittaa aiemmasta poikkeavaa, uutta politiikan journalismia, joka saattoi sisältää myös poliitikkoa koskevaa kantaottavaa tietoa. 1980-luvun politiikan journalismi sai uusia kritiikin muotoja ja esimerkiksi provosointi nousi osaksi journalismia. Toimittajat alkoivat tehdä omia tulkintojaan poliitikkojen persoonista ja urista. (Pernaa & Railo, 2006, 31–32.)

Politiikan journalismin vapautuminen ja uudet kritiikin muodot aiheuttivat tietenkin poliitikoissa luontaisen vastareaktion. Pääministeri Kalevi Sorsa kuvaili vuonna 1984 mediaa näin: ”*medialle on ominaista suuri epä-älyllisyys, yhteiskunnallisten ja muidenkin ongelmien pohdiskelun välttely, poliittisten kysymysten kääntäminen henkilökysymyksiksi, sekä omaan toimintaansa kohdistuva täydellinen kritiikittömyys*”. (Pernaa & Railo, 2006, 40–41)

Median kriittisyys poliitikoja kohtaan vähenikin huomattavasti 1980-luvun puolivälin jälkeen, eikä lehdistä enää löytynyt poliitikoja terävästi arvostelevia juttuja. Vuoden 1988 vaalien alla iltapäivälehtien sivut täyttyivät presidentinvaaliehdokkaita ylistävistä

jutuista. Lämmin uusi konsensushenkisyys näkyi erityisesti Helsingin Sanomien tuon ajan uutisoinnissa. Presidenttiehdokkaita esiteltiin lehden sivuilla muun muassa heidän perhealbumiensa välityksellä ja ensimmäistä kertaa vuosikymmeneen Helsingin Sanomat kuvaili jopa keskustapuolueen puheenjohtajaa Paavo Väyrystä myönteisesti. Helsingin Sanomien sävy kirjoittaa Väyrysestä oli tuolloin huomattavan erilainen kuin esimerkiksi seuraavien presidentinvaalien alla vuonna 1994, jolloin lehti kuvaili Väyrystä kovaksi, vallanhimoiseksi, kostonhaluiseksi, ylpeäksi ja pullollaan itseluottamusta olevaksi poliitikoksi. (Pernaa & Railo, 2006, 44–45.)

Kaikkiaan voidaan kuitenkin arvioida, että 1980-luvun kuluessa toimittajien suhde poliitikkoihin muuttui entistä itsenäisemmäksi. Poliitikot olivat muutoksesta montaa mieltä. He muun muassa väittivät, että eivät enää saa ääntään kuuluviin mediassa, tai että heidän sanomisiaan vääristellään uutisissa. Poliitikot olivat siinä uskossa, että heidän sanomisiaan uutisoidaan eri muodoissa, kuin mihin ne oli alun perin tarkoitettu. (Pernaa & Railo, 2006, 89.)

2.3 Skandaalijulkisuus 1990-luvulla

Pekka Isotaluksen mukaan 1990-luvulla henkilöityminen oli suomalaisen politiikan journalismin hallitseva kehitystrendi (Isotalus 1998, 252). Poliitiikan uutisissa henkilöiden välinen kilpailu ja vastakkainasettelu korvattiin aatteellisilla ja ideologisilla kamppailuilla. Tärkeimmiksi uutisaiheiksi nousivat johtavien poliitikkojen väliset henkilösuhteet ja heidän kilpailunsa politiikan johtopaikoista. (Holmberg 2004, 244.)

1990-luvun aikana uudet televisiokanavat, radiokanavat, Internet ja mobiiliviestintä mullistivat viestintäkenttää. Uutiskilpailu kiihtyi ja nopean päivitystahdin ansiosta mediamaailmasta tuli uudella tavalla hektinen ja reaaliaikainen. Eri lehtien, televisiokanavien ja radioasemien kehittyvät Internet-versiot ja mobiiliuutiset tarjosivat potentiaalisen kasvualustan skandaaliuutisoinnille ja *tabloidisaatiolle*. Tabloidisaation

myötä uutissisällöt kevenivät ja viihteellistyivät. Sama uutinen kiersi nopeasti välineestä toiseen ja poliitikkojen kommentteista tuli nopeammin aina uusia uutisia uusiin välineisiin. (Pernaa & Virkkunen, 2006, 129, 153.)

1990-luku oli pitkälti talouden aikakautta ja politiikan journalismiin liittyivät hyvin usein talous sekä raha. Tuona ajanjaksona useat rahankäryiset skandaalit ja ministerien erot siivittivät politiikan journalismia. Journalismin kannalta tuota ajanjaksoa voidaan kuvailla hyvin journalismin ihanteiden mukaiseksi. Toimittajat eri tahoilla tekivät työtä tutkivan journalismin nimissä, ja paljastivat useita tapauksia politiikan kulisseista. 1990-luvun alussa media pyöritti useita uutisissa samoja keskeisiä politiikan henkilöitä. Tämän pyörityksen vuoksi useat ministerit erosivat eri hallituksista, näistä mainittakoon muun muassa Kauko Juhantalo, Arja Alho, Suvi Linden sekä Anneli Jäätteenmäki. (Pernaa & Virkkunen, 2006, 130; Pernaa & Pitkänen, 2006, 13)

Pernaan ja Pitkäsen mukaan (2006, 13) kokonaan uusi 1990-luvun ilmiö oli eduskuntavaalien muuttuminen pääministerivaaleiksi. Poliitikkojen yksityiselämän kuvaukset, naispoliitikkojen mukaantulo, poliitikkojen avoin ivaaminen ja pilkkaaminen television poliittisissa viihdeohjelmissä sekä aiempaa aggressiivisempi poliitikkojen taloudellisten kytkösten ja korruption paljastaminen muuttivat myös suurelta osin politiikan journalismin valtavirtaa. Poliitiikan tutkijat Ville Pernaa ja Erkkä Railo (2006, 17) ovat sitä mieltä, että politiikan journalismi on aina aika-ajoin ollut muutoksessa ja edellä mainitut muutosilmiöt auttavat ymmärtämään politiikan journalismin nykytilaa. Virkkusen mukaan politiikan ja journalismin suhteeseen kuuluu tietty jännittyneisyys, joka juontaa juurensa molempien pohjimmaiseen luonteeseen. Poliitikot ovat kansan valitsemia ja edustavat kansaa, mutta kansaa edustavat myös journalistit, jotka pyrkivät välittämään ja suodattamaan poliitikkojen sanomaa. Tämä on eräänlainen kilpailuasetelma, joka tekee tästä suhteesta hyvin jännitteisen. (Pernaa & Virkkunen, 2006, 134.)

Poliittisen historian professori Jorma Kalelan mukaan suomalaisessa politiikassa ei tapahtunut dramaattisia mullistuksia 1900-luvun lopulla. Kehitykselle näyttivät

pikemminkin olleen ominaista pienin askelin tapahtuvat suuntaa näyttävät muutokset, joiden vaikutukset näyttäytyvät politiikan, talouden ja arjen suhteissa. Kalelan mukaan politiikka on käynyt vaikeasti hahmotettavaksi asiaksi, eikä enää 1990-luvun jälkeen ole ollut itsestään selvää, mikä on politiikkaa ja mikä ei. Myös politiikan sisällöt ovat muuttuneet, joten Kallela uskaltaa arvioida, että voidaan puhua perinteisen politiikan ajan lopusta. (Kalela, 2005, 244–245.)

2.4 Iltapäivälehdet moraalinvartijoina

Erään arvion mukaan yksi parhaimmista tavoista tavoittaa kansalaiset on iltapäivälehtien lööpit. Iltapäivälehtiä on pidetty yhtenä keskeisimpänä tiennäyttäjänä kohti nykymuotoista *pinnallisempaa tabloidisaatiojournalismia*, mutta yhtäläillä myös kriittisen politiikan journalismin edelläkävijänä. Iltalehdessä 1980-luvulla työskennellyt toimittaja, Raili Nurvala, muistelee Pernaan ja Railon teoksessa, kuinka uuden iltapäivälehdessä työssä työskenneltiin ankarana paineen alaisena. Nurvalan mukaan paine oli kova, koska lehden tavoitteena oli löytää uusia näkökulmia politiikan journalismiin. Tietenkään politiikan uutiset eivät lehden alkuvaiheessa tuottaneet nykyisen kaltaisia kohuotsikoita, vaikka politiikkaa käsittelevät lööpit paljon nykypäivää muistuttivatkin. Iltapäivälehtien välittämää kuvaa kansanedustajista, ja kritisointia eduskunnan työn toimivuudesta, ei siis missään nimessä voida vähätellä. Viime vuosikymmeninä juurikin iltapäivälehdet ovat ottaneet asiakseen kansanedustajien työn valvomisen. Lehtien lööpit muun muassa kansanedustajien poissaoloista, ulkomaanmatkoista sekä palkoista ovat olleet hyvin yleisiä. (Pernaa & Railo, 2006, 22–23, Pernaa & Heino, 2006, 55–56.)

Pernaa ja Railo (2006,33) katsovat iltapäivälehtien poliittisen journalismin jakaantuneen 1980-luvulla joko poliitikoihin kohdistuviin kriittisiin juttuihin, tai haastatteluihin, joissa poliitikoille annettiin mahdollisuus esittää myös omia näkemyksiään. Lisäksi poliitikoille annettiin mahdollisuus kertoa omat näkemyksensä heihin kohdistunutta kritiikkiä kohtaan. Kun 1980-luvulla toimittajien suhtautuminen poliitikkoihin kohtaan muuttui kriittisemmäksi, muuttui samalla myös kansalaisten suhtautuminen politiikkaan ja sen tekijöitä kohtaan

entistä epäilevämmäksi. Tutkijat ovat katsoneet tämän kehityksen jatkuneen aina 2000-luvulle saakka. (Pernaa & Railo, 2006, 33, Pernaa & Heino, 2006, 56.)

1980-luvulla poliitikkojen eduskuntapuheita pidettiin pääosin heikkotasoisina. Iltapäivälehtien kirjoituksissa näkyi vahvasti huoli siitä, että eduskunnassa käytävän heikkotasaisen puhekulttuurin myötä todellinen poliittinen keskustelu jää syrjään. Positiivista palautetta lehdet antoivat ainoastaan valtiovarainministeri Erkki Liikaselte vuosina 1987 ja 1988, jolloin hänen puhetyyliään ylistettiin edistykselliseksi ja sen myötä maalailtiin poliittisen keskustelun ”patojen murtumista”. Media kohdistikin poliitikkoihin korkean moraalin ja hyvän tavan mukaisen käytöksen vaatimuksia ja tästä johtuen kansanedustajien huonoa moraalialta heijastava käytös oli otollinen uutisoinnin kohde. Iltapäivälehdet katsoivat, että kansanedustajien huono käytös vaikutti koko eduskunnan arvostukseen. Lehdet tulkitsivat, että eduskunta ei välittänyt omasta maineestaan kansalaisten silmissä, ja kirjoitukset esimerkiksi kansanedustajien alkoholin kulutuksesta työaikana yleistyivät iltapäivälehtien sivuilla. Iltapäivälehdet nostivat 1980-luvun puolivälissä useita otsikoita ”*eduskunnan kännikaloista*” ja ”*työmaajuopottelun pahimmista paloista*”. 1990-luvulla iltapäivälehdet kyseenalaistivat kansanedustajien moraalikäsitteet lähes tulkoon kokonaan. Lehdet syyttivät kansanedustajia muun muassa oman edun tavoittelijoiksi, ja silloisten tutkimusten mukaan koko politiikan moraalialta epäilytti suurta osaa kansalaisista. (Pernaa & Heino, 2006, 65–66, 79–80.)

1990-luvulla kansanedustajien poissaoloja, palkkauksia ja valiokuntamatkoja käsiteltiin hyökkäävässä sävyyn. Entistä skandaalihakuisemmat otsikot saivat sijaa, ja etenkin kansanedustajien sopimaton ja epäeettinen käytös, puutteet tietotaidossa ja ammattiosaamisen kyseenalaistaminen yleistyivät. 1990-luvun alussa iltapäivälehdet syyttivät kansanedustajia välinpitämättömyydestä ajankohtaisia poliittisia kysymyksiä kohtaan. Tutkimusten mukaan lehtien luoma vaikutelman kansanedustajien välinpitämättömyydestä herätti lukijoissa suuttumusta kansanedustajia kohtaan. Välinpitämättömyyttä heijastavia aiheita olivat muun muassa liittyminen Euroopan unioniin, pankkituki ja työttömyys. (Pernaa & Heino, 2006, 68–69.)

Kansanedustajien tieto- ja taitotason kyseenalaistamisesta tuli 1990-luvun kovin trendi iltapäivälehdissä. Etenkin uusien kansanedustajien tietämys valtakunnan asioiden hoidosta osoittautui lehtien mukaan ”*niin murheellisen puutteelliseksi ja vääräksi, että normaalilla työhakumenettelyllä heidät olisi armotta todettu ammatillisesti kelvottomiksi*”. Lehdet siis leimasivat uudet kansanedustajat heti kättelyssä epäpäteviksi. Lehtien mukaan kansanedustajat olivat myös suuttuneet siitä, että heiltä oli ylipäänsä kysely mitään ja he olivat pitäneet asiallisia kysymyksiä asiattomina. Osa kansanedustajista jopa kieltäytyi vastaamasta kyselyihin vedoten siihen, että lehdistöllä ei ole heidän mielestään oikeutta tentata kansanedustajien tiedon tasoa. Uudentyyppinen politiikan journalismi oli kansanedustajille monella tapaa ongelmallinen. Jos he kieltäytyivät vastaamasta, heidät tulkittiin ylimielisiksi, jos he vastasivat, heidät tulkittiin epäpäteviksi ja tyhmiksi. (Pernaa & Heino, 2006, 82–83.)

Iltapäivälehtien esittämä kritiikki kansanedustajia kohtaan oli jo 1980- ja 1990-luvuilla melko populistista, mutta vuosikymmenten välillä on havaittavissa selvä ero sisällön painotusten, kirjoitustyylin ja asiapitoisuuden suhteen. Siinä missä 1980-luvulla kritiikki keskittyi hyvin kollektiivisesti kansanedustajien työskentelytapoihin, 1990-luvulla arvostelun huomio kiinnittyi pääosin sellaisiin asioihin, joilla ei ollut mitään tekemistä eduskunnassa työskentelyn kanssa. Laman aikaisessa Suomessa poliitikkojen oman edun tavoittelu ja heikko työmoraali esitettiin petturuutena koko kansaa kohtaan. ja mielipidemittausten mukaan kansa tunsikin vieraantuneensa poliitikoista 1990-luvun aikana. Iltapäivälehtien kriittinen kirjoittelu oli omiaan tukemaan tätä politiikan vastaista mielialaa. Yleisesti ottaen 1990-luvun lopulla politiikan journalismi iltapäivälehdissä käsitti yhä vähemmän poliittiseen sisältöön liittyviä asioita ja yhä enemmän kansanedustajien henkilöön liittyviä asioita. Poliitiikan tutkijoiden mukaan onkin aiheellista pohtia paljonko iltapäivälehtien välittämä kuva eduskuntatyöstä vääristää yleisiä mielikuvia kansanedustajista ja politiikan tekemisestä yleensä. Iltapäivälehtien politiikan journalismissa tapahtuneet muutokset heijastavat käsitystä yhteiskunnassa tapahtuneesta politiikan arvostuksen romahtamisesta, ja koko politiikan kulttuurin muutoksesta entistä viihteellisempään suuntaan. (Pernaa & Heino, 2006, 84–86.)

3 POLITIIKAN UUTISOINNIN MUUTOKSET JA UUTISKRITEERIT

3.1 Poliittisen uutisoinnin uutiskriteerit ja objektiivisuus

Käsitteenä politiikan journalismi on vaikeasti määriteltävissä, koska sille ei ole olemassa vain yhtä selkeää määritelmää. (Tunstall 2002, 298).

Erik Neveu (2002) pystyy kuitenkin nimeämään politiikan journalismille kolme ominaispiirrettä. Neveun mukaan ensimmäinen ominaispiirre on politiikan journalismin arvostettu asema muun journalismin sisällä. Toisekseen, politiikka kaikessa monimutkaisuudessaan, on uutisgenressä hyvin vaikea tehdä ymmärrettäväksi ja kansantajuiseksi. Kolmanneksi huomionarvoiseksi ominaispiirteeksi Neveu nostaa politiikasta kirjoittavien journalistien läheiset suhteet poliitikkoihin. (Neveu 2002, 23. Mattlar 2009, 78.)

Vaikka politiikan journalismi on itsessään vaikeasti määriteltävissä, politiikalla ja medialla on kuitenkin yhteisinä tekijöinä vallankäytön mahdollisuus ja viestintä: politiikka on aina sosiaalista toimintaa, joka edellyttää viestintää. (Louw 2005, 13)

Näiden seikkojen vuoksi journalismin rooli on keskeisessä asemassa, kun puhutaan viestinnästä osana demokratiaa ja politiikkaa. Journalismin tarkoitus on toteuttaa median perustehtäviä demokraattisissa järjestelmissä: välittää tietoa, kritisoida, tarjota eräänlainen keskustelufoorumi ja dialogin kautta rakentaa politiikan moninaisuutta. Poliitiikan journalismi on monessa tapauksessa sisällöltään informatiivista, mutta suhteellisen yksiäänistä. Poliitiikan journalismin retoriikassa on kuitenkin havaittu radikaali muutos 2000-luvun alun tienoilla. Poliitiikan journalismi on joutunut tarkastelemaan vakiintuneita toimintatapojaan ja poikkeamaan niistä, uuden suuremman ja avoimemman retoriikan myötä. (Hemánus 1990, 14. Luostarinen 2002, 22–28. Mattlar 2009, 63.)

Myös uutisointi politiikasta on osoittautunut muuta uutisointia haastavammaksi. Louw (2005) kritisoi uutisen peruskaavana tunnettua viiden m-kirjaimen ja yhden k-kirjaimen luomaa rakennetta. Tämän perusrakenteen tarkoituksena on muotoilla uutisen sisältöön kuuden kysymyksen kaava (*kuka tekee mitä, milloin, missä, miksi ja miten*) ja uutiskärjestä taustoittavaan tekstiin etenevä pyramidimalli. Lown mielestä malli ei sovellu poliittiseen uutisointiin. Lown kritisoikin perinteistä uutiskaavaa järjellisistä syistä, koska poliittisten pitkien päätöksentekoprosessien ja muiden monimutkaisten poliittisten tilanteiden selostamista on hänen mukaansa vaikeaa yksinkertaistaa tähän rakenteeseen. Uutisen peruskaavan rakenteesta on Lownin mukaansa enemmän haittaa kuin hyötyä politiikan uutisoinnissa. Rakennetta kuitenkin käytetään politiikan uutisissa, koska sen katsotaan takaavan jutun objektiivisuuden. (Louw 2005, 74. Mattlar 2009, 72.)

Politiikan journalismin objektiivisuutta voidaan myös tarkastella politiikan uutisointiin vakiintuneiden diskurssien kautta. Norman Fairclough (1997) puolestaan puhuu medioituneesta politiikan diskurssista ja sen vastakkainasettelusta. Faircloughin mukaan politiikan journalismin diskurssit ovat haasteellisia, koska diskursseissa selkein vastakkainasettelu löytyy politiikalle ominaisen ”*ammattipolitiikoinnin diskurssien*” ja arkikokemukseen perustuvien ”*elämismailman diskurssien*” väliltä. Toisin sanoen ne diskurssit, joita ammattipoliitikot käyttävät, saattavat olla ristiriidassa niiden diskurssien kanssa, joista tavallinen kansalainen politiikkaa tarkastelee. Tämä diskurssien ristiriitaisuus näkyy erityisen voimakkaana sosiaalisessa mediassa käytettävien diskurssikäytänteiden ja mediassa totuttujen diskurssikäytänteiden välillä. Faircloughin mukaan nykypäivän meditoituneessa politiikassa silmiinpistävin piirre onkin se, että poliitikot ja toimittajat ovat tehneet nämä niin kutsutut elämismailman diskurssit soveliaaksi myös politiikassa ja politiikan journalismissa. Fairclough viittaa siihen, että politiikan journalismissa yhä kansantajuisemmat näkökulmat ja lähestymistavat ovat tulleet osaksi journalistista arkea. (Fairclough 1997, 245–246.)

Normaalin objektiivisen journalismin ihanteen mukaan uutisessa huomioidaan kaikki näkökulmat ja usein nämä lähteet vieläpä laitetaan keskustelemaan keskenään. Tällaisen

asetelman uskotaan antavan lopputuloksesta puolueettoman, reilun ja tasapainoisen vaikutelman (McNair 2003, 72; Louw 2005, 78; Nieminen & Pantti 2004, 109).

Tätä objektiivisuuteen tähtäävää lähteidenkäyttöperiaatetta on kuitenkin kritisoitu etenkin poliittisen uutisoinnin kohdalla. Louw (2005) on kritisoinut lähdekäytäntöjä kolmesta syystä: ensinnäkin lähteinä käytetään mieluiten yhteiskunnallisen eliitin jäseniä, koska heidän valta-asemansa parantaa jutun uutisarvoa. Toiseksi, lähteiden määrä on rajoitettu siten, että helpoimmin tavoitettavat henkilöt ja toimittajan odotuksiin parhaiten sopivat vastaustenantajat ovat etusijalla. Kolmanneksi, lähteiden käyttö luo riippuvuussuhteita lähteiden ja journalistien välille. Tällä Louw tarkoittaa sitä, että poliitikko tarvitsee aina toimittajaa ja toimittaja tarvitsee poliitikkoa. Tämä voi kuitenkin johtaa helppoihin tiedonhankintaratkaisuihin, joita toimittaja ei osaa kyseenalaistaa. Riippuvuussuhteen ylläpitäminen poliittisen eliitin edustajan kanssa voi aiheuttaa kriittömyyttä politiikan journalismissa. (Louw 2005, 80.)

Nopeutuneen klikkaushakuisen verkkojournalismin ja sosiaalisen median aikakautena tämä kritiikki tulee entistä ajankohtaisemmaksi. Ajan puutteen vuoksi verkkoon luodaan uutisia, joissa puolueettomuuden käsite on lähdekritiikin puutteen ja yksipuolisuuden vuoksi hyvin horjuva. Toimittaja saa nopeasti lausunnon ja kannanoton poliitikolta sosiaalisen median välityksellä, mutta muistettava olisi myös se, että sosiaalisessa mediassa eniten ääntä pitävät juuri ne kenellä on vahvin oma agenda ajettavana.

3.2 Sensaation tekeminen on helpompaa

Iltapäivälehtien sensaatiohakuisuus, eli niin kutsuttu *tabloidisaatio*, ja pyrkimys *populaarisuuteen* on houkutellut viime vuosina myös muita mediataloja samaan suuntaan. Jos uutinen ei luonnostaan ole tarpeeksi myyvä, sensaatiojournalismi tekee siitä myyvän. Poliitiikan journalismi on sensaatiojournalismille hyvin otollista maaperää. Monesti sensaatiojournalismi kaivaa esiin poliitikkojen rikkeitä, jotka ovat yleisesti hyväksytyjen

yhteiskunnan normien vastaisia. Sensaatiojournalismi tyypillisesti kärjistää ja liioittelee uutisasioita sekä monessa tapauksessa jättää taustat hyvin avoimiksi. Tämä sopii osaltaan monen mediatalon käsityksiin nykyjournalismin arvoista, uutiskilpailusta ja suosiosta. On selvää, että uutiskoneiston pyrkimys äärimmäiseen nopeuteen heikentää journalismin luotettavuutta, monipuolisuutta ja taustoittavaa pohdintaa. Mediatalojen paremmuutta arvioidaan niiden nopeuden mukaan: mitä hitaampi media olet, sitä huonompi uutisväline olet. (Perko yms. 2002, 10; Huovila yms. 2002, 196-197.)

Isotaluksen mukaan myös politiikan tekeminen itsessään on muuttunut entistä kaupallisemmaksi ja se vaikuttaa myös politiikan viestintään ja populaarisuuteen. Isotalus on havainnut, että sitä enemmän mitä poliitikon persoona korostuu, varsinainen puolueen rooli jää vastapainona vähemmälle. Poliitikko on siis hyvin pitkälti henkilöitynyt ja poliitikkojen imagot ovat nousseet keskeiseen asemaan politiikan tekemisessä. Jos poliitikko haluaa menestyä politiikassa, hänen täytyy osata menestyä mediassa. (Isotalus, 1998, 8-9.)

Stephen Colemanin (2005) mukaan poliitikot haluavat yhä enemmän keskustella kansalaisten kanssa, mutta myös yhä enemmän näyttää itse olevansa tavallisia ihmisiä. Coleman (2005) uskoo, että jos vallanpitäjien ja kansalaisten välille muodostuu jatkuvaa keskustelua, blogeista ja sosiaalisesta mediasta tulee merkittävä demokraattisen vuorovaikutuksen väline. Coleman (2005) on kuitenkin hyvin skeptinen poliittisten blogien ja sosiaalisen median suhteesta demokratiaan. Ongelma piilee Colemanin mukaan poliittisten blogien todellisen ja uskottavan vuorovaikutuksen suhteessa yleisöön. Colemanin mukaan blogikirjoituksille ominainen avoimuus on ristiriidassa politiikan tietynlaiseksi mielletyn jäykkyyden sekä puoluesidonnaisuuden kanssa. Coleman uskookin, että poliitikkojen spontaanisuus ja vuorovaikutuksellisuus on vain näennäistä, eikä tule koskaan vakuuttamaan yleisöä. Kriitikistään huolimatta Colemanin yhtyy kuitenkin myös siihen, että blogimerkinnot ovat täysin riippumattomia muista vallanpitäjistä, ja juuri tämän riippumattomuussuhteen vuoksi se on avannut journalismille avoimet ovet autenttisempaan politiikkaan ja sen representoimiseen (Coleman 2005).

Gianpietro Mazzolenin (2003) puolestaan on havainnut, että politiikan uutisointi on muuttunut nykypäivänä lähemmäksi populistista uutisointia. Poliitiikan journalismin ja populismin välillä on sekä yhdistäviä että erottavia piirteitä. Mazzolenin mukaan radikaali populismi soveltuu erinomaisesti uutisaiheeksi etenkin sensaatiojournalismiin. Populistiset liikkeet ja niiden retoriikka sisältävät draamaa, vahvoja henkilöitä, poikkeuksellisia tempauksia, sekä konflikteja. Mazzolenin mukaan journalismin kaupallistumisen myötä tällaiset ominaisuudet vetoavat mediaan lähes viestimestä riippumatta. (Mazzoleni 2003, 11–13.)

Joidenkin puolueiden puoluepolitiikassa käytettävä populistisen retoriikka, ja sen kautta jatkuva esiintyminen mediassa, saattaa osaltaan vaikuttaa puolueen kannatukseen. Usein vahvalla poliittisella liikehdinnällä ja räikeällä retoriikalla saadaan aikaan valtava mediahuomio, ja sitä kautta puolueen kannatus saattaa nousta. Tällä keinolla on kuitenkin myös varjopuolensa, sillä populismi itsessään antaa medialle usein aiheita pääasiassa negatiiviseen uutisointiin. Populistiset puoluejohtajat ja poliittiset linjaukset elävät hetkellisen mediahuomion aallonharjalla: kun mediahuomio kääntyy laskuun, saattaa koko puolueen kannatus romahtaa. Populistinen retoriikka on kuitenkin tarkoituksen mukaisesti muokannut ja vaikuttanut politiikan journalismiin. Se on vienyt journalismia kansanläheisempään suuntaan, koska populismin tarkoituksena on nimenomaan pyrkiä kansantajuistamaan politiikkaa. (Stewart ym. 2003, 235–236. Mattlar 2009, 84.)

Voidaan varmasti olla yhtä mieltä siitä, että 2000-luvun tiedotusvälineet ovat kritiikkinsä ansainneet. 2000-luvun politiikan journalismissa on puutteita, ja niistä on hyvä keskustella. Kritiikistä huolimatta on hyvä muistaa, että poliittisen journalismin muutos on monimutkainen prosessi, johon sisältyy hyviä ja huonoja jaksoja. 2000-luvulla politiikan journalismin ylläpitämät perinteiset ja konservatiiviset rajat ovat jossain määrin haalistuneet ja niin kutsutut *hierarkiat* ovat murtuneet. Käytännössä tämä tarkoittaa, että kiellettyjä aiheita politiikan journalismissa ei enää ole. Yksityisen ja julkisen raja on hämärtynt entisestään. Tyyli ja esitystavat ovat muuttuneet ja osaltaan myös kehittyneen teknologian ansiosta. Kiristynyt kilpailu eri tiedotusvälineiden välillä on pakolla laajentanut poliittisen journalismin kenttää. (Pernaa, Pitkänen yms. 2006, 274–275.)

3.3 Poliitiikan uutisoinnin vaikutteita

Politiikan muutokset vaikuttavat journalismiin, mutta myös journalismi itsessään vaikuttaa politiikkaan. Tutkijoiden mukaan journalismin on katsottu vaikuttavan suoraan poliittisiin toimintatapoihin kahdella tavalla. Ensinnäkin journalismi kontrolloi kansalaisten tietoutta politiikasta. Toiseksi, se määrittelee politiikan agendaan uudelleen sen mukaan, millainen kuva politiikasta halutaan antaa. Journalismin kautta kansalaiset ja äänestäjät saavat tietoa siitä, mitä politiikassa tapahtuu. Journalismi on myös se tekijä, jonka kautta kansalaisille ja äänestäjille rakentuu kuva poliittisesta todellisuudesta, ja siitä mikä on kertomisen arvoista ja mikä ei. (McNair 2003, 51–52. Mattlar 2009, 68. Meyer 2002, 57.)

Journalismi siis toisin sanoen määrittelee hyvin paljon sitä, millaisena koko politiikan todellisuus kansalaisille näyttäytyy. Journalismin kautta tuleva poliitikkojen julkisuus ei kykene määrittämään ihmisten mielipiteitä, mutta sillä on vaikutusta siihen, mistä aiheista ihmisillä ylipäätään on mielipiteitä. Tiedotusvälineet vaikuttavat ihmisten käsityksiin ja kiinnostuksen kohteisiin nostamalla esiin politiikasta tiettyjä teemoja. Näin määräytyy mitä aiheita, keitä henkilöitä ja mitä keskusteluja kansalaiset pitävät tärkeinä. Puolueiden ja poliitikkojen näkökulmasta on ratkaisevaa mitä ja kenen mielipiteitä julkisuudessa käsitellään ja millä tavalla niistä keskustellaan. Tässä tehtävässä journalismilla ja valtamedian omaksumilla diskursseilla on suuri merkitys. (McNair 2003, 66, 74–75; Pernaa & Borg 2012, 34.)

Poliitikko käyttää sosiaalista mediaa, ei pelkästään ollakseen suorassa kontaktissa äänestäjiin, vaan myös saadakseen julkisuutta perinteisessä valtamediassa. (Strandberg, 2012, 81.)

2000-luvun politiikan journalismista onkin kenties tullut eräänlaista *uusmoralismia*, jossa pyritään valvomaan poliitikkojen arvoja ja asenteita, mutta samalla kuitenkin politiikkaa tarkastellaan myös tunteiden ja sensaatiohakuisuuden näkökulmasta. Nykyisessä politiikan

journalismissa pyritään luomaan selkeitä vastakkainasetteluja sekä tuottamaan käsitystä hyvästä ja pahasta. Media pyrkii vetoamaan kansalaisten tunteisiin ja nokkelat toimittajat pyrkivät vakuuttamaan kansalaisia omien näkökulmiensa oivallisuudesta. Tätä kautta media yrittää saada kansalaiset joko omalle puolelleen tai mahdollisesti tietyn poliitikon puolelle. (Pernaa, Pitkänen yms. 2006, 276.)

Totuus vaikuttaa kuitenkin olevan se, että kun toimittajat laativat uutisia sosiaalisesta mediasta poimittujen merkintöjen pohjalta, he pääsevät vähemmällä tarkastustyöllä, koska sosiaalisen median merkinnät tulevat poliitikoilta itseltään. Merkinnät tarjoavat etenkin tabloidiviestimille erittäin tärkeän alustan, josta löytää sensaatiojournalismille sopivia uutisotsikoita. (Coleman 2005, Haverinen 2009, 5; Isotalus, 1998, 247–248.)

Toimittajan ja poliitikon suhde on ristiriitainen: poliitikot mukautuvat jatkuvasti paremmin median vaatimuksiin, ja median tulisi samalla oppia vastustamaan poliitikkojen yritystä manipuloida mediaa. Poliitikot toivovat toimittajilta kriittisyyttä, mutta toisaltaan eivät kuitenkaan luota toimittajien kykyyn käsitellä antamiaan lausuntoja. Yleisesti ottaen toimittajat haluavat tarkastella asioita monelta eri kannalta ja tehdä hyvää journalismia, kun poliitikko taas haluaa saada sanansa kuuluviin suoraan kansalaisille, eli äänestäjille. Kuitenkin jos mietitään jo lähtökohtaisesti ajatusta median välittämästä politiikan kuvasta, törmätään kriittiseen ajatukseen toimittajien subjektiivisten näkemysten vaikutuksista valintoihin. Ei liene mikään salaisuus, että moni asia jää uutisoimatta, tai että uutisointi värityy toimittajien ja toimitusten omaksumien ideologisten diskurssien vuoksi.

Osuvammin asiaa kritisoin Helsingin yliopiston journalismin professori Ullamaija Kivikuru, joka kutsuu tätä kaikkea digitalisoitumista, verkkojournalismia ja teknologiaa ”hörhötykseksi”. Nämä hörhötykset uhkaavat Kivikurun mukaan journalismin perustehtävää: objektiivista tiedonvälitystä. Kivikuru kutsuu nykyjournalismia ”uusiojournalismiksi” eli saman aineiston moninkertaiseksi käyttämiseksi. Hänen mukaansa journalistin mahdollisuudet lähdekritiikkiin ja monipuoliseen lähteiden käyttöön ovat verkkomaailman kiireen keskellä olemattomat. Vaarana Kivikurun mukaan on se, että

journalismi ajautuu yhä enemmän lähteiden varaan. Näin ollen poliittinen eliitti pääsee hallitsemaan mediaa ilman, että media sitä edes itse havaitsee. (Perko yms. 2002, 11–12.)

Osittain näin on varmasti jo käynytkin. Poliitiikan uutisointiin on sisällytetty paljon diskurssirakenteita, joita toimittajat eivät itsekään osaa enää kyseenalaistaa. Nämä merkitysrakenteet ja hierarkiat ovat niin syvällä yhteiskunnallisissa arvoissa, ettei journalismi itsessään edes uskalla niistä poiketa. Yksittäiset journalistit saattavat aika ajoin uskaltautua kyseenalaistamaan näitä uutisoinnin diskurssirakenteita ja kriittistä suhtautumista lähteisiin, mutta valtamedian yleinen ääni on yhä hyvin poliittista eliittiä puoltava. Poliitiikan toimittajien rooliksi näin 2010-luvulla voidaankin ajatella enemmän valtahierarkioita kyseenalaistaminen ja kenties kansalaisjournalistiseen blogi-virtaukseen mukautuminen.

4 BLOGIT OSAKSI POLITIIKKA

Tässä vaiheessa tutkimusta on syytä tarkestalla blogien ja sosiaalisen median nousua osaksi politiikkaa ja sitä, kuinka poliitikkojen aktiivinen bloggaaminen on vaikuttanut politiikan journalismiin.

Aiemmassa poliitikkojen blogimerkintöjä käsittelevässä tutkimuksessa on havaittu, että poliitikkojen uusi vapaamuotoisempi viestintä on osaltaan herättänyt ja lisännyt julkista keskustelua politiikasta, mutta poliitikkojen omaksumaa kielenkäyttöä on kritisoitu jo liiankin vapaamuotoiseksi. (Haverinen 2009, 4.)

4.1 Sosiaalinen media vaalikampanjoinnissa

Mediakenttää on jo vuosien ajan hallinnut käsitys median ”amerikkalaistumisesta”. Kriitikkiä tätä käsitystä kohtaan on kuitenkin esitetty. Esimerkiksi Isotalus (1998) uskoo, että vaikka monet viestintäkulttuurin kehitykseen liittyvät askeleet ovat saaneetkin vaikutteita Yhdysvalloista, ei kuitenkaan suoraan voida puhua median amerikkalaistumisesta. Amerikkalaistumista ei nähdä väistämättömänä yhteiskunnan modernisaatiokehityksen vaiheena. Media saa toki vaikutteita myös muualta, sillä modernisaatiokehitystä on havaittavissa yhtäläillä kaikkialla maailmassa. Monikulttuuriset ja kansalliset piirteet näyttävätkin kohtaavan toisensa juuri poliittisen viestinnän kentällä. Modernisaatiokehityksestä on noussut monia piirteitä, jotka ilmenevät samanaikaisesti eri maissa ja jotka muuttavat jatkuvasti perinteisiä median muotoja. Kuitenkin jokaiselle maalle ominaiset kulttuuriset piirteet vaikuttavat siihen, millaisina nämä muista maista omaksutut piirteet lopulta näyttäytyvät. Usein mietitään miksi vertailukohtana pidetään yleisesti ottaen juuri Yhdysvaltoja. Kansainvälisessä tutkimuksessa on lähes poikkeuksetta vertailukohtana Yhdysvallat, koska modernisaatiokehityksestä aiheutuvat poliittisen viestinnän muutokset vain yksinkertaisesti näkyvät voimakkaimmin juuri Yhdysvalloissa.

Se on poliittisen viestintäkulttuurin edelläkävijä, niin hyvässä kuin pahassa, ja siksi sieltä tulee myös runsaasti tutkimustietoa aiheesta. (Isotalus, 1998, 10–11.)

Suurin osa tutkimuskirjallisuudesta, jossa sivutaan sosiaalisen median vaikutuksia politiikassa, rajoittuu pääosin vaalikampanjointiin ja on peräisin juuri Yhdysvalloista. Kautta aikojen länsimaissa tunnetut vaalikampanjoinnin ja politikoinnin uudet innovaatiot ja ihanteet ovat peräisin Yhdysvalloista, eikä sosiaalinen media ole poikkeusta säännössä. Yhdysvalloissa poliitikot ovatkin jo pidempään käyttäneet bloggaamista kampanjointitarkoituksessa. Bloggaamisella oli esimerkiksi suuri vaikutus Barak Obaman voittoon vastustajastaan John McCainista vuoden 2008 vaaleissa. Vuoden 2008 Yhdysvaltojen presidentinvaaleja kutsutaan Facebook-vaaleiksi (Johnson ja Perlmutter 2010). Obaman vaalikampanjaa pidetään yhä esimerkkinä ja edelläkävijänä. Obaman kampanja viitoitti tietä siihen, kuinka sosiaalista mediaa hyödynnetään tehokkaasti vaalikampanjoissa. (Carlson & Strandberg 2008, 160; Pole, 2010, 14; Strandberg, 2012, 81–82.)

Viestinnän trendeissä Suomi on astellut paljon Yhdysvaltojen jalanjäljissä. Molemmille kulttuureille on hyvin ominaista uusien teknologioiden ylenmääräinen arvostus. Suomessa se näkyy esimerkiksi Internetin palvontana. (Perko yms. 2002, 11.)

Suomessa sosiaalinen media on tullut vaalikampanjointiin muutaman vuoden viiveellä verrattuna Yhdysvaltoihin (Carlson ja Strandberg 2011, 160). Vuoden 2011 eduskuntavaalien vaalikampanjoinnissa sosiaalisen median vaikutukset näkyivät vasta niin, että yli 40 prosenttia suomalaisista verkkokäyttäjistä oli rekisteröitynyt jonkin sosiaalisen mediapalvelun käyttäjäksi. Ensimmäinen sosiaalisen median nousu suomalaisessa vaalityössä nähtiin kuitenkin vuoden 2007 eduskuntavaalikampanjoinnissa, jolloin blogeja oli 34 prosentilla ehdokkaista (Carlson, et al. 2011; Strandberg 2009). Muun sosiaalisen median käyttö oli näissä vaaleissa vielä erittäin vähäistä (Strandberg 2009, 77; Strandberg, 2012, 82-83).

”Amerikkalaistumisteorian” mukaan Barack Obaman hyvin onnistunut vaalikampanjointi sosiaalisessa mediassa lienee ollut osa syy suomalaisten puolueiden Facebook-innostukseen. Suomessa media, puolueet ja ehdokkaat alkoivat kuitenkin suhtautua myönteisemmin verkossa tapahtuvaan kampanjointiin vasta vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Kuitenkin jo vuoden 2003 vaaleissa odotettiin verkkosivujen vallankumousta, ja jo ennen vuoden 2007 vaaleja ennakoitiin muun muassa blogien suurta nousua. Pontta tälle vallankumoukselle ei kuitenkaan saatu vielä tuolloin. (Strandberg 2009, 60, Strandberg, 2012, 79.)

Tuorein kotimainen sosiaalista mediaa vaalityössä tutkinut teos lienee *Muutosvaalit 2011*-tutkimus. Tutkimuksessa käy ilmi, että Facebook oli melkein kaikissa puolueissa ehdokkaiden yleisimmin suosima verkkosovellus vuoden 2011 eduskuntavaaleissa. Lähes 90 prosenttia kaikista eduskuntavaalien ehdokkaista oli Facebookissa. Ehdokkaan läsnäolo Facebookissa saattoi perustua joko ehdokkaan omaan, vaaleista riippumattomaan Facebook-sivustoon, tai sitten ehdokkaan tukijat olivat tehneet oman kampanjan ajan ylläpidetyn sivuston. Tutkimus osoittaa, että eduskuntapuolueiden ehdokkaat tarjosivat sivustoillaan blogeja ja YouTube-videoita. Twitteriä hyödynsi lähes joka neljäs kahdeksan suurimman puolueen ehdokkaista. (Strangberg, 2012, 84.)

4.2 Kansalaisjournalistinen bloggaaminen

Poliittiset blogit ovat antaneet voimaa poliittisen maaperän muutokselle ja kehitykselle ensin Yhdysvalloissa ja sittemmin myös täällä meillä. Muutos ja kehitys ovat olleet vahvoja etenkin aikoina, jolloin kansalaisten poliittinen sitoutuminen on ollut taantumavaiheessa. Blogien sisällöt ovat tarjonneet välittömyyttä ja vaikuttaneet huomattavasti poliitikkoihin ja poliittisiin päätöksentekoihin. Kansalaisten ja median aktiivinen poliitikkojen blogikirjoitusten seuraaminen on nopeuttanut tiedonkulkua ja poliittista ajatuksenvaihtoa. Blogien seuraaminen on poistanut niin kutsutun normaalin uutiskiirteen odotusajan. (Pole, 2010, 127.)

Bloggaaminen osana politiikkaa on jakanut tutkijoiden mielipiteitä. Osa politiikan tutkijoista väittää, että poliittinen bloggaaminen voi johtaa kansan jakautumiseen. Osa tutkijoista kuitenkin uskoo, että valtava tiedon määrä demokratisoituu juuri blogien kautta. Tiedon levittämisen hyödyt painavat siis enemmän kuin haitat, etenkin jos asiaa tarkastellaan kansalaisten näkökulmasta. Tutkijoiden mukaan poliittinen bloggaaminen on uusi politiikkaan osallistumisen muoto, joka muuttaa politiikkaa ja johtaa kasvavaan kansalliseen osallistumiseen ja sitä kautta lisää ja vahvistaa demokratiaa. (Pole, 2010, 1-2.)

Kansalaiselle perinteinen journalismi on näyttäytynyt monessa tapauksessa hyvin elitistisenä, koska perinteinen journalismi käyttää pääasiallisena lähteenään yhteiskunnallista eliittiä. Elitistinen perinteinen journalismi etäännyttää siis väistämättä kansalaisia yhteiskunnallisista päätöksentekokeleistä. Vaarana on ollut, että kansa näkee journalismin vallanpitäjien myötäilijänä: kritiikittömänä ja sinisilmäisenä yhteiskunnan järjestelmien jatkeena. Yhdysvalloissa tämän niin kutsutun *eliittijournalismin* vastaiskuksi syntyikin 1990-luvulla edellä mainittu *kansalaisjournalismi (public journalism)*, jonka tarkoituksena oli palauttaa journalismi sen alkuperäisten ihanteiden juurille, eli palvelemaan kansalaisia mahdollisimman hyvin. (Perko yms. 2002, 19.)

Kansalaisten aktiivinen bloggaaminen ja kansalaisjournalismi aiheuttivat syntyessään valtavan reaktion etenkin lehdistössä. Kun bloggaajat alkoivat kirjoittaa suurista uutisaiheista, printtimedia jäi uutisissa kansalaisia jälkeen. Lehdet reagoivat hätäänsä luomalla verkkosivuilleen muun muassa toimittajien omia blogeja. Toimittajien lisäksi myös poliittisia vaikuttajia, asiantuntijoita sekä muita julkisia hahmoja palkattiin kirjoittamaan omia ajatuksiaan lehtien verkkosivuilla oleviin blogeihin. (Pole, 2010, 139.)

Bloggaaminen on toisin sanoen vaikuttanut siihen, että niin kutsuttu *vaikuttamisen keskiön paikka*, eli se kuka vaikuttaa ja miten vaikutetaan, on muuttunut. Suomennuttuna siis bloggaaminen antaa myös sellaisille vaikuttajille mahdollisuuden kommentoida ja analysoida politiikkaa, jotka eivät muiden välineiden kautta saa ääntään kuuluviin (Pole,

2010, 16). Bloggaavat kansalaiset, eli kansalaisaktiivit, usein tarkastelevat valtamediaa sekä poliittisia ja yhteiskunnallisia organisaatioita aktiivisesti. Kansalaisjournalistinen aktiivinen politiikkaan osallistuminen, ja siitä bloggaaminen, tuo politiikan eliittiä lähemmäs kansaa. Aiemmin valtamedian edustajat ovat olleet pääasiassa ainoat, jotka ovat hoitaneet poliittisen eliitin toiminnan tarkastelun. Valtamedia on kuitenkin usein saattanut olla eliitin hallinnassa, ja siksi hyvin kaukana tavallisen kansalaisen näkemyksistä. Bloggaajat ovat onnistuneet tunkeutumaan median rakenteiden hierarkiaan ja sitä kautta onnistuneet laimentamaan näiden valtamedioiden asemaa tiedonvälittäjinä. (Emt. 16, 128.)

Kansalaisjournalistiseen poliittiseen bloggaamiseen on reagoitu myös Suomessa. Poliittisesti aktiiviset bloggaajat levittävät ajatuksiaan omilla blogisivustoillaan hyvin tehokkaasti. Bloggaajat tarjoavat aiheeseen liittyviä linkkejä ja analysoivat uutisia. Toiminnallaan he aktivoivat ihmisiä ottamaan osaa poliittiseen keskusteluun. Suomessa toistaiseksi eniten huomiota kerännyt blogialusta on Uuden Suomen verkkosivusto, jossa kuka tahansa pystyy kirjoittamaan blogia. Uudessa Suomessa bloggaavat niin tutkijat, poliittiset vaikuttajat kuin tavalliset kansalaisetkin. Uuden Suomen blogikirjoituksia siteerataan usein myös mediassa. Lisäksi printtimediasta ainakin iltapäivälehdet, Helsingin Sanomat ja Aamulehti ovat avanneet sivuilleen erillisiä blogipalveluja.

Kansalaisjournalismin ja blogien nouseminen osaksi suomalaista politikointia on herättänyt politiikan tutkijoissa erilaisia mietteitä sen vaikutuksista kansalaisten poliittiseen kiinnostukseen. Kansalaisjournalismi on omiaan luomaan lisää kansalaisaktiivisuutta ja tuomaan uusia asiantuntijajääniä perinteiseen mediaan. Lisäksi esimerkiksi Pernaan ja Niemen mukaan yksityisyyden ja yksityisten ihmisten uudenlainen nousu julkisuuteen blogien avulla ei välttämättä tarkoita vain viihteellisiä julkaisuja tai perättömiä juoruja. Heidän mukaan kansalaisjournalistinen bloggaaminen voi provosoida laajempaan keskusteluun arvoista ja asenteista, oikeasta ja väärästä. Toisaalta, kuitenkin hyvin avoimesti julkisuudessa omasta elämästään bloggaava poliitikko saattaa joitakin lukijoita vierottaa entisestään kauemmas politiikasta, mutta toisia blogien ihmisläheisyys voi tuoda puolestaan lähemmäs politiikkaa. Niin paradoksaalista kuin se onkin, voi persoonien nousu tukea poliittisen kiinnostuksen paluuta. Suomalaista politiikkaa onkin jo pitkään hallinnut

niin kutsuttu ”*konsensuspolitiikan perinne*”. Tämä perinne on entisestään voimistanut kansalaisissa ajatusta politiikan vaihtoehdottomuudesta sekä puolueiden samankaltaisuudesta. Lisäksi suomalaiset eivät ole kokeneet omaa politiikkaan osallistumistaan tärkeänä ja ovat sen vuoksi kenties suhtautuneet politiikkaan hyvin alisteisesti. Lisäksi suomalaisille politiikka ja poliittinen retoriikka on näyttäytynyt jo vuosia hyvin vaikeaselkoisena. (Pernaa & Niemi, 2006, 271; Karvonen & Paloheimo 2005, 297–299, Mattlar 2009, 52.)

Sosiaalinen media on ensimmäinen oikeasti demokraattinen media, jossa tieto ja sen jakaminen on kaikkien ulottuvilla. Aktiiviset kansalaisjournalistit ja bloggaajat laajentavat poliittista ilmapiiriä ja keskustelutannerta laajemmaksi, kuin mihin media yksinään pystyy. Vaikka tutkitusti perussuomalaisten vuoden 2011 vaalivoitto onkin tuonut mukaan räikeää populistista retoriikkaa, on se myös nostanut esiin uudenlaisia poliittisia ääniä niin oikealta kuin vastareaktion myötä vasemmalta laidalta. Lisäksi pitkään vallinnut konsensuksen tunne on väistynyt taka-alalle. Vaikuttaa siltä, että tieto demokratisoituu hyvin pitkälti juuri kansalaisjournalismin kautta, ja sitä kautta myös journalismi saattaa löytää uuden väylän olla entistä demokraattisempi. Suomalaisten poliittinen aktiivisuus on silti juuri nyt matalampi kuin koskaan, ja toivottavaa onkin, että kansalaisjournalistiset äänet vaikuttaisivat entistä enemmän myös kansalaisten äänestysaktiivisuuteen.

5 TUTKIMUSMETODIT JA SOVELLUS

Sähköisen median vaatiman nopeuden ja sosiaalisen median mukaan tulon myötä toimittajien työskentelytavat ovat muuttuneet. Pro gradu-tutkielmani tarkoituksena on selvittää, sosiaalisen median vaikutuksia toimittajien työskentelyyn. Oletukseni on, että sosiaalinen media on osaltaan vaikuttanut toimittajan työhön helpottavalla tavalla, mutta samalla se on mahdollisesti lisännyt lähdekriittömyyttä ja skandaalihakuisuutta.

Sosiaalinen media journalistin työkaluna herättää mielenkiintoisia kysymyksiä journalismin objektiivisuudesta ja riippumattomuudesta, sekä siitä, kuinka näitä arvoja tulisi tarkastella uudenlaisten työtapojen valossa, erityisesti politiikan journalismissa. Tutkimus kysymykseni ovatkin: miten toimitukset luovat politiikan uutisia sosiaalisesta mediasta, millaisia uutisia sosiaalisesta mediasta nostetaan ja miten politiikan toimitukset kokevat politiikan journalismin muuttuneen. Pro gradu-tutkielmassani pyrin selvittämään diskurssianalyysin avulla millaisia nämä sosiaalisesta mediasta nostetut uutiset ovat ja sen jälkeen tarkastelen miten tutkimukseni tulokset tukevat oletustani lähdekriittömyyden vähenemisestä ja skandaalihakuisuuden lisääntymisestä.

5.1 Tutkimuskysymyksen lähestyminen

Pro gradu-tutkielmani on kvalitatiivinen eli laadullinen tutkimus. Laadulliseen tutkimukseen päädyin, koska yksinkertaisesti en näe, että kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus toisi oikeanlaisia sisällöllisiä tuloksia. Koska sosiaalinen media on tutkimusalustana hyvin laaja ja luonteeltaan jatkuvasti muuttuva, lähestyn sen vuoksi tutkimuskysymystäni laajasti ja avoimesti. Tutkimukseni tarkoitus on hahmottaa

sosiaalisen median kautta tapahtunutta journalismin muutosta ilmiönä ja keskittyä sen vaikutuksiin nimenomaan politiikan journalismissa.

Aineisto on kerätty verkkouutisista sekä politiikan toimittajien haastatteluista.

Verkkouutisia käytän siksi, koska verkkojournalismi liittyy läheisesti sosiaaliseen mediaan ja sosiaalisessa mediassa jaettaviin sisältöihin. Lähestyn verkkouutisista koostettua aineistoa diskurssianalyysin avulla ja tutkimukseen teen kaksi erillistä analyysivaihetta. Apuna käytän diskurssianalyttistä kehikkoa, jonka sisältöön palaan tarkemmin luvussa 5.1.2. Verkkoaineistoa tarkastelemalla pyrin selvittämään **millaisia nämä sosiaalisesta mediasta nostetut uutiset ovat**. Haastatteluaineiston tarkoitus on tukea tutkimuksen muuta aineistoa ja antaa mahdollisimman laaja kuva sosiaalisen median tuomasta muutoksesta. Haastatteluissa käytän tutkimusmetodinä sisällönanalyysia. Haastattelujen avulla pyrin selvittämään **miten toimitukset luovat politiikan uutisia sosiaalisesta mediasta, millaisia uutisia sosiaalisesta mediasta nostetaan ja miten politiikan toimitukset kokevat politiikan journalismin muuttuneen**. Tutkimusta varten haastattelin yhden politiikan toimittajan *Ilta-Sanomilta*, *Iltalehdeltä*, *Helsingin Sanomilta* sekä *Yleisradiolta*. Pro gradu-tutkielmani pääpaino on kuitenkin verkkouutisten analyysissä.

Verkkouutisaineisto on kasattu iltapäivälehdistä sekä niin kutsutuista *eliittiviestimistä*.

Eliittiviestimen määritelmä on löyhä ja perustuu median tutkijoiden havaintoihin tabloidiviestinten ja muiden viestinten, eli tässä yhteydessä eliittiviestinten, eroista.

Tutkijat ovat havainneet, että tabloidiviestimet ottavat radikaalimmat lähteet selkeämmin esille ja antavat niiden agendalle enemmän näkyvyyttä. Eliittiviestimet sen sijaan mieluummin eivät suuretele asioita, ellei niiden yhteiskunnallinen merkitys nouse niin suureksi, että ne on pakko huomioida. Ero selittyy tutkijoiden mukaan lähinnä uutiskriteerien erilaisuudella. (Stewart ym. 2003, 226.)

Vaikka tämän tutkimuksen yhteydessä on epätarkkaa määritellä lähteet joko tabloidi- tai eliittiviestimiin, käytän tätä ajatusta kuitenkin pohjana kategorioimaan aineistoani.

Tabloidiviestimiä tutkimuksessani edustavat iltapäivälehdet *Ilta-Sanomien* ja *Iltalehti*.

Eliittiviestinten roolia edustavat *Helsingin Sanomat* ja *Yleisradio*. Valikoin lähteeni siksi, koska ne tukevat oletustani politiikan journalismin muuttumisesta sensaatiohakuisempaan suuntaan. Valintani on perusteltua, koska näin saan aineistooni parhaan mahdollisen vertailukohtaan. Tutkimuksen pääasiallisena aineistona on otanta viestinten verkkouutista vuosilta 2011–2012. Tutkimukseen on otettu politiikan uutisia 20 kustakin viestimestä. Aineistossa on yhteensä 80 uutista. Aineisto on kerätty uutisarkistoista tiettyjä hakusanoja apuna käyttäen. Aineiston keräsin hakusanoilla ”kansanedustaja kirjoittaa blogissaan uutinen”, ”kansanedustaja Facebook uutinen” ja vuosiluku. Hain myös kansanedustajia nimeltä, esimerkiksi ”Tuomioja kirjoittaa blogissaan uutinen”. Haetut kansanedustajat valikoituivat blogiaktiivisuuden perusteella.

5.1.1 Faircloughilainen kriittinen diskurssianalyysi lähtökohtana

Toimittaja joutuu valitsemaan sen, mitä journalistisessa tuotoksessaan on sisällä ja mitä siitä on jätetty pois. Toimittaja valitsee myös sen, mitä jutussa sanotaan suoraan ja mitä epäsuorasti. Kun journalistista tuotosta tarkastellaan poliittista kenttää ja yhteiskunnallisia ideologioita vasten, on tekstiä analysoitaessa erityisen tärkeää nimenomaan se, mikä jää sanomatta. Ideologiat eivät yleensä ole tekstissä näkyvillä olevia, vaan ne on upotettu tekstin pääteltävissä olevaan merkitykseen, eli ne ovat upotettuna syvälle uutisdiskurssin rakenteisiin. (Fairclough 1997, 136,142.)

Faircloughin kiinnittää erityisesti huomiota niihin jännitteisiin, ristiriitoihin ja kamppailuihin, jotka tapahtuvat politiikan ja tiedotusvälineiden välisissä diskurssijärjestyksissä. Faircloughin (1997) mukaan virallisten lähteiden ja tiedotusvälineiden välillä on lakkaamaton virta. Media käyttää lähteidensä diskursseja, mutta myös viralliset tahot suunnittelevat lausuntonsa ja julkiset tiedotteensa niin, että ne sopivat median diskursseihin. Vaikutus näkyy Faircloughin mukaan erityisesti uutisissa selvemmin kuin esimerkiksi pääkirjoituksissa tai artikkeleissa. (Fairclough 1997, 129.)

Norman Fairclough kyseenalaistaa sosiaaliselle medialle tavanomaisen jutustelunomaisen politiikan retoriikan. Fairclough kysyy, heijastavatko jutustelunomaiset diskurssikäytännöt sellaista todellista muutosta valtasuhteista, joista tavallinen kansa oikeasti hyötyy. Fairclough kyseenalaistaa jutustelunomaisten diskurssien perimmäisen puhtauden. Hän näkee nämä diskurssit vallanhaltijoiden strategiaksi, joiden avulla poliitikot yhä tehokkaammin haalivat äänestäjiä. Näin he onnistuvat manipuloimaan kansaa sekä yhteiskunnallisesti, että poliittisesti. Toisin sanoen Faircloughin mukaan jutustelunomaisuutta hyödynnetään usein ideologisten tarkoitusten mukaisesti. Tämä luo helposti epäuskottavuuden ilmapiirin viattomienkin ja tärkeiden poliittisten keskustelujen ympärille. Poliitikot voivat esimerkiksi yrittää olla ”*tavallisia kansalaisia*” ja osoittautua ”*tavalliseksi kuolevaiseksi*” ja näin muuttaa ja ylläpitää yhteiskunnassa vallitsevia poliittisia ja ideologisia diskursseja istuttamalla uudenlaisia merkityksiä puhekuulttuuriin. (Fairclough 1997, 24–25.)

Politiikan journalismia tutkiessa kiehtovinta on juuri uutisointiin piilotetut rakenteelliset merkitykset ja uutiskieleen normaaliksi tehdyt ideologiset diskurssit. Tämän vuoksi perehdyin Faircloughilaiseen kriittiseen diskurssianalyysiin, vaikka yleisesti diskurssianalyysia luonnehditaan väljäksi teoreettiseksi viitekehyykseksi, joka sisältää lukuisia erilaisia metodologisia vaihtoehtoja ja näkökulmia. Jokisen, Juhilan ja Suonisen (2004) mukaan diskurssianalyysiin liittyy viisi teoreettista lähtökohtaa. Ensimmäinen on näkemys sosiaalisesta konstruktionismista, jossa taustaoletus on tiedon ja käsitteiden sosiaalinen eli yhteisöllinen rakentuminen. Toisin sanoen, sosiaalinen konstruktionismi tarkastelee sosiaalisen todellisuuden ja merkitysten rakentumista. Toisekseen diskurssianalyysissa oletetaan, että erilaiset tavat merkityksellistää maailmaa ja hahmottaa todellisuutta kilpailevat keskenään. Kolmas lähtökohta on, että analyysissa otetaan huomioon kielenkäytön konteksti, eli paitsi konkreettinen tapahtumatilanne, myös kulttuurinen konteksti. Neljänneksi diskurssianalyysillä pyritään siihen, *että yksilöiden ajatusten ja motiivien sijaan, sillä päästään käsiksi siihen, mitä tekstiin on oikeasti rakentunut*. Viimeinen lähtöoletus on, että kielen käytöllä on aina seurauksia. Kielen käytöllä voi olla paitsi tilannekohtaisia funktioita, tietoisia tai tiedostamattomia, myös

Faircloughinkin esiin nostamia ideologisia seurauksia. (Jokinen ym. 2004: 17–18, 24, 29–30, 32, 37, 42–43, Haverinen, 2009, 10.)

Norman Faircloughin näkemyksen mukaan median kieltä on analysoitava diskurssina ja siksi analyysin tulee olla osa tiedotusvälineiden diskurssianalyysia. Diskurssianalyysia käytettäessä on Faircloughin mukaan kiinnitettävä huomiota yhtä lailla niin käytäntöihin kuin teksteihin, sekä diskurssikäytäntöihin, että sosiokulttuurisiin käytäntöihin.

Diskurssikäytännöllä Fairclough tarkoittaa juuri niitä tapoja, joilla esimerkiksi toimittajat tuottavat tekstejä ja joilla yleisö ottaa tekstit vastaan. (Fairclough 1997, 28–29.)

5.1.2 Diskurssianalyysin analyysikehikko tutkimuksessa

Helpottaakseni uutisaineiston diskurssianalyysia, olen luonut analyysikehikon, johon olen koonnut keskeisimmät tarkasteltavat kysymykset. Kehikon avulla pääsen lähemmin tarkastelemaan sitä, mitä tekstiin on oikeasti piilotettu. Tarkoitukseni on käydä verkkouutisista koottu aineisto lävitse silmäillen sitä kahdesta eri analyysinäkökulmasta. Ensimmäisellä kerralla tarkastelen uutisten kontekstiä: mitä ilmisisältöjä tekstissä on, kuka siinä puhuu ja missä lähteessä. Ensimmäisellä analyysikerralla tarkastelen myös yleisesti uutisen objektiivisuutta. Objektiivisuuden voi tässä tilanteessa määritellä sillä, onko uutisessa käytetty ja kuultu useampaa lähdettä vai onko se nostettu vain yhdestä lähteestä ja yhden ainoan poliitikon sosiaalisen median merkinnöistä. Keskityn myös uutisen sävyyn: onko se selkeästi enemmän asiapitoinen vai kevyt uutinen. Toisessa vaiheessa tarkastelen lähemmin varsinaista tekstisisältöä: mitä uutistekstissä on sisällä, mitä siinä kerrotaan ja millaista ideologiaa merkityksiä vasten sitä voidaan peilata. Lisäksi toisella kierroksella pohdin, miksi uutinen on ylittänyt uutiskynnyksen, millainen poliittinen retoriikka siitä heijastuu ja miten sosiaalisen median riippumattomuus ilmenee uutisessa.

Tarkastelen uutisaineistoa seuraavanlaisen diskurssianalyttisen kehikon avulla:

Vaihe 1:
KONTEKSTI <ul style="list-style-type: none">- Kuka poliitikko on lähteenä?- Mistä sosiaalisen median kanavasta uutinen on nostettu?- Seuraako uutinen jotain poliittista tilannetta?- Näkyykö uutisessa vaalit/eurokriisi/hallitusneuvottelut?- Onko kyseessä kevyt vai asiapitoinen politiikan uutinen?- Mitkä puolueet/poliitikot nousevat erityisesti esille?- Onko uutinen selkeästi objektiivinen vai onko siinä käytetty vain yhtä lähdettä?
Vaihe 2:
TEKSTI <ul style="list-style-type: none">- Mitä uutistekstissä on sisällä/mitä tekstistä on jätetty pois?- Mitkä ovat lähteen omat tarkoitusperät suhteessa median tarkoitusperiin?- Miksi uutinen ylittää uutiskynnyksen?- Miten riippumattomuus näkyy tekstissä?- Miten teksti vaikuttaa poliittiseen imagoon?- Millaista retoriikkaa teksti sisältää? (populismi, jutustelunomaisuus, kansantajuisuus)- Mikä on tekstin retoriikka, jos sitä vertaa ideologiseen taustaan?- Kuinka paljon uutisessa näkyy mielipidettä/ideologiaa/puoluepolitiikkaa?- Näkyykö toimittajan positio uutisessa

5.2 Sisällönanalyysi tutkimusmetodina

Kuten aiemmin luvussa 5.1 kerroin, haastatteluaineiston analysointiin käytän metodina sisällönanalyysia. Sisällönanalyysi on tekstianalyysia aivan kuten diskurssianalyysikin ja molemmat tarkastelevat aineiston inhimillisiä merkityksiä. Sisällönanalyysin ja diskurssianalyysin tutkimusaineisto muodostuu hyvin usein samoista materiaaleista. Myös tutkimusongelma saattaa olla samanlainen. Erottelu sisällönanalyysin ja diskurssianalyysin välillä on kuitenkin olennainen, koska näistä kahdesta näkökulmasta tehdyt analyysit eivät tuota yhteismitallista tietoa, eli ne eivät ole helpolla sovitettavissa yhteen. Sen sijaan molempien sisällä tutkimuksellisia ideoita voidaan lainailla ja soveltaa joustavasti. Sisällönanalyysilla pyritään järjestämään aineisto selkeään ja tiiviiseen muotoon kadottamatta sen sisältämää informaatiota. (Tuomi yms. 2009 104–108)

Sisällönanalyysia voidaan pitää yksiselitteisenä metodina, joka voidaan liittää erilaisiin analyysikokonaisuuksiin. Sisällönanalyysilla tarkoitetaan kirjoitettujen, kuultujen tai nähtyjen sisältöjen analysointia väljän teoreettisen kehyksen avulla. Sisällönanalyysilla luodaan päätelmiä aineiston verbaalisesta, symbolisesta ja kommunikatiivisesta tiedosta. (Tuomi yms. 2009, 91.)

Sisällönanalyysilla pyritään saamaan tutkittavasta ilmiöstä kuvaus tiivistetyssä ja yleisessä muodossa. Sisällönanalyysilla saadaan kerätty aineisto järjestelmällisesti johtopäätösten tekoa varten. Sisällönanalyysilla pyritään saamaan aikaan systemaattinen ja objektiivinen analyysi. (Grönfors 1982,161, Tuomi yms. 2009, 103.)

Pro gradu-tutkielmassani käytän ilmiön havainnoimista tukevana tutkimusmetodina sisällönanalyysia, koska sen avulla saan mahdollisimman kattavan kuvan tutkimuskohteestani kokonaisuutena. Sisällönanalyysin avulla selvitän politiikan toimittajille tekemistä haastatteluissa onko toimituksiin jo ehtinyt muodostua vakiintuneita toimintatapoja sosiaalisen median suhteen. Toimintatapojen hahmottaminen on tärkeää, koska median tuottamat merkitykset riippuvat aina niiden suhteesta vakiintuneisiin

esitystapoihin. Sisällönanalyysin avulla saan tutkimukseeni haluamani informaatioarvon ja tutkimuksesta muodostuu yhtenäinen kokonaisuus.

Sisällönanalyysi auttaa saamaan mahdollisimman tiivistetyn, mutta kattavan kuvan politiikan toimittajien haastatteluiden sisällöistä. Tarkastelen haastatteluja ja etsin niistä yhtäläisyyksiä. Yhtäläisyyksien avulla tarkastelen toimituksiin muodostuneita toimintamalleja ja tapoja käsitellä sosiaalisessa mediassa olevaa tietoa lähteenä. Tarkastelun jälkeen vertaan sisällönanalyysissa ilmenneitä seikkoja diskurssianalyttiseen tekstianalyysiin ja muodostan kokonaiskuvan tutkimusaiheesta ja tuloksista.

Tutkielmassa tarkastelen haastattelujen *ilmisisältöjä*, eli asioita jotka tulevat aineistossa suoraan ilmi. Käytän teorialähtöistä sisällönanalyysia, koska tutkittavan aihepiirin käsitteistö kumpuaa jo ilmiöstä itsessään. Tarkoitukseni on testata hyvin väljällä kysymysrungolla aikaisempia uutiskriteerejä ja toimitusten toimintatapoja uudessa sosiaalisen median kontekstissä. Luokittelen haastatteluaineistoa sen mukaan, mitkä asiat kuuluvat sosiaalisen median toimintaympäristöön. Millaisia mainintoja haastatteluissa ilmenee toimitusten käytänteistä luoda politiikan uutisia sosiaalisen median merkintöjen pohjalta, sekä millaisia mainintoja on siitä, millaisia merkintöjä ylipäänsä lainataan. Selvitän kuinka monta kertaa samat toimintatavat ilmenevät haastattelijoiden kuvauksissa ja kuinka moni haastateltava ilmaisee saman asian. Johtopäätelmäksi saan näkymän muuttuneista toimituksellisista työtavoista ja yhtenäisyyksistä eri viestinten välillä.

Toimittajien haastatteluissa on tarkoitus myös selvittää millaiset ohjeistukset politiikan toimituksille on annettu blogi- ja Facebook-merkintöjen seuraamisen suhteen ja millaisista merkinnöistä uutisia tehdään. Lisäksi kysyn toimittajien mielipiteen siihen, millaiseksi merkintöjen pohjalta luodut politiikan uutiset heidän mielestään muuttavat politiikan journalismia. Oletan että tiedotusvälineiden käytänteissä on eroja tabloidiviestinten ja eliittiviestinten välillä. Tiedonhankintakeinona haastattelu on sopivan joustava tähän tarkoitukseen. Tutkimusta tehdessä on mahdollisuus toistaa kysymys, oikaista väärinkäsitykset, selventää ilmausten sanamuotoja ja käydä keskustelua haastateltavan kanssa (Tuomi yms. 2009, 73). Haastattelun etu on myös se, että haastatteluun voidaan

valita henkilöt, jotka tietävät eniten tutkittavasta ilmiöstä, ja joilla on eniten kokemusta aiheesta (Emt.74).

Toimittajille tekemissäni syvähaastatteluisa kysyn pääkysymyksinä seuraavat kysymykset:

- 1. Onko toimituksilla ohjeet siihen, millaisia merkintöjä lainataan?*
- 2. Millaisia uutisia merkinnöistä kirjoitetaan?*
- 3. Millaisena politiikan journalismina koet nämä uutiset?*
- 4. Onko mielestäsi politiikan journalismin tekeminen muuttunut?*

Tarvittaessa täsmennän kysymystäni tai teen jatkokysymyksiä.

Koska tutkimukseni pääpaino on diskurssianalyttisessä uutisanalyysissä, sisällönanalyysin tarkoituksena on luoda tätä tukeva sanallinen ja selkeä kuvaus tutkittavasta ilmiöstä. Sisällönanalyysissä tulee ottaa huomioon se, että haastateltavia on vähän. Vaikka kysymysasetteluni kohdistuukin koko toimituksen käytäntöihin, ei silti voida tyystin sivuuttaa yksittäisten toimittajien yksittäisiä näkemyksiä. Sosiaalinen media on toimintaympäristönä niin uusi ja lähtöoletuksena onkin, ettei toimituksilla ole muotoutuneena ohjeistuksia tai toimintamalleja sosiaalisesta mediasta uutislähteenä. Tässä piileekin pieni ristiriita, koska jos yleisiä toimintamalleja ei vielä ole, painottuu uutisoinnissa yksittäisten toimittajien omat valinnat. Tällöin on vaikeaa muodostaa kattavaa kokonaiskuvaa pienestä haastatteluaineistosta sisällönanalyysin avulla, mutta jos tuloksia peilaa diskurssianalyysikehikkoon ja uutisaineistoanalyysiin, voidaan tehdä toimituskohtaisia havaintoja.

6 TULOSTEN ANALYSOINTIA

Esitän aineistostani tekemää analysointia lähde kerrallaan ensin hieman yleisempään kontekstianalyysiin paneutuen ja sen jälkeen nostan tuloksista joitain erityisiä esimerkkejä esiin. Aineistosta tehdyt esimerkinostot olen tehnyt sillä perusteella, mitkä uutiset ovat mielestäni havainnollistaneet ilmiötä kaikista parhaiten. Osa uutisnostoista osoittaa, kuinka sosiaalisen median riippumattomuus näkyy uutisoinneissa ja kuinka ideologisia merkityksiä on istutettu uutisdiskurssiin. Ideologiset merkitykset värittävät uutisia ja useissa esimerkki uutisissa nämä ideologiat on verhoiltu poliittisen toimijan niin kutsuttuun omaan kirjoitustyyliin. Esimerkeissä korostuu myös sosiaalisessa mediassa käytetty värikäs kieli ja populistinen retoriikka ja se, kuinka tällainen kieli nousee suoraan osaksi uutiskielen diskurssia. Lisäksi esimerkkien kautta pohdin sitä, miksi uutinen on ylipäänsä uutinen ja miksi se on alun alkujaan kirjoitettu.

6.1 Helsingin Sanomien aineisto

Helsingin Sanomien kontekstianalysissä havaitsin, että uutisaineistosta suurin osa, 78 prosenttia, oli suoria bloginostoja. Poliitikon Facebook -kirjoitusten pohjalta nostettuja uutisia oli 22 prosenttia aineistosta. Puolet aineistosta oli seuranta uutisia johonkin meneillään olevaan poliittiseen debattiin. Seurannan kohteiksi päätyivät sosiaaliseen mediaan kirjoitetut provosoivat ”älähdykset”, joista eniten seurattuja olivat perussuomalaisten Jussi Halla-ahon Facebookiin kirjoitettu kommentti, jossa hän vertaa Kreikkaa sotilasjuntaan sekä kansanedustaja James Hirvisaaren avustaja Helena Erosen blogikirjoitus ulkomaalaisten hihamerkeistä. Puolueista eniten esillä oli perussuomalaiset ja perussuomalaisten puoluepolitiikka. Perussuomalaisuus näkyi 76 prosentissa aineistosta. Perussuomalaisista poliitikoista eniten esillä aineistossa olivat Jussi Halla-aho ja James Hirvisaari sekä Hirvisaaren avustaja Helena Eronen. Muut puolueet eivät nousseet erityisesti esille aineistossa. Sekä presidentinvaalit että eduskuntavaalit näkyivät

aineistossa odotettua vähemmän. Ainoastaan neljässä uutisessa kahdestakymmenestä sivuttiin vaaliteemoja.

Helsingin Sanomien aineistossa selkeästi asiapitoisia uutisia oli vain kolme. Kuitenkaan myöskään selkeästi kevyitä uutisia ei ollut sen enempää. Selkeästi objektiivisia uutisia oli neljännes. Sen sijaan huomioni kiinnittyi siihen, että hieman yli puolet aineiston uutisista oli selkeästi negatiivisia tai negatiivisesti poliitikon maineeseen vaikuttavia. Suurimmassa osassa uutisista uutiskynnys ylittyi kansanedustajan tai poliittisen toimijan toiminnan arvioinnilla tai poliitikon raflaavalla tai kyseenalaisella retoriikalla. Poliittiseen imagoon negatiivisesti vaikuttavien uutisten taustalla oli usein ideologista aggressiivisuutta, populistista retoriikkaa, äärioikeistolaisuuden korostusta sekä provokatiivisuutta. Peräti puolet aineiston uutisista sisälsi juuri näitä elementtejä. Lisäksi tässä aineiston puoliskossa ilmeni populistisesta retoriikasta ja provokaatiosta johtuvaa median tietynlaista provosoitumista. Kolmessa Halla-ahoa käsittelevässä uutisessa voidaan selkeästi olettaa, että Halla-ahon tarkoitus on ollut nimenomaan ärsyttää mediaa.

Tekstiä lähemmin tarkasteltaessa voidaan havaita, että puolet aineistosta sisältää epäsuoria viittauksia median perussuomalaisuusvastaisuuteen. Aineiston perusteella populistinen retoriikka ja perussuomalainen ideologia kulkevat käsi kädessä. Hieman alle puolessa aineiston uutisista näkyy sosiaalisen median riippumattomuus. Riippumattomuus näkyy muun muassa siten, että sosiaalisessa mediassa voidaan ”*omalla tyylilajillaan kirjoitettuna*” ja huumoriin peitettynä tuoda läpi radikaaliakin ideologiaa uutisdiskurssiin. Aineistosta nostetuissa esimerkeissä poliitikot esittävät myös populistisella retoriikalla väritettyä mediakritiikkiä.

6.1.1 Esimerkkejä Helsingin Sanomien aineistosta

Perussuomalaisten kansanedustaja James Hirvisaaren eduskunta-avustaja Helena Eronen ”hihamerkkikohu-uutisoinnissa” näkyy paljon perussuomalaista ideologiaa sekä avointa media vastaan perussuomalaiset asettelua. Lisäksi tapaus toimii esimerkkinä siitä, kuinka poliittinen toimija verhoaa puheensa oman tyylilajinsa taakse. Eronen kirjoitti blogissaan muun muassa, että venäläiset pitäisi merkitä sirpillä ja vasaralla, muslimeilla voisi olla puolikuu, kambodzhalaisilla maamiina ja amerikkalaisilla hampurilainen. Helsingin Sanomien mukaan venäläinen talouslehti Kommersant ja uutistoimisto Interfax kertoivat, että kansanedustaja-avustajan blogikirjoitus oli julkaistu ”nationalistisessa nettiportaalissa”.

Uutisoinnissa Eronen kommentoi kirjoitustaan satiiriksi ja mustaksi huumoriksi. Uutisten mukaan Eronen itse sanoo, että hänellä on tapana blogissaan kommentoida ajankohtaisia aiheita roisilla tavalla ja Eronen sanoi kyllä tietävänsä historialliset taustat hihamerkeille natsi-Saksan aikana. Perussuomalaisten eduskuntaryhmän puheenjohtaja Pirkko Ruohonen-Lerner otti kantaa asiaa sanomalla: *”Huonoa huumoria. Näin vakavilla asioilla ei lasketa leikkiä”*. Ruohonen-Lernerin mukaan kirjoitus vahingoittaa perussuomalaisten eduskuntaryhmää ja puoluetta. James Hirvisaari kommentoi blogissaan avustajansa kirjoitusta toteamalla sen olevan *”älämölöä”*. Hirvisaaren mielestä teksti oli: *”täyttä pakinaa ja satiiria, jossa hyväntahtoisesti ja hauskesti ruoditaan yhteiskunnassa vallitsevaa hysteristä ilmapiiriä, mutta toimittajantollot ymmärsivät satiirin väärin”*. Hirvisaaren mukaan hänen avustajansa ei ehdottanut kenellekään hihamerkkejä, vaan teksti oli kirjoitettu *”pilke silmäkulmassa”*.

Myöhemmin Helsingin Sanomat jatkoi uutisointia ottamalla hihamerkkikohuun mukaan politiikan ulkopuolisia tahoja. Näin lehti lisäsi uutisointiin objektiivisuutta. Helsingin Sanomat kysyi valtiosyyttäjää Mika Illmanin mielipidettä kohuun. Helsingin Sanomat kirjoittaa, että Illmanin mukaan sananvapauteen kuuluu tiettyyn rajaan saakka loukkaavien lausumien esittäminen. Helsingin Sanomat käytti uutisoinnissa lähteenään myös Ylen A-

studio Stream -keskusteluohjelmaa, jossa politiikan ulkopuoliset tahot kommentoivat kirjoitusta. Uutisessa lainataan Helsingin yliopiston politiikantutkija Jarmo Rinnettä, joka muistuttaa, että politiikassa mukana olevan on muistettava, mistä asemasta hän kirjoittaa. Rinteen mukaan politiikassa mukanaolo rajoittaa yksityishenkilönä kirjoittamisen vapautta. Samassa uutisessa lehti lainaa puhekouluttaja Juhana Torkkia, joka paheksuu Erosen kirjoituksen esiin nostanutta Turun Sanomia. Torkki lausuu A-studion Stream-ohjelmassa, että ”kymmenvuotias lapsikin ymmärtäisi blogista, että Eronen ei vaadi hihamerkkejä”. Näiden lausuntojen uutiseen mukaan ottamisella Helsingin Sanomat todennäköisesti tähtää objektiivisempaan uutisointiin ja objektiivisempaan poliittisen toimijan tekemisten arviointiin.

Hihamerkkikohu-uutisoinnissa näkyy hyvin paljon sosiaalisen median aikaansaamaa riippumattomuutta. Erityisen mielenkiintoisena asiana Helsingin Sanomat nosti esiin Erosen lausunnon: *’Tulee jokin juttu mieleen. En ajattele sen kummemmin’... ’Syntyy mielenkiintoisia keskusteluja’* (HS, 20.4.2012). Tästä voidaan päätellä, että taustalla vaikuttaa provokatiivisuus, jota tuodaan esiin omalla tyylihallajillaan kirjoittelulla ja sitä kautta pyritään herättämään yhteiskunnallista keskustelua. Lisäksi kirjoittelun taustalla vaikuttaa huumorilla peitelty ideologian radikaali läpi tuominen, joka on johtanut osittaiseen median provosoitumiseen.

Provokatiivisesta ja riippumattomasta omasta tyylihallajista, sekä huumorilla peiteltyyn ideologian esiin tuomisesta oivana esimerkkinä on myös Halla-ahon vertaus Kreikasta sotilasjunttana. Tämä Facebookiin kirjoitettu vertaus voidaan tulkita joko ajattelemattomaksi mölähdykseksi tai erittäin laskelmoiduksi ideologisella latauksella varustetuksi teoksi. Tässäkin tapauksessa Halla-aho vetoaa omaan tyyliinsä kirjoittaa, joten mikään taho ei voi estää hänen ideologiansa riippumatonta läpituontia yleisölle. Helsingin Sanomien uutisointi kertoo, että Halla-aho oli ”oikeasti” (huomaa heittomerkit uutisessa) tarkoittanut, että poliittinen paine estää Kreikan hallitusta tekemästä toimia, joilla taloutta voitaisiin tasapainottaa. Uutinen kuitenkin kertoo Halla-ahon toimineen omien sanojensa mukaan *”huonon arviointikyvyn alaisuudessa”*.

Halla-ahon itsensä mukaan hänen sotilasjunttakirjoituksiaan vääristellään, vaikka useimmat mediat kopioivat kirjoittelun sellaisenaan suoraan Halla-ahon Facebook-sivuilta. Halla-aho vetoaa ironiaan ja sanoo, että on *”harkitsemattomuuttaan mennyt antamaan aseita vastustajien käsiin”*. Uutinen kertoo, että Halla-aho on myöhemmin reagoinut uutisointiin poistamalla kirjoituksensa Facebookista. Halla-ahon mukaan tarkoitus oli niin ikään ironinen, mutta koska Halla-aho tietää median herkän kynnyksen provosoitumiselle, hän myös myöntää kirjoittaneensa jotain *”mihin on helppo tarttua”*.

Kuten aiemmin mainitsin, aineistosta huomattavan suuressa osassa, 11 uutisessa kahdestakymmenestä käy joko suoraan tai epäsuorasti ilmi perussuomalaiset vastaan media asetelma. Tästä oivana esimerkkinä Helsingin Sanomien James Hirvisaaren blogikirjoituksen pohjalta tehty uutinen, jossa Hirvisaari kirjoittaa Uuden Suomen blogiinsa *”valehtelevista toimittajista”* ja mediavallan väärinkäytöstä. Populistista retoriikkaa käyttäen hän kirjoittaa: *”Demokraattisesti vaaleilla valituilla kansanedustajilla on vastassaan röyhkeä, ylimielinen ja valehteleva roskajoukko. Heitä ei ole vaaleissa valittu.”... ”Eurooppa on hirveän talouskriisin partaalla, mutta toimittajia kiinnostaa paljon enemmän, kuinka savolaisukko julkeaa puhua neekeriukoista”... ”Jos joku kirjoittaa 'persuista', kirjoittakoon sitten myös 'jutkuista' ja 'nekrusta’”* (HS, 21.9.2011). Lisäksi uutisessa mainitaan Hirvisaaren kirjoittaneen blogiinsa toimittajien olevan *”verenhimoisia hyeenoja”*, *”koulukiusaajien arvoton lauma”* sekä *”raivotautinen kuolaava roskajoukko”*. Helsingin Sanomien uutisessa (HS, 21.9.2011: Perussuomalaisten kansanedustaja: Toimittajat valehtelevaa roskajoukkoa) kerrotaan myös perussuomalaisten eduskuntaryhmän puheenjohtaja Pirkko Ruohonen-Lernerin kommentoineen kansanedustaja Hirvisaaren kirjoituksia: *”Jutku ja nekru ovat tosi törkeitä ja halventavia ilmaisuja, mutta ehkä kirjoitus oli pakinatyyliä”*. Vaikuttaa siltä, että Hirvisaaren blogikirjoittelu on saattanut aiheuttaa median osittaista provosoitumista, joka on todennäköisesti ollut Hirvisaarelta tarkoituksenhakuista. Kuitenkin se, että näin vahvoja merkityksiä tuodaan uutiseen, osoittaa sen, että nämä ilmaukset ovat uusia sekä politiikassa, että politiikan journalismissa.

Perussuomalaisten kansanedustaja Jussi Halla-ahon radikaali kirjoittelu sosiaalisessa mediassa on poikanut tuomion uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Tuomio tuli Halla-ahon aiemmasta Islam-vastaisesta Facebook-kirjoittelusta. Helsingin Sanomat uutisoi (HS, 09.06.2012: Tuomioja blogissaan: Soinin totuuden hetki) ulkoministeri Erkki Tuomiojan (sd.) kirjoittaneen blogissaan, että Timo Soinin kannattaisi tehdä pesäero puolueensa äärinationalistiseen ja rasistiseen siipeen. Tuomiojan mukaan Soinin totuuden hetki on nyt koittanut, kun korkein oikeus on antanut tuomionsa Jussi Halla-aholle tämän islam-vastaisesta Facebook-kirjoittelusta. Tuomiojan blogia siteerataan suoraan uutisessa: *”Tämän voisi paremmin ymmärtää, jos Soini avoimesti hyväksyisi Halla-ahon mielipiteet, mutta nyt tämä näyttää vain vaaleihin valmistautuvan puoluejohtajan opportunistiselta heikkoudelta ja poliittisen moraalin vararikkojulistukselta”*. Uutiseen on nostettu suora lainaus blogista, jossa Tuomioja käyttää vahvaa retoriikkaa ja kovasanaisesti ja mediasta riippumattomasti ravistelee ja arvioi kansanedustaja toverinsa toimia. Pohjimmiltaan tässä uutisessa on kyse perussuomalaisista ja tarkemmin eriteltynä Soinista ja Halla-ahosta sekä perussuomalaisen ideologian arvioinnista ja yleisemmin kansanedustajien toimien arvioinnista.

Aineiston uutisissa myös James Hirvisaari ottaa kantaa Halla-ahon saamaan tuomioon. Helsingin Sanomien uutisen mukaan Hirvisaari kirjoittaa blogissaan, että oikeuslaitos on korruptoitunut: *”mikä tahansa kritiikki voidaan tulkita solvaukseksi. Sananvapauden tukahduttaminen ja erityisesti poliitikkojen suun tukkiminen on häpeällistä toimintaa”...* *”Jussi Halla-ahon kirjoitukset on ymmärretty oikeudessa tahallisesti väärin. Islam on Suomessa tabu, jota ei saa kritisoida”* (HS, 25.6.2012). Kirjoituksessaan hän hyökkää aggressiivisesti perussuomalaiseen ideologiaan nojautuen puolustamaan Halla-ahon toimia. Hirvisaari käyttää voimakasta populistista retoriikkaa ja yrittää herätellä maahanmuuttokriittistä keskustelua.

Perussuomalaisten kansanedustajien lisäksi myös SDP:n entinen puoluesihteeriksi Mikael Jungner käyttää blogikirjoituksissaan ironiaa. Jungnerin blogikirjoitukset ylittävät Helsingin Sanomien uutiskynnyksen Jungnerin sanailun ansiosta. Tästä toimii esimerkkinä myös Jungnerin blogitekstistä nostettu uutinen *”Saarakkala loukkasi Urpilaisen kunniaa”*

(HS, 03.06.2012). Uutisessa perussuomalaisten kansanedustaja Vesa-Matti Saarakkala arvostelee valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen toimia Bilderberg-kokouksen tiimoilta. Jungner kirjoittaa, että Urpilaiseen kohdistetut syytökset ”valehtelusta” vaikuttavat rikoslain vastaiselta kunnianloukkaukselta. Uutinen huokuu Jungnerin mielipiteitä perussuomalaisista ja alta paistaa tarkoitus puhdistaa puoluetoverin ja valtiovarainministeri Jutta Urpilaisen (sd.) mainetta. Uutistekstissä on hyvin suoraan luettavissa puolusteleva kanta, jossa Jungner pyrkii puolustelemaan ja perustelemaan Urpilaisen toimia. Samalla Jungner hyökkää perussuomalaisia vastaan arvostelemalla heidän toimintaansa. Jungner kirjoittaa: ” *Eettisesti on erityisesti syytä kummeksua, että noin vanha syytös yhtä puhdassydämistä suomalaista poliitikkoa vastaan esitetään eduskuntaryhmässä, jonka jäseniä on aiemmin totuttu näkemään niin oikeuslaitoksessa syytettynä kuin Bandidos-rikollisjärjestön tiloissa*”. Erona aiempiin esimerkkeihin tässä on se, että poliittinen toimija arvostelee toisia poliittisia toimijoita, kun aiemmissa esimerkeissä puolestaan poliittiset toimijat solvaavat politiikan ulkopuoleisia tahoja ideologisesti värityneesti.

Tämä Jungnerin esimerkkiuutinen ei sinällään ole uutinen, ainoastaan kirjoitettua tekstiä, ja suoraa blogikirjoituksen lainausta. Jungnerin mielipide ja kannanotto asiaan ei sinällään vaikuta mihinkään eikä mielestäni vie asiaa eteenpäin. Kyseessä on ennemminkin yksittäisen poliitikon kannanotto puoluetoverin toimien ulkopuoleiseen arvosteluun. Herää siis kysymys Helsingin Sanomien tarkoitusperistä nostaa uutiseksi kirjoitus, jonka sisällössä pääasiassa kritisoidaan perussuomalaisia ilman sen kummempaa uutisarvoa. Uutisessa kuitenkin sosiaaliseen mediaan kirjoitettavan tekstin riippumattomuus näkyy erityisesti kohdissa, joissa Jungner arvostelee perussuomalaisten toimia: Jungnerin vastahyökkäys on kovasanainen ja provosoiva. Teksti pyrkii vaikuttamaan SDP:n imagoon nostavasti ja perussuomalaisten imagoon negatiivisesti ja juuri sen seikan vuoksi toimittajan positio näkyy vahvasti jutussa. Toimittajan positio näkyy mielestäni erityisesti siinä, mitä juttuun on nostettu ja miksi se on ylipäänsä kirjoitettu.

6.2 Yleisradion aineisto

Ylen uutisaineistosta suurin osa, peräti 75 prosenttia, oli suoria bloginostoja. Poliitikon Facebook-kirjoittelun pohjalta nostettuja uutisia oli vain yksi aineiston uutinen. Ylen aineistossa oli ainoastaan kaksi seuranta-uutista. Seurannan kohteeksi Ylelläkin päättyi perussuomalaisten James Hirvisaaren avustajan aiheuttama hihamerkkikohu ja Halla-ahon kommentti Kreikan sotilasdiktatuurista. Vaikka Halla-ahon sotilasdiktatuurikommentti olikin päätyntä myös Ylellä seurantaan, sitä ei kuitenkaan käsitellä muuta kuin yhdessä aineiston uutisessa ja siinä hieman eri näkökulmasta. Ylipäänsä Jussi Halla-aho on esillä Ylen aineistossa vain kahdessa uutisessa ja toisessa vain välillisesti. Halla-ahon sotilasjunta-älähdys on esillä Ylen uutisessa, kun eduskunnan puhemies Eero Heinäluoma (sd.) ottaa kantaa suoralla haastattelulausunnolla Halla-ahon älähdykseen. Heinäluoma sanoo Ylen uutisessa, että Halla-ahon sotilasjunttakommentti poreilee yhä ja nostaa edelleen voimakkaita tunteita eduskunnassa (YLE, 21.9.2011).

Ylen aineistossa puoluepoliittisen ideologian kirjo oli huomattavasti muuta aineistoa monipuolisempi. Eniten Ylen uutisissa peilattiin sosiaalidemokraattista ideologiaa sekä perussuomalaista ideologiaa. Molemmat ideologiat olivat selkeästi esillä kolmessa aineiston uutisessa. Vasemmistolainen ideologia sekä vihreiden ideologia näkyivät molemmat kahdessa aineiston uutisessa. Suoraan perussuomalaisia käsitteleviä uutisia oli ainoastaan kaksi. Poliitikoista eniten esillä olivat vihreiden Ville Niinistö, demareiden Jutta Urpilainen sekä perussuomalaisten James Hirvisaari. Jokainen näistä oli lähteenä kahdessa uutisessa. Muiden poliitikkojen kirjo Ylen uutisoinnissa oli myös huomattavasti värikkäämpi. Ylen aineistossa olivat kaikkiaan esillä Paavo Arhinmäki (vas.), Mari Kiviniemi (kesk.), Timo Soini (ps.), Erkki Tuomioja (sd.), Jussi Halla-aho (ps.), Antti Kaikkonen (kesk.), Olli Immonen (ps.), Anne Holmlund (kok.), Maria Guzenina-Richardson (sd.), Paavo Väyrynen (kesk.), Alexander Stubb (kok.), Heidi Hautala (vihr.) sekä Eero Heinäluoma (sd.). Poliitikoista siis uutisiin päättyi neljä eri sosiaalidemokraattien poliitikkoa, neljä eri perussuomalaista, kolme keskustalaista, kaksi kokoomuslaista, kaksi vihreää sekä yksi vasemmistopoliitikko.

Ylen aineiston uutisista peräti 80 prosenttia on selkeästi asiapitoisiksi luokiteltavia politiikan uutisia. Selkeästi kevyitä uutisia ei löytynyt aineistosta lainkaan. Selkeästi objektiivisia uutisia, eli sellaisia, joissa on kuultu useampaa kuin yhtä tahoja ja joissa toimituksen omat tarkoitusperät eivät välity uutisessa, oli aineistosta 45 prosenttia. Eduskuntavaalit ja presidentinvaalit olivat esillä molemmat vain yhdessä uutisessa. Eurokriisiä käsiteltiin kolmessa uutisessa.

6.2.1 Esimerkkejä Yleisradion aineistosta

Yleisradion verkkouutisointia tarkasteltaessa joutuu väistämättä pohtimaan myös Ylen roolia julkisena verovaroin toteutettuna palveluna. Ylen asema muihin aineiston medioihin nähden on poikkeuksellinen, sillä Ylen tarkoitusperää määrittävät lakisäätteiset tekijät. Yle joutuu väistämättä tarkastelemaan uutisointinsa objektiivisuutta, asiapitoisuutta sekä monipuolisuutta aivan eri tavoin kuin muut mediat. Siksi se, että Ylen aineistosta lähes puolet oli selkeästi objektiivisia uutisia, ei yllättänyt. Yleä tarkasteltaessa on muistettava myös se, että koska Yleisradio ei ole printtimedia, se on muista lähteistä poiketen riippuvainen kuvamateriaalista ja kuvallisesta haastattelumateriaalista. Tämä vaikuttaa myös osaltaan siihen, miten lähteitä käytetään uutisoinnissa. Kun uutisia tuotetaan moneen eri välineeseen kerrallaan, niin televisioon radioon kuin nettiin, joudutaan hakemaan perinteisiä lausuntoja kameralle ja siksi pelkästään sosiaalisesta mediasta nostetut lausunnot eivät aina riitä Yleisradion uutisoinnin lähteeksi. Kuitenkin Yleisradio käyttää aivan yhtälailla verkkouutisoinnissaan lähteenään ainoastaan sosiaalista mediaa, tosin monessa tapauksessa uutiseen on haettu lisäarvoa varsinaisilla haastatteluilla.

Esimerkiksi uutinen, jossa vihreiden Ville Niinistö avaa poliittisen keskustelun eutanasiasta (YLE, 21.5.2012), Yleisradio lisää uutisoinnin objektiivisuutta hakemalla uutiseen haastatteluja myös muilta tahoilta kuin pelkästään sosiaalisen median kautta. Objektiivisuutta on haettu sillä, että uutiseen on otettu mukaan myös demarinuorten

haastattelu. Haastattelussa kerrotaan demarinuorten kannattavan aktiivista eutanasiaa. Uutinen kirjoittaa, että Niinistön blogikirjoituksessa oli kyse keskustelunavauksesta ja vihreiden kanta eutanasiaan on varovaisen myönteinen. Demarinuorten haastattelu laajentaa poliittisen keskustelun yli puoluerajojen ja tuo lisäarvoa uutiselle. Se laajentaa yhden blogikirjoituksen suuremmaksi poliittiseksi keskustelukokonaisuudeksi.

Ylen uutisissa perussuomalaista ideologiaa ei viljellä samoin kuin aineiston muiden medioiden verkkouutisoinnissa. Perussuomalaisten äärioikeistolaisesta siivestä toki uutisissa puhutaan, mutta se tehdään hyvin korrektisti. Tästä esimerkkinä uutinen ”Kiviniemi: Yhteistyö perussuomalaisten kanssa vaikeaa” (YLE, 19.9.2011), jossa keskustapuolueen puheenjohtaja Mari Kiviniemi kritisoi perussuomalaista äärilaitaa blogissaan. Kiviniemi kirjoittaa, että pitää ”*opposition keskinäistä yhteistyötä erittäin vaikeana niin kauan, kun perussuomalaisten halla-aholainen siipi saa jatkaa vaarallista peliään demokratian perusperiaatteiden kanssa*”. Uutisessa Kiviniemi kritisoi perussuomalaisuuteen yhdistettyä ääri-ideologiaa sekä perussuomalaisten usein mediassa näkyvyyttä saanutta äärilaitaa. Kiviniemen blogikirjoitukseen otti kantaa myös Lipponen omalla tiedotteellaan, jota Yle lainaa samassa uutisessa. Tiedotteen lainaaminen lisää uutisen objektiivisuutta ja täydentää uutista. Lipponen moittii tiedotteessaan Timo Soinin heittäytymistä niin kutsuttuun ”*meitä lyödään*” asentoon, koska Soini ei ole ottanut kantaa puolueensa äärioikeistolaisiin puheisiin.

”Halla-aholaisuutta” ja perussuomalaisten äärioikeistolaista siipeä sivutaan myös uutisessa ”Halla-aho jättää hallintovaliokunnan puheenjohtajuuden” (YLE, 13.6.2012). Myös tähän uutiseen Yle on hakenut objektiivisuutta ottamalla mukaan muita tahoja. Tässä tapauksessa Yle on hakenut lisäarvoa uutiselle ottamalla siihen Eero Heinäluoman (sd.) kommentin täydennykseksi. Uutinen on mielenkiintoinen myös siksi, että siinä on käytetty äärioikeistolaiseksi profiloitunutta Homma-keskustelupalstaa lähteenä. Halla-aho oli kirjoittanut tiedotteen, jossa kertoo luopuvansa hallintovaliokunnan puheenjohtajuudesta, Homma-palstalle ja vasta sen jälkeen antanut tiedon medialle. Ylen uutisen mukaan Halla-aho kirjoitti tiedotteessaan, että ”*erovaatimukset ovat hyökkäys, jonka tarkoituksena on kääntää huomio pois Euroopan velkakriisistä*”. Uutisen mukaan Halla-aho kertoi

eroavansa, koska ei halua tarpeettomasti pitkittää muiden aiheuttamaa sirkusta. Uutisessa mainitaan, että Halla-ahon eron syynä on muun muassa blogikirjoituksesta saatu sakkotuomio sekä oikeusjärjestelmän vähättely. Uutinen taustoittaa tilannetta, mutta ei korosta perussuomalaista tai perussuomalaisen äärioikeistolaissiiven ideologiaa.

Muutamassa aineiston uutisessa Yle kirjoittaa populistista retoriikkaa. Tällaisia esimerkkejä ovat uutinen otsikolla ”Soini: Suvaitsevaiston fasismi kukkii” (YLE, 4.1.2012), jossa Yle nostaa soinimaista puhetta suoraan blogikirjoituksesta uutiseen. Uutiseen on nostettu Soinin blogista muun muassa suora lainaus: *”Suvaitsevaiston fasismille ja darvinismille on vastavoima, perussuomalaiset, jotka tulivat ulos kaapista äänestysuurnille viime vaaleissa.”* Toisena esimerkkinä yleisradiolaisuudesta poikkeavaan retoriikkaan on uutinen ”Hirvisaari US-blogissaan: Hovioikeus valitsi sananvapauden tukahduttamisen” (YLE, 12.12.2011). Yle uutisoi James Hirvisaaren kirjoittaneen Uuden Suomen-blogissaan, että hän puolustaa kansaansa islamin invaasion vakavalta uhalta. Uutisen mukaan Hirvisaari uskoo, että hovioikeuden tapa tukahduttaa sananvapautta on vaaraksi yhteiskunnalle. Hirvisaaren blogista on lainattu uutiseen suora lainaus: *”suosittelen puhumaan maahanmuuttoasioista yhä vain rohkeammin ja käyttäen kieltä, johon lain koura ei tartu”.*

Ylen tehtäviin julkisena medialaitoksena kuuluu myös oman toimintansa arvioiminen. Yle uutisoi 21.5 omaa toimintaansa kriittisesti tarkastelevan uutisen otsikolla ”Perussuomalaisten kansanedustaja aloitti Yle-boikotin”. Perussuomalaisten kansanedustaja Olli Immonen aloitti Yle-boikotin ja uutisessa Immonen kertoo laittaneensa Yleisradion jäähyllä, koska hänen mukaansa Yle harjoittaa systemaattista propagandaa perussuomalaisia vastaan. Immonen kommentoi asiaa Facebookissa kirjoittamalla, että *”Ylen olisi valtakunnallisena julkisena viestintäyhtiönä pyrittävä puolueettomuuteen, mutta siihen se ei näytä millään kykenevän”.* Uutinen on siinä määrin mielenkiintoinen, että se nostaa tapetille perussuomalaiset vastaan media-asetelman puolueettomuuteen pyrkivässä Yleisradiossa. Tämä asetelma on kuitenkin pohjimmiltaan Immosen omaa tulkintaa Ylen uutisoinnista ja Ylen tehtäviin kuuluu uutisoida myös itseensä kohdistuvaa kritiikkiä.

6.3 Ilta-Sanomien aineisto

Ilta-Sanomien uutisaineistosta suurin osa, 80 prosenttia, oli blogikirjoitusten pohjalta nostettuja uutisia. Tästä määrästä 60 prosenttia oli täysin sanasta sanaan suoria ja riippumattomia bloginostoja. Facebook-kirjoitusten pohjalta aineistossa oli vain kaksi uutista. Aineistossa erityisesti huomioni kiinnittyi siihen, että Ilta-Sanomien uutisjutuista 45 prosenttia oli skandaalihakuisia. Raflaava ja skandaalihuokainen otsikko oli noin 40 prosentissa uutisjutuista. Kevyellä otteella kirjoitettuja uutisia oli lähes puolet aineistosta, eli yhdeksän kahdestakymmenestä. Sen sijaan asiapitoisia politiikan uutisia oli vain kolme.

Puolueista eniten esillä oli perussuomalaiset ja perussuomalainen ideologia näkyi selkeästi neljänneksessä uutista. Perussuomalaisuus kaikkiaan näkyi 47 prosentissa aineiston uutisista. Eniten uutisia nostettiin perussuomalaisten Jussi Halla-ahon kirjoitusten pohjalta. Neljännes kaikista aineiston uutisista käsitteli Jussi Halla-ahoa. Toiseksi eniten mainintoja oli Timo Soinilla (ps.) ja Paavo Värysellä (kesk.). Muita aineistossa esiin nousseita poliitikkoja oli Jutta Urpilainen (sd.), Mari Kiviniemi (kesk.), Osmo Soininvaara (vihr.), James Hirvisaari (ps.), Jani Toivola (vihr.), Teuvo Hakkarainen (ps.) sekä Olli Immonen (ps.). Muut puolueet eivät nousseet esiin uutisissa.

Vaalit näkyivät Ilta-Sanomien uutisoinnissa kaikkiaan 40 prosentissa aineistosta. Kuusi uutista kahdestakymmenestä sivusi vaaliteemoja. Eurokriisiä käsiteltiin neljässä uutisessa ja hallitusneuvotteluja vain kahdessa. Aineistossa huomioni kiinnittyi siihen, että 45 prosenttia uutisista oli poliittiseen imagoon negatiivisesti vaikuttavia. Lisäksi täysin objektiiviseksi luokiteltavia uutisia oli vain prosentti. Objektiivisuudella tarkoitetaan tässä tapauksessa jälleen sitä, että uutisessa on kuultu useita eri lähteitä ja toimitukselliset tarkoitukset eivät häiritse uutisen informaatioarvoa.

6.3.1 Esimerkkejä Ilta-Sanomien aineistosta

Ilta-Sanomien uutisointia tarkasteltaessa vaikuttaa siltä, että blogeista nostetaan lainauksia sen vuoksi, että uutisia on nopeampi tuottaa verkkoon. Useissa uutisissa on käytetty lukuisia suoria lainauksia ilman sen kummempaa journalistista työtä. Suoria blogitekstien lainauksia nostetaan lausuntoina blogeista suoraan uutiskärjiksi. Ilta-Sanomien aineisto antaa vaikutelman, että lehti seuraa tiettyjen kansanedustajien blogeja muita blogeja enemmän. Tarkoituksena lienee etsiä blogeista skandaalihakuisia ja raflaavia otsikoita. Jutustelunomaisuus ja kansantajuisuus ovat vallitsevia retoriikan keinoja Ilta-Sanomien uutisissa. Ilta-Sanomien aineistossa lähes puolessa hallitsee epäsuorasti tai suorasti perussuomalaisten ja median vastakkainasettelu.

Ilta-Sanomien aineistoon sattui uutinen, jossa lehti kokosi yhteen ja samaan juttuun kaikki median seuraamien poliitikkojen tölväisyt sosiaalisessa mediassa ja sen ulkopuolella (IS, 21.04.2012: Näin paljon hölmöilyjä mahtui kansanedustajien vuoteen). Raflaavaan iltapäivälehtimäiseen sävyyn kirjoitetulla uutisella tavoitellaan selkeästi lukijoita ja verkkoklikkauksia. Uutinen on kirjoitettu hyvin jutustelun omaisesti, ja koska kyse on jo otsikossakin ilmenevästä kansanedustajien hölmöilystä, uutisen perimmäinen tarkoitus on kansanedustajien toimien arvioiminen. Kyseinen uutinen sisältää selkeästi eniten mainintoja perussuomalaisten sosiaalisen median käytöksestä. Samaan uutiseen on saatu mahtumaan bloginostoja James Hirvisaarelta, Jussi Halla-aholta sekä perussuomalaisiin kohdistuvaa arvostelua muun muassa Eero Heinäluomalta. Uutisessa mainitaan Hirvisaareen liittynyt hihamerkkikohu, muslimien solvaaminen sekä Uuden Suomen blogiin kirjoitettu teksti, jossa Hirvisaari nimittelee toimittajia ”*ylimieliseksi ja valehtelevaksi roskajoukoksi*” sekä ”*raivotautiseksi kuolaavaksi roskajoukoksi*”. Myös Halla-ahon Facebook-kirjoitus Kreikasta sotilasjunttana pääsi uutisen listalle. Perussuomalaisten kansanedustaja Juho Eerolan eduskunta-avustaja Ulla Pyysalo pääsi uutiseen hakiessaan vuonna 2010 äärioikeistolaisen Kansallissosialistisen Suomen Vastarintaliikkeen jäsenyyttä. Pyysalo oli myös levittänyt Facebookissa rasistista vitsailua kansanedustaja Jani Toivolan seksuaalisesta suuntauksesta ja ihonväristä.

Ilta-Sanomien uutisoinnissa sosiaalisen median riippumattomuus ilmenee mielenkiintoisella tavalla. Lehti uutisoi perussuomalaisten kansanedustaja Olli Immoseen ja Jussi Halla-ahoon kohdistuneen vihapostin ja tappouhkauksen (IS, 06.05.2011: Tappouhkaus eduskunnan nuorimmalle kansanedustajalle). Tappouhkaus oli alkujaan tullut Olli Immoseen sähköpostiin, jonka kautta Halla-aho julkaisi sen omassa blogista. Ilta-Sanomat nosti tappouhkauksen otsikoihin sellaisenaan suoraan Halla-ahon blogista: ”*terve vitun kusiaivokääpiö. Kehotan sinua tappamaan Jussi Halla-ahon kuun loppuun mennessä tai revin sulta ja sun kaikilta sisaruksilta pään irti.*” Ilta-Sanomien uutisessa Immonen ruotii median osuutta asiaan. ”*Se uutisointi, jota perussuomalaisista on tehty, on ollut hyvin negatiivista, sensaatiohakuista ja ei-positiivista*”. Uutisen mukaan myös Halla-aho ruotii blogissaan puolueeseen kohdistuneita vihamielisiä tekstejä, joita pääasiassa sosiaaliseen mediaan ja Facebookiin on kirjoitettu. Immonen kommentoi suorassa haastattelussa Ilta-Sanomille, että ymmärtää ajamansa maahanmuuttokriittisyyden herättävän ihmisissä vahvoja tunteita.

Uutisessa ”Halla-aho hermostui: en muista tällaista kirjoittaneeni” (IS, 22.04.2011) on selkeä perussuomalaiset vastaan media asetelma ja nostan uutisen esimerkiksi sen vuoksi, koska uutisessa toimittajan positio näkyy mielenkiintoisella tavalla. Uutinen on kirjoitettu kysymys-vastaus asettelulla, jossa toimittaja tivaa Halla-ahon blogikirjoittelun tarkoitusperiä erittäin läpinäkyvästi. Uutisessa näkyy hyvin selvästi toimittajan omat skandaalihakuiset tarkoitusperät, eli Halla-ahon blogikirjoituksesta hiillostaminen ja sensaatiohakuisen otsikon metsästys. Uutisessa on mielenkiintoinen asettelu: Halla-ahon omien tarkoitusperien, eli perussuomalaisen ideologian ja maahanmuuttokriittisyyden esiintuominen, sekä iltapäivälehdien tarkoitusperät, eli skandaalihakuisuus ja raflaavan otsikon metsästys.

Samoilla linjoilla jatkaa myös uutinen ”Halla-ahon kommentit somalien taskuvarkauksista levisivät ulkomaille” (IS, 22.04.2011). Molemmissa uutisissa kärkeen on nostettu se, kuinka Halla-ahon kommentit sosiaalisessa mediassa on huomioitu ulkomaalaista mediaa

myöten. Itävaltalainen sanomalehti Die Presse on poiminut Halla-ahon maahanmuuttokriittisiä kirjoituksia ja näistä Die Pressen uutisoinneista kirjoittaa Ilta-Sanomat omaan raflaavaan sävyynsä. Uutiseen on kirjoitettu perussuomalaista maahanmuuttokriittistä ideologiaa uhkuvia lainauksia muun muassa Suomen siirtymisestä ”*Tanskan tielle*” eli tiukemman maahanmuuttopolitiikan piiriin. Ilta-Sanomat kertoo itävaltalaislehden noteeranneen myös Halla-ahon kirjoittelut profeetta Muhammedista pedofiilinä sekä Halla-ahon nimitelleen somaleita taskuvarkaiksi. Uutisessa mainitaan myös Halla-ahon tuomio uskonrauhan rikkomisesta. Ilta-Sanomat on mahduttanut samaan uutiseen kaikki Halla-ahon tölväisyt ja samalla peilaa uutisessa Halla-ahon kirjoituksia

Ilta-Sanomat uutisoi (IS, 20.04.2012) perussuomalaisten kansanedustaja Teuvo Hakkaraisen julkaisseen 15-vuotiaan tytön raiskauksesta tuomittujen nimiä Facebook-seinällään. Uutisen otsikkoon oli nostettu lainaus, jossa Hakkarainen ei kadu nimien julkaisua, vaan toteaa ”*Heittäkööt minut vaikka linnaan*”. Ilta-Sanomat hakee uutiseen objektiivisuutta ja lainaa uutisessaan sanomalehti Keski-suomalaisessa olleita oikeustieteen asiantuntijoiden haastatteluja. Oikeustieteen asiantuntijoiden mukaan nimien julkaiseminen saatetaan katsoa yksityiselämää loukkaavan tiedon levittämiseksi tai henkilötietolain rikkomukseksi. Sosiaalisen median riippumattomuus näkyy uutisessa erityisen selvästi, koska kuka tahansa, jopa kansanedustaja, voi sosiaalisessa mediassa levittää lain puitteissa kyseenalaista tietoa. Ilta-Sanomien uutisen tarkoituksena lienee tarkastella ja arvioida kansanedustajan toimia, mutta vaikka kyseessä on poliitikko, uutinen ei siltikään käsittele politiikkaa. Lisäksi uutinen on pelkkää Teuvo Hakkaraisen henkilökohtaista näkemystä asiaan ja eräänlaista tunteiden purkausta.

Tunteiden täyteläinen uutinen on myös kansanedustaja Jani Toivolan (vihr.) kertomus siitä, kuinka hän näki WTC-tornien tuhon (IS, 11.09.2011). Toivola muisteli blogissaan kyseistä tapahtumaa, ja kirjoituksen pohjalta Ilta-Sanomat teki hyvin tunteisiin vetoavan uutisen: ”*Kyyneleet alkavat valua. Vasta nyt annan itseni käsittää mitä ympärilläni on tapahtunut*”... ”*Itketti, enkä tiennyt minne mennä. Paikalle kokoontui joukoittain ihmisiä. Joku toi kitaran, ja lauloimme yhdessä ja poltimme kynttilöitä.*”. Herääkin kysymys, missä määrin uutinen on edes uutinen: pelkkä poliitikon tai kansanedustajan kokemus johonkin

asiaan ei riitä siihen, että uutinen olisi politiikan uutinen. Uutisen vaikutus Jani Toivolan poliittiseen imagoon tosin on erittäin positiivinen. Koko uutinen on retoriikaltaan hyvin dramaattinen ja tunteisiin vetoava. Uutinen on kirjoitettu hyvin jutustelun omaisesti, ja jos sitä tarkastelee suhteessa lehden tarkoitusperiin, se on iltapäivälehdelle hyvin ominaista klikkaushakuista verkkojournalismia. Sosiaalisen median riippumattomuus näkyy erityisen selkeästi, koska koko uutinen on suoraa lainausta blogista.

Kuten aiemmin mainitsin, eurokriisiä käsiteltiin neljässä uutisessa ja hallitusneuvotteluja vain kahdessa. Aineiston eurokriisi- ja hallitusneuvottelu-uutisoinnista parhaimpina esimerkkeinä ovat uutiset, joissa keskustapuolueen puheenjohtaja Mari Kiviniemi (kesk.) vaatii pääministeri Jyrki Kataiselta (kok.) tiedonantoa hallituksen EU-politiikasta (IS, 22.08.2011: Kiviniemi kritisoi Kataista tiedon pihtaamisesta) sekä uutinen, jossa Osmo Soininvaara (vihr.) kirjoittaa blogiinsa hallitusneuvotteluanalyysia (IS, 12.05.2011: Raju heitto Soinin ratkaisusta: ”Tässä se syy tuli kuin tarjottimella”). Ilta-Sanomat kirjoittaa, että Mari Kiviniemi vaatii hallitukselta tiedonantoa EU-politiikasta ja syyttää blogissaan suoraan pääministeri Jyrki Kataista (kok.) ylimieliseksi. Uutisen mukaan Kiviniemi kyseenalaistaa hallituksen EU-politiikkaa ja kirjoittaa, että *”hallitus on vakaushankkaamisensa takana todellisuudessa viemässä Suomea kohti liittovaltiota”*. Uutiseen on kirjoitettu suora lainaus: *”Onko hallitus niin ylimielinen, ettei suomalaisille tarvitse edes kertoa asioista?... Sokea Reettakin sen näkee, että pääministerin ote EU-politiikassa ei ole nyt, mitä sen perustuslain mukaan pitäisi olla.”* Kiviniemi kritisoi hallituksen ja kokoomuksen oikeistolaista EU-ideologiaa ja käyttää kielessään hyvin kansantajuisia ja populistisia ilmauksia. Mielenkiintoista uutisessa on kielenkäytön lisäksi se, ettei siinä kerrota, onko Kiviniemi tehnyt vaateen tiedonannosta muuallakin kuin blogissaan.

6.4 Iltalehden aineisto

Iltalehden aineistosta peräti 87 prosenttia oli blogikirjoituksen pohjalta nostettuja uutisia. Näistä uutisista lähes kaikki oli suoria ja riippumattomia blogilainauksia. Facebook-

kirjoitusten pohjalta nostettuja uutisia aineistossa oli vain neljä. Aineistosta yllättävän vähän, vain neljä uutista, oli lähtökohdiltaan skandaalihakuisia tai raflaavia. Näistäkin uutisista selkeästi ainoastaan yksi oli täysin tarkoituksellisesti skandaalihuinen. Skandaalihakuisuus tai raflaavuus eivät yltäneet otsikkoon asti yhdessäkään aineiston uutisista. Asiapitoisia politiikan uutisia oli 47 prosenttia aineistosta ja kevyiksi luokiteltavia uutisia vain kaksi. Molemmat kevyet uutiset pyörivät aihepiiriltään Paavo Väyrysen (kesk.) vaalikampanjoinnin ympärillä.

Puolueista eniten esillä aineistossa oli perussuomalaiset ja keskusta. Keskusta oli eniten esillä peräti seitsemässä uutisessa, kun taas perussuomalaiset esiintyivät viidessä aineiston uutisessa. Keskustapuolueesta uutisointi pyöri lähinnä Paavo Väyrysen ympärillä. Väyrynen oli esillä kuudessa uutisessa, joista neljä käsitteli presidentinvaaleja. Vaalit näkyivät Iltalehden uutisoinnissa vain Väyrysen blogiseurannan kautta. Perussuomalaisten kansanedustajista Timo Soini ja Jussi Halla-aho olivat esillä molemmat neljässä uutisessa. Ulkoministeri Erkki Tuomioja (sd.) esiintyi kolmessa aineiston uutisessa, urheiluministeri Paavo Arhinmäki (vas.) ja sisäministeri Päivi Räsänen esiintyivät molemmat kahdessa uutisessa. Muita esillä olleita poliitikkoja olivat Mari Kiviniemi (kesk.) ja James Hirvisaari (ps.) molemmat yhdessä uutisessa.

Kansanedustajan toimia arvioitiin blogitekstien välityksellä 25 prosentissa aineiston uutisista. Perussuomalainen ideologia näkyi selkeästi neljässä uutisessa, joissa käsiteltiin muun muassa Halla-ahon Facebook-sivuilla julkaistuja tappouhkauksia sekä Timo Soinin yritystä korjata perussuomalaisten poliittisia linjoja Jussi Halla-ahon mölätysten jäljiltä. Aineiston uutisista seuranta uutisia oli niin ikään 25 prosenttia ja niissä seurattiin pääasiassa Halla-ahon Kreikan sotilasjuntta mölätystä sekä Halla-ahon kirjoittelun seurauksena saamaa oikeustuomiota. Selkeää perussuomalaiset vastaan media asetelmaa ei kuitenkaan aineistossa näkynyt kuin yhdessä uutisessa. Silmiinpistävää populistista retoriikkaa oli tuotu julki neljässä uutisessa. Vaikutus poliittiseen imagoon oli selkeästi negatiivinen kolmessa aineiston uutisessa ja suurin osa uutisista oli täysin neutraaleja. Huomion arvoista on mielestäni se, että ainoastaan yksi Iltalehden uutinen täytti objektiivisuuden määritelmän.

6.4.1 Esimerkkejä Iltalehden aineistosta

Suurin osa Iltalehden uutisista oli hyvin lyhyitä, eikä niissä ollut taustaa juuri lainkaan. Uutisoinnista tulee nopean tuottamisen vaikutelma, eli vaikutelma siitä, että verkkoon on saatava sisältöä mahdollisimman nopeasti ja laadusta tinkien. Hieman irrallisena huomiona mainittakoon myös se, että osassa aineiston uutisista oli keskeneräisiä lauseita ja kirjoitusvirheitä. Tämä havainto osaltaan osoittaa kiireessä kirjoitettujen uutisten ja nopeana materiaalin tuottamisen vaikutuksia. Iltalehden uutiset olivat retoriikaltaan neutraaleja, mutta myös muutamissa uutisissa esiintyi populistista retoriikka. Ilta-Sanomiiin verrattuna Iltalehden uutiskieli ei kuitenkaan ollut läheskään yhtä räikeää. Iltalehdenkin uutisissa perussuomalainen ideologia ja populistista retoriikkaa esiintyivät samoissa uutisissa, eli niissä uutisissa, joissa perussuomalainen ideologia näkyi selkeästi, näkyi myös populistinen retoriikka.

Kuten edellä jo mainitsin, Paavo Väyrynen oli ainoa presidenttiehdokas, jonka blogikirjoittelua aineistossa Iltalehti seurasi. Paavo Väyrynen on ollut vaalien aikaan aktiivisin bloggaja ja bloginsa kautta kampanjoiva ehdokas. Väyrynen analysoi aktiivisesti blogissaan mahdollisuuksiaan pärjätä presidentinvaaleissa. Väyrynen kirjoittaa muun muassa, että Soinin ehdokkuus parantaa Väyrysen omia mahdollisuuksia päästä toiselle kierrokselle ja voittaa se. Väyrynen myös analysoi vaaleissa käytävää keskustelua ja toivoo, että vaalipaneelissa keskusteltaisiin Suomen sisä-, Eurooppa-, ulko- ja kuntapolitiikan suunnista. Lisäksi Iltalehti uutisoi siitä, kuinka Väyrynen kokee kuppikuntia keskustapuolueen sisällä (IL, 31.05.2012) sekä siitä, kuinka Väyrynen kokee olevansa ikärasismien kohde (IL, 21.04.2012). Uutiset liittyvät siihen, kun Paavo Väyrynen ilmoittautui mukaan keskustan puheenjohtajakisaan. Uutinen kertoo, Väyrysen kirjoittaneen blogissaan, että: ”*Keskustaan on pesiytynyt omituinen tapa, että kansanedustajat pyrkivät ohjailemaan puolueen toimintaa ja myös puoluekokouksen päätöksiä.*”. Väyrynen kirjoittaa, että eduskuntaryhmän sisällä on kuppikuntia, jotka kilpailevat keskenään vallasta ja varsinkin ministerinpaikoista: ”*Kuppikuntiin lukeutuvat*

edustajat ottavat enemmän tai vähemmän avoimesti kantaa myös siihen, ketkä puoluekokouksen olisi valittava johtotehtäviin”, kirjoittaa Väyrynen ja jatkaa toteamalla, että kuppikunnat yrittivät estää hänen presidenttiehdokkuuttaan. Uutisen mukaan Väyrynen epäilee, että puolue vastustaa tekaistuin perustein hänen valintaansa puolueen puheenjohtajaksi. Iltalehti uutisoi myös siitä, kuinka Väyrynen tuuletti voitaneensa muut Paavot presidentinvaalien ensimmäisellä kierroksella (IL, 10.02.2012).

Kuten aiemmin mainitsin, perussuomalaiset oli keskustan lisäksi toisena puolueena eniten aineistossa esillä. Perussuomalainen ideologia välittyi neljässä uutisessa, joissa käsiteltiin muun muassa Halla-ahon Facebook-sivuilla julkaistuja tappouhkauksia sekä Timo Soinin yritystä korjata perussuomalaisten poliittisia linjoja. Aineiston seuranta-uutisissa seurattiin pääasiassa Halla-ahon Kreikan sotilasjunta möllytystä sekä Halla-ahon kirjoittelun seurauksena saamaa oikeustuomiota. Aineiston uutisissa perussuomalaisten puheenjohtaja Timo Soini vuorotellen tuomitsee ja puolusteleo Jussi Halla-ahon sanomisia. Esimerkiksi uutisessa otsikolla ”Soini tuohtui: Halla-aho ulos!” (IL, 14.09.2011) käsitellään Halla-ahon sotilasjunta älähdystä Timo Soinin näkökulmasta ja Soini tuomitsee jyrkästi Halla-ahon sanomiset. Uutisessa on suorina lainauksia Halla-ahon Facebook-kirjoituksesta: *”juuri nyt Kreikkaan tarvittaisiin sotilasjunta, jonka ei tarvitsisi välittää suosiostaan ja joka voisi panna lakkoilijat ja mellakoijat kuriin panssarivaunuilla”... ”yksinkertainen tosiasiahan on, että demokratia (= vaalit) estää mitä tahansa poliittista hallitusta ryhtymästä mihinkään sellaisiin toimiin, joilla *oikeasti* olisi mitään vaikutusta Kreikan konkurssitalouteen”.* Iltalehti haastatteli suoraan Soinia, joka tuohtuneena kommentoi kirjoituksia: *”Tällaiset mielipiteet eivät yksinkertaisesti vastaa puolueen linjaa. Puolue kärsii tällaisista kirjoituksista”.* Uutisessa kerrotaan Soinin kommentoineen, että puolueenjohtajan tehtävä on näyttää kaapin paikka jos sellaiseen on tarvetta, ja nyt näyttäisi olevan. Siksi Soini ehdottaakin Halla-ahon määräaikaista erottamista eduskuntaryhmästä. Uutisessa kerrotaan Halla-ahon myöhemmin poistaneen kirjoituksensa, mutta katumus ei Soinille riittänyt. Soinin mukaan kirjoitusta ei voida katsoa läpi sormien ja vastaava käytös nakertaa kyseisen kansanedustajan ja koko puolueen uskottavuutta. Iltalehden uutinen ei sinällään ole millään tapaa raflaava tai skandaalihakainen, eikä siinä myöskään ole sisään kirjoitettuna perussuomalaiset vastaan media asetelmaa. Vaikka uutisen vaikutus Halla-

ahon poliittiseen imagoon onkin negatiivinen, yrittää uutinen silti Soinin näkemyksen kautta puhdistaa puolueen mainetta.

Sen sijaan uutisessa” Timo Soini: En hyväksy puolueemme vähättelyä ” (IL, 18.09.2011) Soini vastaa presidenttiehdokas Paavo Lipposen (sd.) puolueeseen kohdistuneeseen kritiikkiin. Uutinen kirjoittaa, että Lipposen kritiikki kohdistui perussuomalaisten tapaan käsitellä Jussi Halla-ahon Kreikka-kirjoittelua ja sitä, että puolue päätti erottaa Halla-ahon vain kahdeksi viikoksi eduskuntaryhmästä kirjoituksen takia. Soini vastaa kritiikkiin kirjoittamalla blogiinsa: ” *En hyväksy puolueemme perusteetonta vähättelyä ja leimaamista. En edes Paavo Lipposelta*”... ”*Lipposella tuntuu olevan halua puuttua puolueiden hallituskelpoisuuteen. Siinä erämaassa Mooses saa kyllä kulkea yksin*”. Mooseksella Soini viittaa Lipposen liikanimeen, joka juontaa juurensa vuoden taakse, kun Lipponen vertasi itseään Moosekseen.

Perussuomalaisista ja Jussi Halla-ahosta negatiiviseen sävyyn kirjoitetaan uutisessa, missä kerrotaan korkeimman oikeuden tuominneen Jussi Halla-ahon 50 päiväsakkoon uskonrauhan rikkomisesta ja kiihottamisesta kansanryhmää vastaan (IL,08.06.2012). Uutinen kertoo, että Halla-ahon blogitekstin sanat loukkasivat islamilaisille pyhiä arvoja ja solvasivat kokonaista kansanryhmää. Uutinen kertoo, että tuomion uskonrauhan rikkomisesta tuli siitä, että Halla-aho oli loukkaamistarkoituksessa julkisesti herjannut ja häpäissyt sitä mitä uskonnonvapauslaissa tarkoitetut islamilaiset uskonnolliset yhdyskunnat pitävät pyhänä. Uutinen kertoo Halla-ahon kirjoittaneen blogiinsa tekstiä, jossa hän rinnastaa profeetta Muhammedin pedofiileihin. Uutisen mukaan Halla-aho antoi myös blogissaan ymmärtää, että pedofilia olisi muslimien keskuudessa yleisesti hyväksytty ilmiö. Lisäksi uutisessa kerrotaan, että oikeus tuomitsi Halla-ahon myös kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Perusteena tälle oli uutisen mukaan se, että Halla-aho oli levittänyt yleisön keskuuteen tietoa, jossa paneteltiin ja solvattiin somaleja. Kaikkiaan uutisen vaikutus on erittäin negatiivinen, mutta vaikka aihealueeltaan uutinen on erittäin skandaalihuokainen ja raflaava, on silti se asiallinen politiikan uutinen. Perusteena asiapitoiselle uutiselle on sen käsittelemä aihe: kyseessä on kansanedustajan hyvin rankoista syistä saama tuomio.

Iltalehti uutisoi myös, että Halla-ahon Facebook-seinällä kirjoitellaan tappouhkauksia presidentti Tarja Haloselle (IL, 16.11.2011). Uutisen mukaan eräs mieshenkilö kirjoitti Halla-ahon Facebook-seinälle tekstiä, jossa muun muassa haukkui presidenttiä rajuin sanakääntein ja uhkaili tätä aseella. Uutisessa ilmenee, että Nurmijärven kunnanvaltuuston varavaltuutettu ja tarkastuslautakunnan jäsen Liisa Sirainen (ps.) oli myös kirjoittanut Halla-ahon Facebook-seinälle, että: *"Halonen sopii saunan taakse"*. Iltalehti oli tavoittanut Sirainen uutiseen haastateltavaksi ja uutisessa Sirainen myöntää kirjoituksensa, mutta kiistää tarkoittaneensa sitä, mitä saunan taakse viemisellä yleensä tarkoitetaan. Uutisen mukaan Sirainen viittaa presidentti Halosen Helsingin Sanomille antamaan kommenttiin, jossa Halosen mukaan *"ihmiset, jotka tunnistavat itsessään rasismia, ovat päätyneet äänestämään perussuomalaisia"*. Sirainen jatkaa uutisessa hyvin populistiseen sävyyn: *"Jos rasistin kriteeri on se, että rakastaa enemmän omia lapsiaan kuin naapurin maahanmuuttajakakaroita, niin kyllä minä olen vahva rasisti"*. Iltalehti haastatteli Jussi Halla-ahoa, joka ei uutisen mukaan ollut tietoinen rajuista presidenttiin kohdistuneista kommentteista. Halla-aho kertoi lehdelle poistavansa ne välittömästi. Halla-ahon mukaan hänen Facebook-seinälleen tulee asiattomia kommentteja päivittäin. Uutisessa huokuu jälleen perussuomalainen äärioikeistolaisen ja maahanmuuttokriittisen siiven ideologia, sekä se millainen poliitikkojen kirjo mahtuu sanan ”perussuomalaisuus” alle. Uutinen on sävyiltään melko raflaava ja skandaalihakainen, mutta nostaa kuitenkin esiin poliittisella kentällä vallitsevan epäkohdan: asiattoman poliittisen retoriikan. Tämänkään uutisen vaikutus perussuomalaisen puolueen poliittiseen imagoon kokonaisuudessaan ei voi olla muuta kuin negatiivinen.

Iltalehti uutisoi kulttuuriministeri Paavo Arhinmäen (vas.) rajusta hyökkäyksestä sisäministeri Päivi Räsästä (kd.) vastaan (IL, 01.06.2012). Uutisen mukaan Arhinmäki tyrmää blogissaan Räsäsen kommentit yhteiskunnan tarpeesta hengellistyä ja pitää näitä Räsäsen esittämiä kommentteja erittäin asiattomina. Arhinmäki kirjoittaa pitävänsä epämiellyttävänä tapaa, jolla kristillisdemokraattien puheenjohtaja ja sisäministeri Päivi Räsänen on poliittisissa lausunnoissaan sekoittanut uskonnon ja politiikan. Uutinen kertoo Räsäsen sanoneen, että laeilla tai palveluilla ei pystytä poistamaan kaikkea pahuuden

ilmenemistä ihmisistä. Räsäsen mukaan suomalaisessa yhteiskunnassa tarvitaan paljon rukouksia ja hengellistä heräämistä.

Uutinen kertoo Arhinmäen kritisoivan blogissaan Räsäsen puheita, koska Räsänen antaa ymmärtää, että Suomea syvästi järkyttäneiden ampumavälikohtausten ja perhesurmien taustalla vaikuttaisi yhteiskunnan kristillisen arvopohjan lahoaminen. Uutisessa Arhinmäki kummeksuu sitä, että Räsäsen mielestä väkivaltatragediat tarjoavat erinomaisen tilaisuuden evankeliumin ilosanoman levittämiseen. Uutiseen on nostettu suora lainaus Arhinmäen blogista: ” *Kannanottoa, jossa omaa käsitystä uskonnosta tarjotaan vastaukseksi yhteiskuntaa ravistelevaan väkivaltaongelmaan, voi hyvällä syyllä myös pitää vastuuttomana, kun sen esittää sisäisestä turvallisuudesta vastaava sisäministeri*”. Uutisen mukaan Arhinmäki kirjoittaa blogissaan myös, että suomalaisen yhteiskunnan yksi peruspilareista on, että jokaisella on oikeus uskonnolliseen vakaumukseensa tai uskonottomuuteensa. Tätä peruseriaatetta kunnioitetaan Arhinmäen mukaan parhaiten sillä, että politiikkaan tai hallintoon ei sekoiteta uskontoa: ” *Tämän periaatteen sisäministeri Päivi Räsänen hylkäsi sekoittamalla uskonnon ja oman hallinnonalansa*”, Arhinmäki kirjoittaa. Uutinen antaa ymmärtää, että Arhinmäen mukaan poliittisia ratkaisuja ei koskaan voida tehdä uskontoihin nojaten eikä uskontojen pidä missään tapauksessa vaikuttaa politiikan tekemiseen. Arhinmäki sanoo uutisessa suoraan, että uskonto ei ratkaise yhteiskunnallisia ongelmia, ja uskonnon varjolla politikointi on vastuutonta politiikkaa. Mielestäni tämä oli kovin ja asiapitoisin Iltalehden aineiston uutinen, sillä kyseessä on kansanedustajan sisäministerin toimien arvioiminen yhteiskunnallisesti merkittävän asian tiimoilta.

6.5 Haastattelujen sisällönanalyysi

Haastatteluaineistoa tarkasteltaessa selvisi, että yhdellekään toimitukselle ei ole annettu erityistä ohjeistusta siitä, millaisia sosiaalisen median merkintöjä lainataan. Helsingin Sanomien mukaan lainaaminen on tapauskohtaista, ja jos poliitikko kirjoittaa blogissaan jotain, niin yleisesti katsotaan sen olevan selkeästi verrattavissa tiedotteeseen, jolloin merkintää voi siteerata tuosta noin vaan. Toisinaan taas Helsingin Sanomat on soittanut poliitikolle ja kysynyt erikseen saako merkintää lainata. Ylellä on käyty paljon keskustelua siitä, että sosiaalinen media on entistä tärkeämpi toimittajan työkalu ja sen pitäisi kuulua toimittajan velvollisuuksiin siinä missä muutkin keskustelut vaikuttajien kanssa. Yleltä, kuten muiltakin medioilta, kuitenkin puuttuu järjestelmällinen seuranta, mutta Ylen mukaan sellainen olisi hyvä hankkia. Myöskään Iltalehdellä ei ole systemaattista seurantaa, mutta on tiettyjä kiinnostavia poliitikkoja joiden kirjoituksia pidetään silmällä. Iltasanomissa jokainen toimittaja saa tehdä seurannan omalla tavallaan. Tämä tulos vahvistaa ennako-oletustani siitä, että yksittäisten toimittajien subjektiiviset valinnat vaikuttavat siihen, millaisia sosiaalisen median merkintöjä seurataan ja ketä poliitikkoja erityisesti seurataan.

Helsingin Sanomien mukaan merkintöjen pohjalta ei edes paljoa edes uutisia. Kuuluisimpana esimerkkinä lehti kuitenkin mainitsee Halla-ahon Kreikan sotilasjunttakirjoitukset. Halla-aho on tapauksena lehden mukaan selkeä, koska Halla-ahon Facebook-profiili on täysin julkinen, eikä erillistä kaverivaadetta ole. Helsingin Sanomien mukaan Facebookiin kirjoitetut merkinnät ovat samanarvoisia lähteitä kuin poliitikon blogitkin, molempia seurataan ihan yhtäläillä, silloin kun seurataan. Helsingin Sanomilla suurin osa merkinnöistä on koskettanut perussuomalaisia, eikä toimitus pidä tätä minään yllätyksenä. Lehti myöntää rehellisesti, että pääpaino on ollut perussuomalaispoliitikkojen niin kutsutuissa möläytyksissä. Muita esiin nostettuja merkintöjä ovat Helsingin Sanomissa olleet jonkin ison uutistapahtuman ympärillä kuohuneet merkinnät silloin, kun jotkut keskeiset poliitikot Facebook-sivuillaan kommentoivat asiaa.

Yle mainitsee seuraavansa erityisesti asiapitoisia blogeja, kuten esimerkiksi Erkki Tuomiojan blogikirjoituksia. Ylen mukaan Tuomioja on oiva esimerkki siitä kuinka blogien kautta saadaan myös hyvin asiapitoisia uutisia. Monesta blogikirjoituksesta on saatu jopa hallitukseen ja eduskunnan päätöksentekoon ulottuvia uutisia. Toisaaltaan taas Yle myöntää lainaavansa myös niin kutsuttuja päivittäisiä heittoja. Niiden lainaamiseen saattaa vaikuttaa viikonloput tai yleinen uutisköyhyys. Tällaiset uutiset saattavat olla sellaisia, joissa kärkeen nostetaan yksittäinen heitto esimerkiksi jostain Facebook-kommentista. Kaikkiaan Yle tarttuu merkintöihin laajalla kirjoilla. Uutisprosessissa Yle saattaa lähteä liikkeelle yksittäisestä Facebook-kommentista, josta sitten juttu laajenee joskus televisioonkin asti. Yleensä kuitenkin kaikki Facebook- tai blogisiteeraukset päätyvät vain verkkouutisiksi.

Ilta-Sanomat käyttää sosiaalisen median merkintöjä pääasiallisena lähteenä siinä tapauksessa jos poliitikkoa ei tavoiteta haastatteluun. Lehti olettaa, että jos poliitikko kirjoittaa esimerkiksi Facebookkiin, hän on silloin tietoinen siitä, että asia saatetaan painaa lehteen. Tämä on ristiriidassa Ilta-Sanomien verkkouutisaineistoni kanssa. Iltalehti sen sijaan myöntää, että raflaavia kirjoituksia merkinnöistä on tehty. Erityisesti lehti mainitsee kaikki mölätysuutiset, jotka ovat nimenomaan tulleet juuri sosiaalisen median kautta. Iltalehden mukaan erityisesti seurataan Uuden Suomen blogeja ja erityisesti juuri blogien kautta poliitikot osaavat tuoda asiansa julki. Poliitikot nostavat blogeihin aiheita, joita ei välttämättä tuotaisi julkisuuteen ilman sosiaalisen median kanavaa.

Helsingin Sanomat ei koe, että sosiaalinen media olisi ainakaan mikään politiikan journalismin erillinen osa-alue. Lehden mukaan se on vain kanava, jota kautta saadaan kommentteja asioihin. Lehti ei myöskään koe, että nimenomaan juuri sosiaalisen median kautta politiikan journalismi olisi muuttunut skandaalihakuisemmaksi, vaan skandaalihakuisuus johtuu verkkojournalismin lisääntymisestä. Verkkojournalismi on tuonut toimituksille nopeuskilpailun ja kamppailun klikkauksista. Muutos politiikan

journalismissa on tullut sitä kautta, että kova uutiskilpailu verkossa on tehnyt myös politiikan journalismista skandaalihakuisempaa.

Yleisradiossa koetaan, että esimerkiksi Timo Soinin blogiinsa kirjoittamat pitkät vuodatukset ja analyysit Euroopan taloustilanteesta, eurosta ja EU-maiden velkakriisistä eivät poikkea millään tapaa siitä, kuinka vaikka kymmenen vuotta sitten vastaavat lausunnot saatiin suoraan poliitikolta puhereferaatin muodossa. Ylen mukaan silloin, jos kyseessä on muutaman lauseen Facebook-lainaus uutisointi on hyvin kepeää. Ylen toimitus kuvailee sitä hetkessä elämiseksi. Myös Ylen mukaan tähän tunteeseen vaikuttaa hektinen online-toimittaminen ja sen mukanaan tuoma kova uutiskilpailu. Toimitukset ovat koko ajan läsnä verkossa ja sinne täytyy jatkuvasti syöttää jotain uutta. Sitten kun Facebook, Twitter ja blogit tarjoavat jatkuvasti materiaalia, ne ovat toimitukselle helppo tapa reagoida ja luoda uutta. Yle ei väitä niiden uutisten olevan kovin analyttisiä tai syvällisiä, vaan myöntää suoraan kyseessä olevan erittäin pinnallinen uutisointi. Paitsi silloin, jos merkintää käytetään sytykkeenä jollekin suuremmalle tai syvemmälle uutisoinnille.

Iltalehden mukaan suurin osa merkinnöistä tehdyistä uutisista on erittäin kevyttä journalismia. Lehti myöntää tekevänsä otsikoita esimerkiksi jonkun perussuomalaisen älyttömistä möläytyksistä. Lehti pohtii, että aikaisemmin tällaisia mölinöitä tuskin olisi noteerattu uutisen arvoiseksi. Iltalehti uskaltaakin väittää, että politiikan journalismi on juuri tämän seikan vuoksi mennyt huonompaan suuntaan ja siitä on monessa tapauksessa tehty *yhdentekevää mediasaastetta*. Ilt-Sanomat ei oikein osannut vastata, millaisena politiikan journalismia toimitus kokee nämä merkintöjen pohjalta tehdyt uutiset. Lehti kommentoi ainoastaan, että kyseessä on täydentävä apuväline, jonka kautta saa paljon. Merkinnöistä saa lehden mukaan irti sellaista, mitä poliitikot eivät halua erikseen kommentoida tiedotusvälineille ja kirjoittavat kannanottonsa mieluummin omaan blogiinsa tai Facebookiin.

Politiikan journalismin tekeminen on muuttunut ja muuttuu koko ajan, tähän tulokseen tulivat kaikki mediat. Muutokseen vaikuttaa ehdottomasti se mitä Facebook, blogit ja

Twitter poliitikkojen työkaluina mahdollistavat. Helsingin Sanomien ja Ylen mukaan syy, miksi poliitikot tykkäävät niin paljon sosiaalisesta mediasta, on sen mahdollistama suora väylä kohdata äänestäjät ilman että siinä on ketään toimittajaa välissä. Se on vaikuttanut siihen, että poliitikot satsaavat entistä enemmän tähän suoraan viestintään netin kautta kansalaisille. Helsingin Sanomien mukaan on väistämätöntä, että toimittajien työskentely muuttuu, kun joudutaan seuraamaan näitä välineitä. Ylen mukaan on olemassa poliitikkoja, jotka eivät juurikaan anna haastatteluja, mutta kirjoittavat asiansa sosiaaliseen mediaan ja haluavat sitä kautta kommunikoida äänestäjiensä kanssa. Näin toimittajat eivät pääse pilaamaan heidän sanomisiaan. Yle mainitsee perussuomalaiset erityisenä ryhmänä, joka osaa käyttää sosiaalisen median valtaa hyvin hyväkseen. Ylen mukaan viimeistään eduskuntavaalien aikaan tapahtui käännekohta sosiaalisen median käytössä, silloin paatuneinkin toimittaja ymmärsi, että sosiaalinen media on sellainen, mitä kannattaa seurata. Kun toimittaja näkee jotain mielenkiintoista sosiaalisessa mediassa, ja varsinkin silloin, jos se liittyy mielenkiintoiseen henkilöön, niin sen perään lähdetään täysin voimin eikä siitä jalasta päästetä irti ennen kuin se on purtu poikki. Ylen mukaan se ei välttämättä ole skandaalihakuisuutta, mutta tapahtumien suurentelua se varmasti on.

Iltalehden mukaan politiikan journalismi on muuttunut 90-luvun alusta alkaen ja viimeisen muutaman vuoden aikana tahti on ollut kiihtynyt. Syynä siihen on epäilemättä ollut sosiaalisen median mukaan tuleminen sekä verkkojournalismi, jonka myötä koko tekemisen kulttuuri on täysin muuttunut, kuten useaan otteeseen on tullut jo todettua. Iltalehti analysoi muutosta niin, että ennen oli kokeneita politiikkaan erikoistuneita toimittajia, jotka seurasivat politiikan asiakysymyksiä. He tiesivät aina tarkalleen mistä oli kyse ja heillä oli omat verkostonsa, josta haettiin uutisia ja tietoa. Nykyään asia ei ole enää niin, vaan kuka tahansa toimittaja voi helpommin erikoistua ja tehdä politiikan uutisia. Iltalehden mukaan politiikan journalismi on valitettavasti muuttunut pinnallisemmaksi ja irrallisten kommenttien kalasteluksi. Kukaan toimittaja ei tunne enää olevan samaan tapaan kiinnostunut siitä, mitä oikeasti tapahtuu politiikassa asiatasolla. Nykyään uutisoidaan liikaa henkilöriidoista ja sanaharkoista, koska niistä saadaan nopeasti näyttäviä ja raflaavia otsikoita. Ilta-Sanomien mukaan heillä on lähtökohtaisesti erilainen lähestymistapa journalismin tekemiseen. Heidän tyyliinsä tehdä politiikan journalismia on iltapäivälehtien

tyyli tehdä politiikan journalismia. Ilta-Sanomien mukaan onkin enemmän muiden medioiden kysymys, ovatko ne muuttuneet enemmän iltapäivälehtimäisemmiksi.

7 YHTEENVETO JA POHDINTA

7.1 Yhteenveto tutkimustuloksista

Yhteenvetona koko aineistosta voidaan todeta negatiivisuuden lisääntyneen ja korostuvan sosiaalisesta mediasta nostettujen uutisten myötä. Tutkimustulokset myös osoittavat, että objektiivisuus uupuu useista uutisista ja tutkimustulosten antaman vaikutelman mukaan objektiivisuutta ei edes lähdetä tavoittelemaan tämän tyyllisessä uutisoinnissa. Tulokset osoittavat, että suuri osa uutisista on seurantaa, ja yleensä seuranta kohdistuu poliittisen toimijan sosiaalisen median käytöksen aiheuttamaan kohuun. Lisäksi uutisissa oli esillä puolueiden väliset tai sisäiset nokittelut, sekä yksittäisten mediapersoonien korostuminen. Yleensä näillä mediapersoonilla oli erityisen vahva retoriikka ja oma ideologia ja agenda ajettavana. Tulokset osoittavat, että nämä persoonat myös usein saivat äänensä ja ideologiansa kuuluviin politiikan uutisissa. Näistä mainittakoon esimerkkeinä uutiset maahanmuuttokriittisyydestä.

Vaikuttaakin siltä, että skandaalihakuisuuden lisääntyminen johtuu verkkojournalismin määrän kasvusta ja sen myötä tulleesta arvolatauksen muutoksesta. Tulosten perusteella voidaankin lyhyesti todeta, että sosiaalista mediaa ei täysin voi skandaalihakuisuudesta syyttää, mutta sosiaalisen median myötä tapahtumia on suurenneltu uutisissa huomattavasti. Moni asia on saanut aiempaa laajemmat mittasuhteet mediassa sen vuoksi, että se on ollut julki sosiaalisessa mediassa ja mahdollisesti aiheuttanut siellä keskustelua. Klikkaushakuisuuden vuoksi lienee tarkoituksenakin, ettei sosiaalisesta mediasta nosteta muita kuin kevyitä uutisia. Verkkojournalismin nopeuden ihannoiti vaikuttaa myös siihen, että merkinnöistä nostetaan erittäin paljon suoria lainauksia uutisiin. Nämä nostot

osoittavat sosiaalisen median riippumattomuutta perinteisestä mediasta, mutta lisäävät perinteisen median riippuvuutta sosiaalisesta mediasta. Nämä suorat lainaukset myös vähentävät lähdekriittisyyttä ja antavat uutisissa entistä enemmän tilaa ideologisille merkityksille.

Sosiaalisesta mediasta nostetut uutiset ovat tuoneet uutiskielendiskurssiin voimakkaita poliittisia värityksiä, ideologisia latautumia sekä luoneet osaltaan uusia piilomerkityksiä. Uutiset käsittelevät aihepiireiltään usein poliitikkojen radikaalia ja kyseenalaista toimintaa sosiaalisessa mediassa, ja uutiskynnys ylittyy muun muassa tappouhkausten ja herjausten muodossa. Tulosten perusteella näyttää, että perusteena uutiskynnyksen ylittämiseksi on kansanedustajien toimien arviointi. Usein uutisiin päätyikin kansanedustajan saamat tuomiot uskonrauhan rikkomisesta tai kiihottamisesta kansanryhmää vastaan. Tokihan on niin, että kun poliitikot ottavat käyttöön uuden työvälineen, täytyy myös journalismin reagoida tämän työvälineen mukanaan tuomaan uudenlaiseen tiedonvälitykseen ja julkisuuteen. Viime eduskuntavaalien jälkeen tapahtuikin jotain muutosta toimittajien sosiaalisen median aktiivisuudessa. Vaalien jälkeen uutisointi lisääntyi ja toimittajat ymmärsivät sosiaalisen median merkityksen työvälineenä aivan uudella tavalla.

7.1.1 Ei mitään perusuutisia perussuomalaisista

Kuten aiemmassakin kappaleessa totesin, tutkimustulosten mukaan viimeaikaiset muutokset politiikan journalismin kentällä ovat selkeästi vieneet poliittista retoriikkaa uutisissa entistä vapaampaan ja radikaalimpaan suuntaan. Suomalaisessa politiikassa vahvasti esiin noussut käsite *populismista* on korostanut puolueiden välisiä eroja ja osaltaan pyrkinyt tuomaan politiikkaa lähemmäs kansalaisia. Poliittisen retoriikan muutos on tuonut mukanaan provosoinnin eräänlaisena julkisuusstrategiana. Myönteinen julkisuus ei välttämättä ole enää se mitä haetaan, vaan poliitikot ja puolueet pyrkivät mahdollisimman suureen medianäkyvyyteen. Suurella mediahuomiolla poliitikot pyrkivät luomaan suhteita uusiin kannattajiin ja sitä kautta herättämään ”*uinuvia kansanryhmiä*”. Siksi onkin huomattava, että sosiaalinen media on poliitikolle oivallinen kanava saada

liikkeelle kansanjoukkoja ideologiansa puolesta ja vastaan. Uskon osaltani samaan kuin Coleman (2005), että poliitikkojen spontaanisuus, välitön käytös ja vuorovaikutuksellisuus sosiaalisessa mediassa ovat vain näennäisiä, eivätkä tule koskaan oikeasti vakuuttamaan tarkkaavaista yleisöä. Coleman tekee tämän johtopäätöksen siitä, että esimerkiksi blogikirjoituksille ominainen avoimuus on ristiriidassa politiikan uskottavuuden sekä puoluesidonnaisuuden kanssa. Tätä samaa havaintoa myös tutkimustulokseni puoltavat.

Tulosten perusteella tulee ilmi, että sosiaalisen median kanavista eniten lainataan poliitikkojen blogeja. Kaikki aineiston mediat nostivat huomattavasti enemmän politiikan uutisia blogikirjoitusten pohjalta kuin Facebook-merkinnöistä. Facebookista uutisiin asti yltäneet merkinnät käsittelivät samaa aihepiiriä, eli perussuomalaisten kansanedustaja Jussi Halla-ahon Facebook-päivityksiä. Erityisesti Helsingin Sanomat otti asiakseen seurata Halla-ahon ”sotilasjuntaälähdystä” ja tämän lehti myös myöntää toimitukselle tehdyssä haastattelussa. Halla-aho onkin oiva esimerkki siitä kuinka blogikirjoitusten avoimuus saattaa pahimmillaan olla ristiriidassa poliittisen uskottavuuden kanssa. Noin muutenkin erityisesti perussuomalaisten kohdalla tutkimustuloksissa pätee persoonakeskeinen uutisointi, sillä puolue näyttää olevan täynnä persoonia, joiden puheisiin media jatkuvasti tarttuu. Tuloksissa ilmenee varsin selkeästi, että perussuomalaiset hyötyvät median huomiosta, ja kenties siksi haluavat tarkoitushakuisesti sosiaalisen median käytöksellään päätyä uutisiin. Kaikenlainen huomio mediassa vaikuttaa olevan perussuomalaisille keino tuoda omaa ideologiaansa hyvin voimakkaasti julki.

Tuloksista voidaankin päätellä, että oikea politiikan uutisointi jää jossain määrin persoonakeskeisyyden ja skandaalihakuisuuden jalkoihin, eikä näin ollen oikeaa poliittista debattia pääse uutisoinnin välityksellä syntymään. Myös sosiaalisen median riippumattomuus näkyy parhaiten perussuomalaisia käsittelevässä uutisoinnissa, sillä voimakkaat sosiaalisen median persoonat korostavat riippumattomuuden vaikutusta uutisointiin ja persoonat myös osaavat hyödyntää tätä riippumattomuutta. Kuitenkin aineiston perusteella on syytä pohtia, missä tilanteissa riippumattomuus kääntyy heitä itseään vastaan ja alkaa vaikuttaa negatiivisesti sekä poliitikkoihin itseensä, että koko puolueeseen.

Helsingin Sanomien aineisto osoitti mielestäni mielenkiintoisimpia havaintoja. Tutkimustulosten valossa voikin pohtia, missä määrin lehden uutisointi on mennyt perussuomalaisvastaisuuden puolelle. Helsingin Sanomien toimitus myönsi haastattelussa, että suurin osa uutisista on tehty juuri perussuomalaisista, eikä toimitus pidä sitä minään yllätyksenä. Lehti myöntää seuraavansa eniten puolueista juuri perussuomalaisia ja tulosten mukaan Helsingin Sanomien uutisoinnissa välittyy vahvasti negatiivisuus, joka on kytköksissä lehden perussuomalaisvastaiseen uutisointiin. Tulokset osoittavat, että Helsingin Sanomien uutisoinnissa uutisdiskurssin poliittinen värityneisyys näkyy ideologisena aggressiivisuutena, populismina, äärioikeistolaisuuden korostamisena sekä provokatiivisuuden esiin nostamisena. Helsingin Sanomien lisäksi ainoastaan Ilta-Sanomat nosti vahvasti esiin näitä samoja asioita, mutta Ilta-Sanomien uutisdiskurssi oli omanlaisensa iltapäivälehtimäinen ja skandaalihuokainen tapa uutisoida. Tämä on mielestäni mielenkiintoinen havainto, koska siitä voidaan päätellä Helsingin Sanomien politiikan journalismin lähentyneen raflaavampaa ja iltapäivälehtimäisempää uutisointia. Tätä havaintoa tukee myös se, että Helsingin Sanomien ja Ilta-Sanomien aineistosta kevyiden uutisten määrä ylitti asiapitoisten politiikan uutisten määrän. Lisäksi negatiivisten uutisten määrä oli molemmissa yli puolet aineiston uutisista.

7.1.2 Henkilöitymisen kautta kauemmas objektiivisuudesta

Tulosten perusteella Ilta-Sanomat seuraa erityisen paljon poliitikkojen sosiaalisen median käyttöä, mutta haastattelussa lehti ei sitä erityisemmin kuitenkaan myönnä. Ilta-Sanomien aineistosta suurin osa oli skandaalihuokista ja raflaavaa sekä otsikoinnilta, että sisällöltään. Objektiivisuutta ei juurikaan kummankaan iltapäivälehtien aineistossa näkynyt. Tästä voidaankin tehdä johtopäätös, että blogi- ja Facebook-kirjoitusten pohjalta nostetut uutiset ovat harvoin täysin objektiivisiä siksi, koska kyseessä on yhden ihmisen kirjoituksen pohjalta tehty uutinen. Ainoastaan poikkeustapauksissa uutiseen on hankittu lisäarvoiksi myös muita haastatteluja. Tätä lisäarvoa oli eniten Ylen aineistossa.

Tulosten perusteella Helsingin Sanomilla oli suhteessa muihin medioihin eniten seuranta uutisia. Helsingin Sanomat esimerkiksi nosti seuranta uutisia blogikirjoitusten pohjalta huomattavasti enemmän kuin Yle. Yle ei seurannut sosiaalisessa mediassa tapahtuvia poliitikkojen ”älähdyksiä” kovinkaan tarkkaan ja siitä päätellen Yle ei lähde uutisoinnissaan liiaksi seuraamaan jokaista sosiaalisen median käännettä. Ylen uutiset on lähes poikkeuksetta kirjoitettu erittäin varovaiseen ja asialliseen tyyliin. Uutiset eivät sisällä muihin lähteisiin verrattuna lainkaan raflaavuutta, provokatiivisuutta tai sensaatiohakuisuutta. Yle pyrki uutisoinnissaan aidosti poliittista keskustelua herättävään uutisointiin ja sitä kautta aikaansaamaan asiallista poliittista debattia. Yle kirjoittaa esimerkiksi James Hirvisaaren avustajan aiheuttamasta hihamerkkikohusta huomattavasti maltillisemmin ja objektiivisemmin kuin esimerkiksi Helsingin Sanomat. Helsingin Sanomien uutisointi aiheesta puolestaan kääntyi enemmän iltapäivälehtimäisempään, raflaavaan ja provokatiiviseen suuntaan. Tuloksista päätellen Yle käyttää eniten sosiaalisen median nostoja poliittisen keskustelun herättäjinä. Monessa tapauksessa uutisnostot voivat olla lisäkommentteja käytävään poliittiseen keskusteluun tai sitten niillä pyritään synnyttämään täysin uutta keskustelua. Huomioni kiinnittyi erityisesti siihen, että Ylen pyrkimyksenä ei ole antaa negatiivista kuvaa poliitikoista, tai perussuomalaisista, toisin kuin muut aineiston mediat. Ylen tarkoituksena on pikemminkin saada aikaa asiallista poliittista keskustelua.

Haastatteluissa käy ilmi, että Ylen mukaan tässä kaikessa on pohjimmiltaan kyse niin kutsutusta henkilöitymisestä, jossa seurataan yksittäisten henkilöiden päivityksiä ja merkintöjä huomattavasti enemmän kuin mitä seurataan koko puolueen päivityksiä, tai edes ministeriön, tai koko eduskunnan päivityksiä. Näin ollen ilmiö korostaa sitä, kuinka yksittäisten poliitikkojen lausumia tuodaan julki heidän henkilökohtaisista näkökulmistaan. Näitä hyvin subjektiivisia poliittisia näkökulmia tuodaan sosiaalisen median kautta julki herkemmin kuin koskaan aikaisemmin. Tämä tukee myös osaltaan pohdintaani uutisoinnin henkilöitymisestä ja sitä kautta objektiivisuuden ja riippumattomuuden suhteesta sosiaalisen mediaan ja lähdekritiikkiin. Ennen aikaan kun poliitikot lähettivät toimituksille tiedotteita tai puhereferaatteja, ne tulivat koko puolueen nimissä, vaikka joku yksittäinen

poliitikko ne esittikin. Kyseessä oli joka tapauksessa koko puolueen kanta. Nyt lausunnot ovat enemmän henkilökohtaisia mielipiteitä eikä niitä useinkaan ole sidottu taustaryhmään ja puolueeseen. Siksi voidaankin sanoa, että myös politiikan lausunnot itsessään ovat tulleet entistä riippumattomimmiksi. Poliitiikan journalismi on siis ottanut suuren harppauksen henkilöitymispolitiikan suuntaan, joten puoluepoliittisten linjausten kanssa saa olla erityisen tarkkana. Sosiaalisen median myötä toimittajan täytyy osata tehdä ero koko puolueen linjan ja yksittäisen poliitikon subjektiivisen näkemyksen välille.

Vaikka kansanedustajien toimien arviointi oli nähtävästi yleisin peruste uutiskynnyksen ylittymiselle kaikissa aineiston medioissa, on silti aineiston perusteella havaittavista verkkojournalismin ja sosiaalisen median myötä tullut yleinen uutiskynnyksen madaltuminen. Eniten aineiston kanssa joutui pohtimaan sitä, miksi jokin uutinen olisi edes uutinen. Eniten asiapitoisia uutisia olikin Ylellä ja Iltalehdellä. Sekä Yle, että Iltalehti myöntävät haastattelussa, ettei sosiaalisen median pohjalta nosteta tarkoituksella kovinkaan vakavia uutisaiheita. Sinällään hämmentävää, koska juuri näillä kahdella medialla oli aineistossa eniten asiapitoisia politiikan uutisia. Haastattelussa Yle myöntää, etteivät uutiset ole analyttisiä tai syvällisiä, ja Yle sanookin uutisointia ”*erittäin pinnalliseksi uutisoinniksi*”. Myös Iltalehden mukaan politiikan journalismi on valitettavasti muuttunut pinnallisemmaksi ja irrallisten kommenttien kalasteluksi ja lehti jopa rohkenee puhua *yhdentekevistä mediasaasteesta*, mikä on mielestäni iltapäivälehdelle yllättävä ja uudenlainen ajattelutapa.

Ilta-Sanomat on aina toteuttanut omantyylistä sensaatiojournalismiaan, kuitenkin vaikutteet tästä sensaatiohakuisuudesta ovat verkkojournalismin kautta levinneet myös muualle. Kuten Ilta-Sanomat haastattelussa totesi: se on enemmän muiden medioiden kysymys, ovatko ne muuttuneet enemmän iltapäivälehtimäisemmiksi. Ylen mukaan uutisoinnin kevyt linja ei välttämättä ole skandaalihakuisuutta, mutta tapahtumien suurentelua se varmasti on, ja näin jo aiemmin totesinkin. Tosin Ylen kohdalla suurenteluun ei olisi samankaltaista tarvetta kuin kaupallisella medialla. Kuitenkin jopa Yle myöntää lainaavansa myös niistä ”päivittäisiä heittoja” ja niiden lainaamiseen vaikuttaa viikonloput

tai yleinen uutisköyhyys. Myös Ylellä verkkoon on saatava materiaalia, jatkuvasti ja laadusta tinkien.

Edellä olleista esimerkeistä ja tulosten kokonaisuudessaan voidaan päätellä, että median muutokset ovat kiihtyneet sosiaalisen median myötä. Medioiden uutisoinnin tavat ja tyylit ovat lähentyneet toisiaan ja raja eliitti- ja tabloidiviestinten välillä on enää historiallinen veteen piirretty viiva. Kuten aiemmin luvussa viisi kerroin joukkoviestinnän tutkijoiden havainneen tabloidiviestinten ja eliittiviestinten eroksi lähteiden esiin tuonnin:

Tabloidiviestimet ottavat radikaalimmat lähteet selkeämmin esille ja antavat niiden agendalle enemmän näkyvyyttä kun taas eliittiviestimet eivät suuretele asioita, ellei niiden yhteiskunnallinen merkitys nouse niin suureksi, että ne on pakko huomioda. Tämän allekirjoitan vielä nykyäänkin olevan totta, ainakin osittain. Vaikka erottelu tabloidi- ja eliittiviestimiin tuntuukin vanhentuneelta ovat näiden uutiskriteerit mielestäni lähentyneet toisiaan. Sosiaalisen median esiin nostamat vahvat henkilöhahmot ovat sekoittaneet tabloidiviestinten ja eliittiviestinten välistä rajaa siinä määrin, että molemmat osapuolet antavat poliittiselle agendalle ja ideologialle radikaalia näkyvyyttä. Tietenkin poliittisten toimijoiden ja kansanedustajien kyseenalainen toiminta on yhteiskunnallisesti merkittävää, joten siitä uutisointi on perusteltua. Toisin sanoen siis, jos poliittinen toimia tekee kyseenalaisia ratkaisuja julkisesti, on hänen toimiaan myös arvioitava julkisesti.

7.2 Tulevaisuuden suunta kohti kansalaisjournalismia

Kuten tutkimuksessa on jo todettu, vanha viestintäkulttuuri ja tiedonvälitys, niin lehdistö kuin myös sähköinen media, ovat joutuneet käymään läpi murroksen omassa ajatusmaailmassaan ja toimintatavoissaan. Toimitusten perinteinen ajattelumalli, jossa mielletään media korvaamattomana tiedonvälittäjänä, on joutunut muutoksen eteen ja erityisesti sosiaalisen median on huojuttanut perinteisen median valta-asemaa. Ennen kaikkea toimitukset ja yksittäiset toimittajat ovat joutuneet miettimään roolinsa tiedonvälityksessä kokonaan uudelleen. Toimittaja ei ole enää lukijoilleen valmiiksi

pureskeltu *mediasuodatin*, vaan asiat ovat kääntyneet niin, että valveutunutta yleisöä kaikki valmiiksi pureskeltu tieto päinvastoin tuntuu ärsyttävän. Media ei toisin sanoen ole enää se, joka yksinoikeudella välittää tietoa kansalaisille yhteiskunnallisista tapahtumista. Perinteinen media jättää paljon myös kertomatta, joka tahallaan tai tahattomasti. Siksi sosiaalinen media ja erityisesti kansalaisaktiivit, kuten bloggaajat ja yhteiskunnalliset keskustelijat sekä muut kansalaisjournalistit, ovat nousseet tiedonvälittäjiksi täyttämään perinteisen median aukkoja.

Perinteinen media ei enää yksinoikeudella pysty tarjoamaan areenaa julkiselle poliittiselle keskustelulle päättäjien ja kansalaisten välillä, koska tätä keskustelua tapahtuu kaiken aikaa sosiaalisessa mediassa aivan yhtä julkisesti. Sosiaalinen media on kanava erilaisille poliittisille näkemyksille paljon riippumattomammin ja omalta osaltaan myös rehellisemmin kuin perinteinen media. Demokratian kannalta sosiaalinen median on merkityksellinen, sillä halusimme tai emme, perinteinen media on osaltaan puutteellinen demokratian toteuttajana. Mielestäni perinteinen media on epäonnistunut, koska se jättää marginaaliin niin paljon tietoa, joka kuuluu demokratiaan. Tämä marginaaliin jätetty tieto saattaa olla sellaista, joka ei kenties vastaa niitä vallitsevia uutisdiskursseja, joita mediatalot pitävät yllä.

Politiikan tutkija Ville Pernaan mukaan (Perna & Heino. 2006, 86) nyt näyttääkin siltä, että median valta on kasvanut lakipisteeseensä, jonka jälkeen se on alkanut taantua. Sosiaalisen median aikakautta voidaan pitää taantumuksen käynnistäjänä ja vastaiskuna perinteiselle median vallalle. Nykyään yleisö voi itse vapaasti kirjoittaa ja puhua siitä, mistä yleisö oikeasti haluaa puhua. Media on joutunut monessa tilanteessa tulemaan jälkijunassa ja nostamaan sellaisia asioita uutisiksi, jotka ovat ensin olleet puheenaiheina sosiaalisessa mediassa. Tämä on rakenteellinen muutos, joka on kääntänyt koko mediakentän ympäri, ja väistämättä muuttanut koko journalismin perinteistä viestintäkulttuuria ja paradigmaa. Perinteisellä medialla ei enää ole entisen kaltaista vaikutusvaltaa siihen, mitkä asiat nousevat kansalaisten tietoisuuteen, eikä perinteinen media ja uutistuotanto enää voi vaikuttaa niin vahvasti siihen, millainen käsitys kansalaisille muovautuu esimerkiksi politiikasta. Mielestäni median tehtäväksi jääkin

tulevaisuudessa ennemmin analysoida ja syventää myös politiikan uutisia ja toimia yhteistyössä aktiivisten kansalaisten kanssa sosiaalisen median välityksellä.

Yleisön kannalta kansalaisjournalistiseen tiedon paljouteen sisältyy tietyt riskinsä. Lukija voi heikosti luottaa kirjoittajan lähteisiin ja tarkoituksiperiin, kun ammatillinen etiikka ja velvoitteet eivät ole kirjoittajan taakkoina. Sinällään toimittajan rooli oikean ja tarkistetun tiedon välittäjänä on vahvistumassa. Perinteisen median olisikin mielestäni oltava erityisen tarkkana sosiaalisessa mediassa tapahtuvasta poliittisesta provosoinnista, jotta journalismin ihanteellinen objektiivisuus säilyisi mahdollisimman pitkälle. Journalistien tulisi myös olla tarkkoina siitä, ettei nykyiseen uutisdiskurssiin istutetut liialliset ideologiset merkitykset ja lobbaukset vaikuttaisi journalismin luotettavuuteen heikentävästi ihan perinteisessäkin uutisgenressä. Poliitiikan tutkijat ovatkin pohtineet, onko politiikan journalismissa näkökulmien paljous ja tarjolla olevan tiedon määrä oikeasti kasvanut viime vuosien aikana? Onko oikeasti varsinainen kansalle välittävä tiedon määrä lisääntynyt, vai onko uutisten määrä madaltuneen uutiskynnyksen myötä vain kasvanut? Vaikuttaa siltä, että uutisten määrä on verkkojournalismin myötä väkisininkin kasvanut. Uutisten määrän kasvaminen ei kuitenkaan välttämättä johda näkökulmien määrän lisääntymiseen, sillä harvemmin poliittisen uutisoinnin perinteisestä uutispuurosta nousee esiin näkökulmaltaan poikkeavia uutisoiteja. Suurin osa näistä poikkeavuuksista jätetään mediassa tarkoituksella marginaaliin.

Voidaankin kysyä, onko poliitikkojen sosiaalisessa mediassa välittämä poliittinen tieto oikeasti avoimempaa tai luotettavampaa, vai onko siitä luotu meille vain *illuusio*. Poliitikkojen näennäisesti vapaamielinen ja avoin blogi- ja Facebook-merkintöjen kirjoittaminen on toki osaltaan murtautunut kansalaisten ajattelumallia itsestään *alamaisena* politiikalle ja sen tekijöille. Ehkä sosiaalinen media onkin tässä suhteessa osaltaan madaltanut ihmisten kynnystä kiinnostua politiikasta. Kuitenkin journalismi on yhä monelle kansalaiselle se kanava, jota kautta he saavat tietoa politiikan tapahtumista ja ympäröivästä yhteiskunnasta. Journalismi on monelle yhä myös se tekijä, jonka kautta rakentuu kuva poliittisesta todellisuudesta. Journalismilla onkin mielestäni enemmän syytä

objektiivisuuteen nyt, kun kaikki poliittinen tieto on avoimempaa ja sosiaalisessa mediassa päivystävät kansalaisjournalistit tarkkailevat jatkuvasti myös perinteisen median toimia.

Tulevaisuudessa median tulisikin enemmän painottaa uutisten taustaan ja todellisiin merkityksiin, myös niihin piilomerkityksiin ja ideologisiin viesteihin, joita uutisiin on kätkeyty. Jos toimitukset toisivat rehellisesti julki uutisen taustat sekä siihen vaikuttaneet tekijät, voisi yleisö puntaroida uutisen välittämää tietoa rehellisemmässä valossa. Koska uutinen ei ole totuuden peili, vaan silputtu ja valikoitu otos totuudesta, on parempi, että uutisointi herättää enemmän luottamusta yleisössä, kuin että sen loisi vain vaikutelmaa nopeudesta ja uutiskilpailusta. Luottamussuhdetta yleisöön ei ylläpidetä tai luoda nopean verkkojournalismin objektiivisuuden puutteella tai virheillä. Myöskään nykyistä journalismia vaivaava lähdekritiikin puute ei kasvata journalismin luotettavuutta. Luottamuspula on herättänyt suoranaista vihaa yleisössä ja vastareaktion tähän, on syntynyt vahvasti kanta-aottava, ja median virheitäkin kaivava, kansalaisjournalismi. Kansalaisjournalistit hallitsevat omalta osaltaan paremmin sosiaalista mediaa kuin journalistit. Lisäksi he saattavat monesti keskusteluun tärkeitä yhteiskunnallisia aiheita ennen kuin nämä aiheet ovat löytäneet tiensä valtamediaan.

Lopuksi voin vielä todeta, että verkkojournalismin aikakaudella on selkeä suunta ollut jo pitkään siihen, ettei pelkästään asioita toteava journalismi saa lukijoita verkossa. Toteaminen, että jotain on nyt tapahtunut, ei yksinkertaisesti enää online-journalismin aikakaudella riitä. Journalismin on tehtävä enemmän ja syvemmin. Siinä missä esimerkiksi Poliittisia skandaaleja on aina ollut, ja tulee aina olemaan, mutta skandaali sanan käyttäminen on laajentunut ja saanut uusia merkityksiä. Myös Yle joutuu repimään entistä enemmän isoja otsikoita, jotka leviävät hyvin verkossa ja joilla tavoitellaan klikkauksia. Yhä useammin uutisaiheiden ja ideoiden lähteenä käytetään sosiaalista mediaa ja tavoitteena on saavuttaa mahdollisimman suuri levikki sosiaalisessa mediassa. Sosiaalinen media on verkko ja se hallitsee journalismin tuottavuutta ja osaltaan luo koko journalismille aivan uuden merkityksen.

AINEISTOLUETTELO

- YLE, 23.4.2011: Stubb: Portugalin tukipaketti järjestyy
- YLE, 19.9.2011: Kiviniemi: Yhteistyö perussuomalaisten kanssa vaikeaa
- YLE, 21.9.2011: Heinäluoma: Halla-ahon lausunto poreilee yhä
- YLE, 6.10.2011: Hallitus sinetöi suopeutensa EU:n pankkiverolle
- YLE, 12.12.2011: Hirvisaari US-blogissaan: Hovioikeus valitsi sananvapauden tukahduttamisen
- YLE, 4.1.2012: Soini: Suvaitsevaiston fasismi kukkii
- YLE, 16.1.2012: Tuomioja: Suomen pitäisi jäädä taloussopimuksen ulkopuolelle
- YLE, 22.2.2012: Guzenina-Richardson puolustaa blogissaan Kela-korvausehdotustaan
- YLE, 2.4.2012: Kaikkonen harkitsee lähtemistä puheenjohtajakisaan
- YLE, 13.4.2012: James Hirvisaari ei lopeta avustajansa työsuhdetta
- YLE, 6.5.2012: Urpilainen Ranskan tuloksesta: Sosiaalidemokratia etenee
- YLE, 7.5.2012: Kansanedustaja Holmlund: Rikesakko apuun rattijuopumusten torjunnassa
- YLE, 9.5.2012: Ville Niinistö: Kaivostoimintaan tiukempi valvonta
- YLE, 21.5.2012: Niinistön mukaan eutanasiakanta oli keskustelunavaus
- YLE, 21.5.2012: Perussuomalaisten kansanedustaja aloitti Yle-boikotin
- YLE, 4.6.2012: Urpilainen pitää Bilderberg-kokousta hyödyllisenä
- YLE, 13.6.2012: Halla-aho jättää hallintovaliokunnan puheenjohtajuuden
- YLE, 2.7.2012: Arhinmäki: Pankeille ei anneta vastikkeetonta rahaa
- YLE, 17.6.2012: Väyrynen moittii Kataista Rion kokouksen hylkäämisestä
- HS, 12.07.2011: Väyrynen haluaa Suomen irti eurosta
- HS, 14.09.2011: Halla-aho: Kreikkaan tarvittaisiin sotilasjuntta
- HS, 15.09.2011: Halla-aho väläytti sotilasjunttaa myös Suomeen
- HS, 15.09.2011: Timo Soini: ”Nyt katsotaan, miten ryhmässä ollaan”

HS, 16.09.2011: Timo Soini vaati uhmaajiaan astumaan esiin

HS, 21.09.2011: Perussuomalaisten kansanedustaja: Toimittajat valehtelevaa roskajoukkoa

HS, 22.09.2011: Soininvaara: Halla-aho-boikotti median keksintöä

HS, 03.01.2012: Skeptikkojen kysely: Lipponen epäilee ilmastonmuutostutkimuksia

HS, 06.03.2012: Puhemies paheksuu humalassa esiintymistä eduskunnassa

HS, 12.04.2012: Ruohonen-Lerner: Näin vakavilla asioilla ei lasketa leikkiä

HS, 17.04.2012: James Hirvisaari: Mieli on levollinen, olen tehnyt oikein

HS, 20.04.2012: Kiistelty blogikirjoittaja Eronen: Satiiri kohdistui vähemmistövaltuutetun toimistoon.

HS, 25.04.2012: Helena Erosen blogi-asia tulee JSN:n käsittelyyn

HS, 03.06.2012: Jungner: Saarakkala loukkasi Urpilaisen kunniaa

HS, 06.06.2012: Jussi Niinistö: Makarovin puheet otettava tosissaan

HS, 09.06.2012: Tuomioja blogissaan: Soinin totuuden hetki

HS, 13.06.2012: Maallikko ei ymmärrä Halla-ahon tuomiota

HS, 16.06.2012: Jungner: Kokoomuksesta on tulossa kummajainen

HS, 21.06, 2012: Valtionsyyttäjä blogikirjoituksesta: Hihamerkeistä sai kirjoittaa.

HS, 25.06.2012: Hirvisaari: Oikeuslaitos poliittisesti korruptoitunut

IS, 11.02.2011: Kiviniemi hyytävästä Nokia-uutisesta: ”Suomessa kriisi”

IS, 22.04.2011: Halla-aho hermostui: ”En muista tällaista kirjoittaneeni”

IS, 22.04.2011: Halla-ahon kommentit somalien taskuvarkauksista levisivät ulkomaille

IS, 06.05.2011: Tappouhkaus eduskunnan nuorimmalle kansanedustajalle

IS, 12.05.2011: Raju heitto Soinin ratkaisusta: ”Tässä se syy tuli kuin tarjottimella”

IS, 03.07.2011: Kansanedustajat eivät twiittaa, Facebook tuttu juttu

IS, 05.08.2011: Yle: Talous horjuu: Valtiovarainministeri Urpilainen vaikenä – mutta kommentoi viimein lomaltaan

IS, 05.08.2011: Urpilainen veisi vanhat ratkaisut päätökseen ennen uusia

IS, 22.08.2011: Kiviniemi kritisoi Kataista tiedon pihtaamisesta

IS, 11.09.2011: Jani Toivola näki WTC:n tuhon: ”Kyyneleet alkoivat valua”

IS, 12.12.2011: Soini iski pöytään kauhuluvut: Vähintään 24 000 €/ veronmaksaja

IS, 12.01.2012: Mitä ihmettä: kannattaako Halla-aho Haavistoa?

IS, 23.01.2012: Soini jyrähti: ”Järkevät ihmiset menettävät malttinsa”

IS, 20.04.2012: Hakkarainen raiskauksesta tuomittujen nimien julkaisemisesta: ”Heittäkööt minut vaikka linnaan”

IS, 21.04.2012: Näin paljon hölmöilyjä mahtui kansanedustajien vuoteen

IS, 01.05.2012: Soini: Älkää ylitulkitko takapakkia

IS, 09.05.2012: Väyrynen: ”Nuorimmat tukijani eivät ole edes kouluiässä”

IS, 23.05.2012: Väyrynen nostaisi Jätteenmäen kunniapuheenjohtajaksi

IS, 31.05.2012: Väyryseltä katkera vuodatus blogissaan

IS, 05.06.2012: Kansanedustaja: Naisen tuominen Ghanasta kuin sutenöörin toimintaa

IL, 04.06.2011 Tuomioja: Keskusta avainasemassa

IL, 12.07.2011 Paavo Väyrynen: Suomi irti eurosta

IL, 26.07.2011 Arhinmäki vaatii tiukkaa puuttumista vihapuheeseen

IL, 26.07.2011 Timo Soini tuomitsee Norjan iskut

IL, 12.08.2011 Väyrynen: Lipposen osallistuminen vahvistaa asemiani

IL, 22.08.2011 Kiviniemi kritisoi Kataista tiedon pihtaamisesta: ”Ylimielistä”

IL, 14.09.2011 Soini tuohtui: Halla-aho ulos!

IL, 16.09.2011 IL-erikoishaastattelu: ”Olen rääväsuu”

IL, 18.09.2011 Timo Soini: En hyväksy puolueemme vähättelyä

IL, 24.09.2011 Väyrynen: Soinin ehdokkuus parantaa minun mahdollisuuksiani

IL, 05.10.2011 Kiviniemi kiristäisi suurituloisten veroja

IL, 30.10.2011 Tuomioja: Vankilentoepäilyjen tutkiminen kuuluu muille

IL, 16.11.2011 Halla-ahon Facebook-sivulla tappouhkauksia Haloselle

IL, 24.01.2012 Soini lupaa kertoa, ketä äänesti

- IL, 10.02.2012 Väyrynen leveilee blogissaan: ”Voitin Soinin”
- IL, 22.02.2012 Räsänen blogissaan: Valomerkin aikaistamisesta hyötyä myös ravintoloille
- IL, 21.04.2012 Paavo Väyrynen: Olen ikärasismien kohde!
- IL, 31.05.2012 Väyrynen katkerana: Puolueessa sisäisiä kuppikuntia
- IL, 01.06.2012 Arhinmäeltä raju hyökkäys Päivi Räsästä vastaan
- IL, 06.06.2012 Tuomioja: Makarov elää kylmän sodan maailmassa
- IL,08.06.2012 Tämän blogikirjoituksen vuoksi Halla-aho tuomittiin
- IL, 25.06.2012 James Hirvisaari syyttää ylimpiä oikeusasteita korruptoituneiksi

LÄHTEET

ANTTILA, TERHI 2006: Eduskuntavaaleista pääministerivaaleiksi. Teoksessa Ville Perna & Ville Pitkänen (toim.): Poliitikot taistelivat – media kertoo. Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006. Helsinki: Ajatus Kirjat.

AULA, MARIA KAISA 1992: Poliitikkojen ja toimittajien suhteet murroksessa? Tutkimus Yleisradion politiikan toimittajien ammatti-identiteetistä 1980-luvulla. Tutkimusraportti 5/1991. Helsinki: Oy Yleisradio Ab, Tutkimus- ja kehitysosasto.

BLOOD, REBECCA 2000: Weblogs: A History and Perspective. Osoitteessa <http://www.rebeccablood.net/essays/weblog_history.html> [luettu 25.10.2011]

BRUNS, AXEL & JACOBS, JOANNE 2006 (toim.): Uses of Blogs. New York: Peter Lang.

COLEMAN, STEPHEN 2005: Blogs and the New Politics of Listening. Osoitteessa <<http://www3.interscience.wiley.com/cgi-bin/fulltext/121436315/PDFSTART>> [huom. wiley online library- maksullinen]

EGGINS, SUZANNE 1994: An introduction to systemic functional linguistics. London: Pinter. 2004: An introduction to systemic functional linguistics. Second edition. London: Pinter.

FAIRCLOUGH, NORMAN 1997: Miten media puhuu. Tampere: Vastapaino.

HAVERINEN, KAROLIINA 2009: Kansanedustajaehdokkaiden julkisuuskuvan rakentuminen ehdokkaiden blogeissa ennen vuoden 2007 eduskuntavaaleja. Jyväskylän yliopisto: Suomen kielen Pro gradu-tutkielma.

HEINO, LAURA 2006: Iltapäivälehdistön uusi ja vanha eduskuntakritiikki. Teoksessa Ville Perna & Ville Pitkänen (toim.): Poliitikot taistelivat – media kertoo. Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006. Helsinki: Ajatus Kirjat.

HEMANUS, PERTTI 1990: Journalistiikan perusteet. Johdatus tiedotusoppiin 2. Helsinki: Yliopistopaino.

HERRING, SUSAN C.; SCHEIDT LOIS ANN; BONUS, SABRINA & WRIGHT, ELIJAH 2004: Bridging the Gap: A Genre Analysis of Weblogs. Proceedings of the 37th Hawaii International Conference on System Sciences. Osoitteessa <<http://www.csus.edu/indiv/s/stonerm/GenreAnalysisOfWeblogs.pdf>> [luettu 20.10.2011]

HOLMBERG, JUKKA 2004: Etusivun politiikkaa. Yhteiskunnallisten toimijoiden representointi suomalaisissa sanomalehtiutisissa 1987–2003. Jyväskylä Studies in Humanities 30. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.

HÄMÄLÄINEN, UNTO 2002: Onko tämä skuuppi? Poliitiikan toimittajan työtä 1950-luvulta nykypäivään. Helsinki: Poliitiikan toimittajat ry.

ISOTALUS, PEKKA 1998: Epilogi: Jännitteinen politiikan kenttä. Teoksessa Pekka Isotalus (toim.): Kaveri vai peluri. Poliitikko mediassa. Jyväskylä: Atena.

ISOTALUS, PEKKA 1998a: Johdanto: Poliittinen viestintäkulttuuri lähtökohtana. Teoksessa Isotalus Pekka (toim.) 1998: Kaveri vai peluri – Poliitikko mediassa. Jyväskylä: Atena Kustannus Oy, 7–17.

JOKINEN, ARJA; JUHILA, KIRSI & SUONINEN, EERO 2004: Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino.

JOKINEN, ARJA & JUHILA, KIRSI 1993: Valtasuhteiden analysoiminen. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen: Diskurssianalyysin aakkoset. Tampere: Vastapaino.

JOKINEN, ARJA & JUHILA, KIRSI 1999: Diskurssianalyttisen tutkimuksen kartta. Teoksessa Arja Jokinen, Kirsi Juhila & Eero Suoninen: Diskurssianalyysi liikkeessä. Tampere: Vastapaino.

KALELA, JORMA 2005: Perinteisen politiikan loppu. Teoksessa Ville Pernaa & Mari K.Niemi: Suomalaisen yhteiskunnan poliittinen historia. Helsinki: Edita.

KARVONEN, ERKKI 1997: Imagologia. Imagon teorioiden esittelyä, analyysia, kritiikkiä. Tampere: Tampereen yliopisto.
——— 1999: Elämää mielikuvayhteiskunnassa. Imago ja maine menestystekijöinä myöhäismodernissa maailmassa. Helsinki: Gaudeamus.

KARVONEN, LAURI & PALOHEIMO, HEIKKI 2005: Demokratian näkymiä Suomessa. Teoksessa Heikki Paloheimo (toim.): Vaalit ja demokratia Suomessa. Helsinki: WSOY.

KOLARI, PRANAM; FININ, TIM & JOSHI, ANUPAM 2006: SVMs for the Blogosphere: Blog Identification and Splog Detection. Osoitteessa <http://ebiquity.umbc.edu/_file_directory_/papers/213.pdf> [luettu 24.10.2011]

LOUW, ERIC 2005: The Media and Political Process. Lontoo: SAGE Publications.

LUOSTARINEN, HEIKKI 2002: Moneksi muuttuva journalismi. Teoksessa Touko Perko, Raimo Salokangas & Heikki Luostarinen (toim.): Median varjossa. Jyväskylä: Mediainstituutti, Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitos.

LUOSTARINEN, MATTI 2010: Sosiaalinen media ja muuttuva paradigma. Books on demand.

MATTLAR, MARKUS 2009: Protesti, vitsi vai äärioikeiston nousu? Tony Halmeen vaalivoitto ja radikaalioikeistopopulismi suomalaisessa politiikan journalismissa. Jyväskylän yliopisto: Viestintätieteiden laitos, journalistiikan lisensiaatin työ.

McNAIR, BRIAN 2003: *An Introduction to Political Communication*. Third Edition. Lontoo: Routledge.

MEYER, THOMAS 2002: *Media Democracy. How the Media Colonize Politics*. Cambridge: Polity Press.

MURTOLA-JOKINIEMI, KAARINA 2001: *Masasta lady lehtikuvaan*. Johtajan julkisuuskuvan tarkastelua *Talouselämässä* vuosina 1990 ja 2000.

MAZZOLENI, GIANPIETRO 2003: *The Media and the Growth of Neo-Populism in Contemporary Democracies*. Teoksessa Gianpietro Mazzoleni, Julianne Stewart & Bruce Horsfield: *The Media and Neo-Populism. A Contemporary Comparative Analysis*. Praeger Series in Political Communication. Lontoo: Praeger. [huom. teosta ei ole toistaiseksi löytynyt]

NEVEU, ERIK 2002: *Four Generations of Political Journalism*. Teoksessa Raymond Kuhn & Erik Neveu (toim.): *Political Journalism. New Challenges, New Practices*. Routledge/ECPR Studies in European Political Science, vol. 26. Lontoo: Routledge. [huom. teosta ei ole toistaiseksi löytynyt]

NIEMINEN, HANNU & PANTTI, MERVI 2004: *Media markkinoilla*. Johdatus joukkoviestintään ja sen tutkimukseen. Helsinki: Loki-Kirjat.

NOUSIAINEN, JAAKKO 1998: *Suomen poliittinen järjestelmä*. Kymmenes, uudistettu laitos. Helsinki: WSOY

PALOHEIMO, HEIKKI & WIBERG, MATTI 1997: *Politiikan perusteet*. Porvoo: WSOY.

PALONEN, KARI & SUMMA, HILKKA 1996: *Johdanto: Retorinen käänne*. Teoksessa Kari Palonen & Hilikka Summa (toim.): *Pelkkää retoriikkaa*. Tampere: Vastapaino.

PERELMAN, CHAÏM 1996: *Retoriikan valtakunta*. Tampere: Vastapaino.

PERKO; SALOKANGAS; LUOSTARINEN, 2002: *Median varjossa*. Mediainstituutti.

PERNAA, BORG, STRANDBERG 2012: *Muutosvaalit 2011*. Helsinki.

PERNAA, VILLE, NIEMI, MARI K & PITKÄNEN, VILLE (toim.) 2009: *Politiikan journalismin tila Suomessa*. Turku: Kirja-Aurora

PERNAA, VILLE & PITKÄNEN, VILLE (toim.) 2006: *Poliitikot taistelivat – media kertoo*. Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006. Helsinki: Ajatus Kirjat.

PERNAA, VILLE, PITKÄNEN, VILLE & RAILO, ERKKA 2006: *Politiikan peleistä mediapeleihin*. Teoksessa Ville Pernaa & Ville Pitkänen (toim.): *Poliitikot taistelivat – media kertoo*. Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006. Helsinki: Ajatus Kirjat.

- PERNAA, VILLE & RAILO, ERKKA 2006: Valtapolitiikasta tunnepolitiikkaan. Teoksessa Ville Pernaa & Ville Pitkänen (toim.): Poliitikot taistelivat – media kertoo. Suomalaisen politiikan mediapelejä 1981–2006. Helsinki: Ajatus Kirjat.
- PIETIKÄINEN, SARI 2000: Kriittinen diskurssintutkimus. Teoksessa Sajavaara, Kari & Piirainen-Marsh, Arja 2000: Kieli, diskurssi & yhteisö. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto. Soveltavan kielentutkimuksen keskus, 191–217.
- PIETIKÄINEN, SARI 2000: Discourses of Differentiation. Ethnic Representations in Newspaper Texts. Jyväskylä Studies in Communication 12. Jyväskylä: Jyväskylän yliopisto.
- SALOKANGAS, RAIMO 1987: Puoluepolitiikka ja uutisjournalismi muuttuvilla lehtimarkkinoilla. Teoksessa Toivo Nygård & Raimo Salokangas: Suomen lehdistön historia 2. Sanomalehdistö suurlakosta talvisotaan. Kuopio: Kustannuskiila.
- STEWART, JULIANNE, MAZZOLENI, GIANPIETRO & HORSFIELD, BRUCE 2003: Conclusion: Power to the Media Managers. Teoksessa Gianpietro Mazzoleni, Julianne Stewart & Bruce Horsfield: The Media and Neo-Populism. A Contemporary Comparative Analysis. Praeger Series in Political Communication. Lontoo: Praeger. [huom. alkup. teosta ei ole toistaiseksi löytynyt]
- TOMMILA, PÄIVIÖ & SALOKANGAS, RAIMO 1998: Sanomia kaikille. Suomen lehdistön historia. Helsinki: Edita.
- TUNSTALL, JEREMY 2002: Trends in News Media and Political Journalism. Teoksessa Raymond Kuhn & Erik Neveu (toim.): Political Journalism. New Challenges, New Practices. Routledge/ECPR Studies in European Political Science, vol. 26. Lontoo: Routledge. [huom. alkup. teosta ei ole toistaiseksi löytynyt]
- VALTONEN, SANNA 1998: Hyvä, paha media. Diskurssianalyysi kriittisen mediatutkimuksen menetelmänä. Teoksessa Anu Kantola, Inka Moring & Esa Väliaverronen (toim.): Media-analyysi. Tekstistä tulkintaan. 1. painos. Helsinki: Helsingin yliopiston Lahden tutkimus- ja koulutuskeskus.
- VIRKKUNEN, HENNA 2006: ”Ministeri saa syyttää vain itseään”. Ministerieroihin johtaneet poliittiset skandaalit uutistapahtumina Juhantalosta Jätteenmäkeen 1992–2003. Journalistiikan lisensiaatintyö. Jyväskylän yliopisto, viestintätieteiden laitos.
- VIRTAPOHJA, KALLE 2002: Nauru sulle, ääni mulle. Presidentinvaalien muuttuminen tv-viihteeksi. Teoksessa Touko Perko, Raimo Salokangas & Heikki Luostarinen (toim.): Median varjossa. Jyväskylä: Mediainstituutti, Jyväskylän yliopiston viestintätieteiden laitos.